

***PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie
finansowe za rok 2017***

***zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
zgodne z MSSF UE (w milionach złotych)***

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
INFORMACJE OGÓLNE, PODSTAWY SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO I INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE	8
1. Informacje ogólne	8
1.1 Informacje o jednostce dominującej	8
1.2 Informacje o Grupie Kapitałowej PGE	8
1.3 Skład Grupy Kapitałowej PGE	9
1.4 Rozliczenie nabycia nowych spółek	11
2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego.....	12
2.1 Oświadczenie o zgodności	12
2.2 Waluta prezentacji i waluta funkcjonalna	13
2.3 Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	13
2.4 Profesjonalny osąd kierownictwa oraz szacunki	15
3. Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz wartości firmy.....	19
3.1 Analiza utraty wartości majątku wytwórczego segmentu Energetyka Konwencjonalna	20
3.2 Analiza utraty wartości majątku wytwórczego segmentu Energetyka Odnawialna	21
3.3 Rzeczowe aktywa trwałe segmentu Dystrybucja	22
4. Istotne zasady rachunkowości	23
5. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych.....	32
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	34
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SEGMENTÓW OPERACYJNYCH.....	34
6. Informacje dotyczące segmentów działalności	34
6.1 Informacje dotyczące segmentów branżowych	35
6.2 Informacje dotyczące obszarów geograficznych	37
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	38
7. Przychody i koszty	38
7.1 Przychody ze sprzedaży.....	38
7.2 Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym	39
7.3 Pozostałe przychody i koszty operacyjne	41
7.4 Przychody i koszty finansowe	42
7.5 Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych wycenianych metodą praw własności.....	43
8. Podatek dochodowy	43
8.1 Podatek w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	43
8.2 Efektywna stawka podatkowa	44
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	45
9. Rzeczowe aktywa trwałe.....	45
10. Nieruchomości inwestycyjne.....	46
11. Wartości niematerialne.....	46
12. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i współkontrolowanych wycenianych metodą praw własności	48
13. Podatek odroczony w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	49
13.1 Aktywa z tytułu podatku odroczonego	49
13.2 Rezerwa z tytułu podatku odroczonego.....	49
14. Zapasy.....	50
15. Uprawnienia do emisji CO₂ na własne potrzeby.....	50
16. Pozostałe aktywa krótko i długoterminowe	51
16.1 Pozostałe aktywa długoterminowe.....	51
16.2 Pozostałe aktywa krótkoterminowe	51
17. Środki pieniężne	51
18. Działalność zaniechana	52
19. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	52

20.	Kapitały własne	52
20.1	Kapitał podstawowy	52
20.2	Kapitał zapasowy	53
20.3	Kapitał z wyceny instrumentów finansowych.....	53
20.4	Różnice kursowe z przeliczenia	53
20.5	Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy.....	54
20.6	Kapitały własne przypisane udziałom niekontrolującym	54
20.7	Zysk/strata przypadający na jedną akcję	54
20.8	Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty.....	54
21.	Rezerwy	55
21.1	Rezerwa na koszty rekultywacji.....	56
21.2	Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji CO ₂	57
21.3	Rezerwa na prawa majątkowe przeznaczone do umorzenia	57
21.4	Rezerwa na roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości.....	57
21.5	Pozostałe rezerwy	57
22.	Świadczenia pracownicze	57
22.1	Świadczenia po okresie zatrudnienia i nagrody jubileuszowe	57
22.2	Pozostałe rezerwy na świadczenia pracownicze	57
23.	Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	59
23.1	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe.....	59
23.2	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe.....	59
24.	Pozostałe zobowiązania niefinansowe.....	59
	NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	60
25.	Instrumenty finansowe	60
25.1	Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych.....	60
25.2	Wartość godziwa instrumentów finansowych	64
25.3	Hierarchia wartości godziwej.....	64
25.4	Sprawozdanie z całkowitych dochodów	66
25.5	Zabezpieczenia spłaty wierzytelności i zobowiązań	66
26.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	67
26.1	Ryzyko rynkowe.....	67
26.2	Ryzyko płynności.....	72
26.3	Ryzyko kredytowe	72
26.4	Ryzyko rynkowe (finansowe) – analiza wrażliwości	75
26.5	Rachunkowość zabezpieczeń.....	77
27.	Sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	77
27.1	Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	77
27.2	Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	78
27.3	Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	79
	POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	80
28.	Zobowiązania i należności warunkowe. Sprawy sądowe	80
28.1	Zobowiązania warunkowe.....	80
28.2	Pozostałe istotne kwestie związane ze zobowiązaniami warunkowymi.....	81
28.3	Należności warunkowe	81
28.4	Inne sprawy sądowe i sporne	81
29.	Przyszłe zobowiązania inwestycyjne	83
30.	Leasing	84
30.1	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca	84
30.2	Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca	84
30.3	Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	84
30.4	Należności z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu.....	84
31.	Rozliczenia podatkowe.....	84
32.	Informacja o podmiotach powiązanych.....	86
32.1	Jednostki stowarzyszone i współkontrolowane	86
32.2	Spółki zależne od Skarbu Państwa.....	86
32.3	Wynagrodzenie kadry kierowniczej.....	87
33.	Istotne zdarzenia oraz zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	87
33.1	Rozwiązanie kontraktów długoterminowych KDT	87
33.2	Umowa Inwestycyjna w sprawie inwestycji finansowej w Polską Grupę Górniczą sp. z o.o.	88
33.3	Zakup aktywów EDF w Polsce	89
33.4	Inwestycja kapitałowa w Polimex-Mostostal S.A.	89
33.5	Zdarzenia po dniu sprawozdawczym	90
34.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego.....	91

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT			
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	<u>7.1</u>	23.100	28.092
Koszt własny sprzedaży	<u>7.2</u>	(17.615)	(23.174)
ZYSK BRUTTO ZE SPRZEDAŻY		5.485	4.918
Koszty sprzedaży i dystrybucji	<u>7.2</u>	(1.220)	(1.429)
Koszty ogólnego zarządu	<u>7.2</u>	(793)	(977)
Pozostałe przychody operacyjne	<u>7.3</u>	403	1.171
Pozostałe koszty operacyjne	<u>7.3</u>	(255)	(171)
ZYSK Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		3.620	3.512
Przychody finansowe	<u>7.4</u>	191	191
Koszty finansowe	<u>7.4</u>	(561)	(384)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności	<u>7.5</u>	40	(45)
ZYSK BRUTTO		3.290	3.274
Bieżący podatek dochodowy	<u>8.1</u>	(632)	(414)
Odroczony podatek dochodowy	<u>8.1</u>	9	(294)
ZYSK NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY		2.667	2.566
INNE CAŁKOWITE DOCHODY			
Pozycje, które mogą w przyszłości zostać rozliczone z wynikiem:			
Wycena instrumentów finansowych	<u>20.3</u>	(5)	1
Wycena instrumentów zabezpieczających	<u>20.3</u>	(74)	206
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	<u>20.4</u>	(7)	4
Podatek odroczony	<u>8.1</u>	15	(39)
Pozycje, które nie będą mogły w przyszłości zostać rozliczone z wynikiem:			
Zyski i straty aktuarialne z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze	<u>22</u>	(101)	249
Podatek odroczony	<u>8.1</u>	19	(47)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności	<u>7.5</u>	-	(2)
INNE DOCHODY ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY, NETTO		(153)	372
RAZEM CAŁKOWITE DOCHODY		2.514	2.938
ZYSK NETTO PRZYPADAJĄCY NA:			
- akcjonariuszy jednostki dominującej		2.660	2.568
- udziały niekontrolujące		7	(2)
CAŁKOWITE DOCHODY PRZYPADAJĄCE NA:			
- akcjonariuszy jednostki dominującej		2.507	2.940
- udziały niekontrolujące		7	(2)
ZYSK NETTO I ROZWODNIONY ZYSK NETTO NA JEDNĄ AKCJĘ PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ (W ZŁOTYCH)	<u>20.7</u>	1,42	1,37

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016 <i>dane przekształcone*</i>	Stan na dzień 1 stycznia 2016 <i>dane przekształcone*</i>
AKTYWA TRWAŁE				
Rzeczowe aktywa trwałe	9	58.620	51.365	47.068
Nieruchomości inwestycyjne	10	47	27	30
Wartości niematerialne	11	1.281	653	904
Należności finansowe	25.1.1	158	237	142
Instrumenty pochodne i inne aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	25.1.2	222	356	43
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	25.1.3	47	37	15
Udziały i akcje wykazywane metodą praw własności	12	634	402	8
Pozostałe aktywa długoterminowe	16.1	524	730	1.063
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	15	402	1.157	1.322
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	13.1	651	268	313
		62.586	55.232	50.908
AKTYWA OBROTOWE				
Zapasy	14	1.879	1.596	1.959
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	12	1.040	1.192	850
Należności z tytułu podatku dochodowego		36	19	101
Instrumenty pochodne	25.1.2	83	9	7
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	25.1.1	3.522	6.325	3.748
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	25.1.3	5	4	4
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	16.2	391	416	599
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	17	2.552	2.669	3.104
		9.508	12.230	10.372
AKTYWA ZAKLASYFIKOWANE JAKO PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY				
		12	12	16
SUMA AKTYWÓW		72.106	67.474	61.296
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał podstawowy	20.1	19.165	19.165	18.698
Kapitał zapasowy	20.2	15.328	13.730	13.009
Kapitał z wyceny instrumentów finansowych	20.3	83	147	(21)
Różnice kursowe z przeliczenia	20.4	(4)	3	(1)
Zyski zatrzymane		10.616	9.634	8.636
KAPITAŁ WŁASNY PRZYPISANY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ		45.188	42.679	40.321
Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	20.6	1.165	96	96
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY		46.353	42.775	40.417
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE				
Rezerwy długoterminowe	21	5.666	5.004	6.044
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing	25.1.4	8.422	9.603	5.118
Instrumenty pochodne	25.1.2	18	30	55
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13.2	1.250	1.191	852
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	23.1	1.038	1.141	1.192
Pozostałe zobowiązania finansowe	25.1.5	379	33	34
		16.773	17.002	13.295
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE				
Rezerwy krótkoterminowe	21	2.404	2.181	1.809
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing	25.1.4	1.623	411	291
Instrumenty pochodne	25.1.2	106	-	34
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania finansowe	25.1.5	3.231	3.556	3.945
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		196	6	5
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	23.2	115	119	112
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	24	1.305	1.424	1.388
		8.980	7.697	7.584
RAZEM ZOBOWIĄZANIA		25.753	24.699	20.879
SUMA KAPITAŁÓW I ZOBOWIĄZAŃ		72.106	67.474	61.296

* przekształcenie danych porównawczych zostało opisane w nocie 5 niniejszego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z wyceny instrumentów finansowych	Różnice kursowe z przeliczenia	Zyski zatrzymane	Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny	
	Nota	20.1	20.2	20.3	20.4		20.6		
1 STYCZNIA 2016 ROKU		18.698	13.009	(21)	(1)	8.636	40.321	96	40.417
Zysk netto za okres sprawozdawczy		-	-	-	-	2.568	2.568	(2)	2.566
Inne całkowite dochody		-	-	168	4	200	372	-	372
CAŁKOWITE DOCHODY		-	-	168	4	2.768	2.940	(2)	2.938
Podział zysków lat ubiegłych		-	1.301	-	-	(1.301)	-	-	-
Dywidenda		-	-	-	-	(467)	(467)	(4)	(471)
Podwyższenie kapitału zakładowego ze środków własnych		467	(467)	-	-	-	-	-	-
Zmiana w udziale spółek zależnych nie powodująca utraty kontroli		-	-	-	-	-	-	10	10
Podatek od podwyższenia kapitału		-	(110)	-	-	-	(110)	-	(110)
Rozliczenie zakupu dodatkowych udziałów w spółkach zależnych		-	-	-	-	(2)	(2)	(4)	(6)
Pozostałe zmiany		-	(3)	-	-	-	(3)	-	(3)
TRANSAKCJE Z WŁAŚCICIELAMI		467	721	-	-	(1.770)	(582)	2	(580)
31 GRUDNIA 2016 ROKU		19.165	13.730	147	3	9.634	42.679	96	42.775
Zysk netto za okres sprawozdawczy		-	-	-	-	2.660	2.660	7	2.667
Inne całkowite dochody		-	-	(64)	(7)	(82)	(153)	-	(153)
CAŁKOWITE DOCHODY ZA OKRES		-	-	(64)	(7)	2.578	2.507	7	2.514
Podział zysków lat ubiegłych		-	1.598	-	-	(1.598)	-	-	-
Dywidenda		-	-	-	-	-	-	(2)	(2)
Nabycie nowych spółek zależnych		-	-	-	-	-	-	1.067	1.067
Rozliczenie zakupu dodatkowych udziałów w spółkach zależnych		-	-	-	-	2	2	(3)	(1)
TRANSAKCJE Z WŁAŚCICIELAMI		-	1.598	-	-	(1.596)	2	1.062	1.064
31 GRUDNIA 2017 ROKU		19.165	15.328	83	(4)	10.616	45.188	1.165	46.353

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
PRZEŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk brutto		3.290	3.274
Podatek dochodowy zapłacony		(570)	(327)
Korekty o pozycje:			
Udział w zysku/(stracie) jednostek wycenianych metodą praw własności		(40)	45
Amortyzacja, likwidacja oraz odpisy aktualizujące		4.030	3.864
Odsetki i dywidendy, netto		151	116
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej	<u>27.1</u>	132	(131)
Zmiana stanu należności	<u>27.1</u>	(434)	(275)
Zmiana stanu zapasów	<u>27.1</u>	115	342
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	<u>27.1</u>	343	(169)
Zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych, rozliczeń międzyokresowych i uprawnień do emisji CO ₂	<u>27.1</u>	874	(96)
Zmiana stanu rezerw	<u>27.1</u>	117	(244)
Pozostałe		(74)	(8)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		7.934	6.391
PRZEŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		27	18
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	<u>27.2</u>	(6.071)	(7.935)
Założenie lokat powyżej 3 m-cy	<u>27.2</u>	(203)	(2.867)
Rozwiązanie lokat powyżej 3 m-cy	<u>27.2</u>	2.486	566
Nabycie aktywów finansowych oraz zwiększenie udziału w spółkach GK	<u>27.2</u>	(213)	(467)
Nabycie jednostek zależnych po potrąceniu przejętych środków pieniężnych	<u>27.2</u>	(4.091)	-
Sprzedaż jednostek zależnych po potrąceniu oddanych środków pieniężnych	<u>27.2</u>	272	-
Pozostałe		18	29
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		(7.775)	(10.656)
PRZEŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Wpływy z tytułu emisji akcji akcjonariuszy niekontrolujących		-	10
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek, kredytów i emisji obligacji	<u>27.3</u>	192	4.652
Spłata pożyczek, kredytów, obligacji i leasingu finansowego	<u>27.3</u>	(193)	(203)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom	<u>27.3</u>	(1)	(471)
Odsetki zapłacone	<u>27.3</u>	(300)	(196)
Pozostałe		28	38
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		(274)	3.830
ZMIANA NETTO STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I ICH EKWIWALENTÓW			
Różnice kursowe netto		(115)	(435)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU	<u>17</u>	2.666	3.101
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU	<u>17</u>	2.551	2.666

INFORMACJE OGÓLNE, PODSTAWY SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO I INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

1.1 Informacje o jednostce dominującej

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”, „PGE S.A.”) została utworzona aktem notarialnym z dnia 2 sierpnia 1990 roku i zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w Warszawie, XVI Wydział Gospodarczy, w dniu 28 września 1990 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000059307. Siedziba jednostki dominującej znajduje się w Warszawie przy ul. Mysiej 2.

W skład Zarządu Spółki na dzień 1 stycznia 2017 roku wchodził:

- Henryk Baranowski – Prezes Zarządu,
- Marta Gajęcka – Wiceprezes Zarządu,
- Bolesław Jankowski – Wiceprezes Zarządu,
- Marek Pastuszko – Wiceprezes Zarządu,
- Paweł Śliwa – Wiceprezes Zarządu,
- Ryszard Wasilek – Wiceprezes Zarządu,
- Emil Wojtowicz – Wiceprezes Zarządu.

13 lutego 2017 roku Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Spółki wszystkich członków Zarządu z dniem 13 lutego 2017 roku. Jednocześnie Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu X kadencji z dniem 14 lutego 2017 roku pana Henryka Baranowskiego, powierzając mu funkcję Prezesa Zarządu oraz pana Bolesława Jankowskiego, pana Wojciecha Kowalczyka, pana Marka Pastuszko, pana Pawła Śliwę, pana Ryszarda Wasilka oraz pana Emila Wojtowicza na stanowiska Wiceprezesów Zarządu.

20 czerwca 2017 roku pan Bolesław Jankowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji z dniem 1 lipca 2017 roku.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu Spółki jest następujący:

- Henryk Baranowski – Prezes Zarządu,
- Wojciech Kowalczyk – Wiceprezes Zarządu,
- Marek Pastuszko – Wiceprezes Zarządu,
- Paweł Śliwa – Wiceprezes Zarządu,
- Ryszard Wasilek – Wiceprezes Zarządu,
- Emil Wojtowicz – Wiceprezes Zarządu.

Struktura własnościowa

Struktura akcjonariatu jednostki dominującej była następująca:

	Skarb Państwa	Pozostali akcjonariusze	Razem
Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku	57,39%	42,61%	100,00%
Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku	57,39%	42,61%	100,00%

Struktura własnościowa na poszczególne dni sprawozdawcze została zaprezentowana na podstawie informacji dostępnych Spółce.

Według informacji dostępnych Spółce na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego jedynym akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu PGE S.A. jest Skarb Państwa.

1.2 Informacje o Grupie Kapitałowej PGE

Grupa Kapitałowa PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („Grupa Kapitałowa PGE”, „Grupa PGE”, „Grupa”, „GK PGE”) składa się z jednostki dominującej, którą jest PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., 58 jednostek zależnych objętych konsolidacją oraz 3 jednostek stowarzyszonych i 1 jednostki współkontrolowanej. Jak opisano w nocie 33, w bieżącym okresie Grupa uzyskała znaczący wpływ i objęła konsolidacją metodą praw własności spółkę Polimex-Mostostal S.A. oraz spółki z Grupy EDF w Polsce. Dodatkowe informacje na temat jednostek podporządkowanych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym zostały zamieszczone w nocie 1.3.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PGE obejmuje okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku („sprawozdanie finansowe”, „skonsolidowane sprawozdanie finansowe”) oraz zawiera dane porównawcze za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Sprawozdania finansowe wszystkich jednostek podporządkowanych sporządzone zostały za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie finansowe jednostki dominującej, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości. Wyjątkiem są spółki nabyte w trakcie roku obrotowego, które sporządziły dane finansowe za okres od momentu objęcia kontrola przez Grupę PGE.

Podstawowym przedmiotem działania spółek Grupy Kapitałowej PGE jest prowadzenie działalności obejmującej:

- wytwarzanie energii elektrycznej,
- dystrybucję energii elektrycznej,
- obrót hurtowy i detaliczny energią elektryczną, prawami majątkowymi, uprawnieniami do emisji CO₂ oraz gazem,
- wytwarzanie i dystrybucję ciepła,
- świadczenie innych usług związanych z realizacją zadań, o których mowa powyżej.

Działalność prowadzona jest na podstawie odpowiednich koncesji przyznanych poszczególnym jednostkom wchodzącym w skład Grupy Kapitałowej PGE.

Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez istotne spółki Grupy przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego. Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez istotne spółki Grupy.

1.3 Skład Grupy Kapitałowej PGE

W okresie sprawozdawczym Grupę Kapitałową PGE tworzyły następujące spółki bezpośrednio i pośrednio zależne objęte konsolidacją:

Nazwa jednostki	Jednostka posiadająca udziały	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2017	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2016
SEGMENT: OBRÓT			
1. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. Warszawa	Jednostka dominująca		
2. PGE Dom Maklerski S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
3. PGE Trading GmbH Berlin	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
4. PGE Obrót S.A. Rzeszów	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
5. ENESTA sp. z o.o. Stalowa Wola	PGE Obrót S.A.	87,33%	87,33%
6. PGE Paliwa sp. z o.o. (poprzednio EDF Paliwa sp. z o.o.) Kraków	PGE Energia Ciepła S.A.	100,00%	-
SEGMENT: ENERGETYKA KONWENCJONALNA			
7. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Bełchatów	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	99,98%
8. PGE Energia Ciepła S.A. (poprzednio EDF Polska S.A.) Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	99,52%	-
9. PGE Toruń S.A. (poprzednio EDF Toruń S.A.) Toruń	PGE Energia Ciepła S.A.	95,22%	-
10. PGE Gaz Toruń sp. z o.o. (poprzednio EDF Gaz Toruń sp. z o.o.) Warszawa	PGE Energia Ciepła S.A.	50,04%	-
11. Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A. Wrocław	PGE Energia Ciepła S.A. Investment III B.V.	17,74% 32,26%	- -
12. Elektrociepłownia Zielona Góra S.A. Zielona Góra	Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A.	98,40%	-
13. ELBIS sp. z o.o. Rogowiec	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
14. MEGAZEC sp. z o.o. Bydgoszcz	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
15. MegaSerwis sp. z o.o. Bogatynia	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
16. „ELMEN” sp. z o.o. Rogowiec	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
17. „Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne „ELTUR-SERWIS” sp. z o.o. Bogatynia	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
18. Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne „TOP SERWIS” sp. z o.o. Bogatynia	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
19. Przedsiębiorstwo Transportowo-Sprzętowe „BETRANS” sp. z o.o. Bełchatów	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
20. Przedsiębiorstwo Wulkanizacji Taśm i Produkcji Wyróbów Gumowych BESTGUM POLSKA sp. z o.o. Rogowiec	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
21. RAMB sp. z o.o. Piaski	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%

Nazwa jednostki	Jednostka posiadająca udziały	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2017	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2016
22. EPORE sp. z o.o. Bogatynia	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	85,38%	85,38%
23. „Energoserwis – Kleszczów” sp. z o.o. Rogowiec	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	51,00%	51,00%
24. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. Zgierz	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	50,98%	50,98%
SEGMENT: ENERGETYKA ODNAWIALNA			
25. PGE Energia Odnawialna S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
26. Elektrownia Wiatrowa Baltica-1 sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	100,00%
27. Elektrownia Wiatrowa Baltica-2 sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	100,00%
28. Elektrownia Wiatrowa Baltica-3 sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	100,00%
PGE Energia Natury sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Odnawialna S.A.	-	100,00%
29. PGE Energia Natury PEW sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	100,00%
30. PGE Klaster sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	-
SEGMENT: DYSTRYBUCJA			
31. PGE Dystrybucja S.A. Lublin	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
SEGMENT: DZIAŁALNOŚĆ POZOSTAŁA			
32. PGE EJ 1 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	70,00%	70,00%
33. PGE Systemy S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
EXATEL S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	-	100,00%
34. PGE Sweden AB (publ) Sztokholm	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
35. Investment III B.V. (poprzednio EDF Investment III B.V.) Amsterdam	PGE Energia Ciepła S.A.	100,00%	-
36. PGE Obsługa Księgowo-Kadrowa sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
37. „Elbest” sp. z o.o. Bełchatów	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
38. Elbest Security sp. z o.o. Bełchatów	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
39. PGE Inwest 2 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
40. PGE Inwest 5 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
41. PGE Centrum sp. z o.o. (dawniej PGE Inwest 6 sp. z o.o.) Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
42. PGE Ventures sp. z o.o. (dawniej PGE Inwest 7 sp. z o.o.) Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
43. PGE Inwest 8 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
44. PGE Inwest 9 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
45. PGE Inwest 10 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
46. PGE Inwest 11 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
47. PGE Inwest 12 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
48. PGE Inwest 13 S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
49. PGE Inwest 14 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
50. PGE Nowa Energia sp. z o.o. (dawniej PGE Inwest 15 sp. z o.o.) Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
51. PGE Inwest 16 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
52. PGE Inwest 17 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%

Nazwa jednostki	Jednostka posiadająca udziały	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2017	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2016
53. PGE Inwest 18 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
54. PGE Inwest 19 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	-
55. PGE Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
ENERGO-TEL S.A. Warszawa	EXATEL S.A.	-	100,00%
56. BIO-ENERGIA sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	100,00%
57. Przedsiębiorstwo Transportowo-Usługowe „ETRA” sp. z o.o. Białystok	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	100,00%
58. Energetyczne Systemy Pomiarowe sp. z o.o. Białystok	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	100,00%
59. PGE Ekoserwis sp. z o.o. (poprzednio EDF Ekoserwis sp. z o.o.) Wrocław	PGE Energia Ciepła S.A.	84,15%	-

W powyższej tabeli ujęto następujące zmiany w strukturze spółek Grupy Kapitałowej PGE, podlegających konsolidacji metodą pełną, które miały miejsce w 2017 roku:

- 1 lutego 2017 roku PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. zawiązała spółkę PGE Inwest 19 sp. z o.o. 24 lutego 2017 roku spółka została zarejestrowana w KRS.
- 29 marca 2017 roku zawarta została umowa sprzedaży 100% akcji EXATEL S.A. Jednocześnie ze sprzedażą akcji spółki EXATEL S.A. Grupa utraciła kontrolę nad jej jednostką zależną ENERGO-TEL S.A.
- 13 listopada 2017 roku zakończona została transakcja pomiędzy PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. a EDF International SAS i EDF Investment II B.V. dotycząca sprzedaży aktywów EDF w Polsce na podstawie Warunkowej Umowy Sprzedaży Akcji zawartej 19 maja 2017 roku. W wyniku transakcji PGE S.A. objęła bezpośrednio i pośrednio kontrolą następujące spółki:
 - EDF Polska S.A. (obecnie PGE Energia Ciepła S.A.)
 - EDF Investment III B.V. (obecnie Investment III B.V.)
 - EDF Paliwa sp. z o.o. (obecnie PGE Paliwa sp. z o.o.)
 - EDF Toruń S.A. (obecnie PGE Toruń S.A.)
 - EDF Ekoserwis sp. z o.o. (obecnie PGE Ekoserwis sp. z o.o.)
 - EDF Gaz Toruń sp. z o.o. (obecnie PGE Gaz Toruń sp. z o.o.)
 - Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A.
 - Elektrociepłownia Zielona Góra S.A.

Udział Grupy Kapitałowej w kapitale oraz prawach głosu wymienionych spółek na dzień 13 listopada 2017 roku był taki sam jak udział procentowy Grupy PGE zaprezentowany w powyższej tabeli na dzień 31 grudnia 2017 roku. Szczegóły dotyczące transakcji zostały opisane w nocie 33.3 niniejszego sprawozdania.

- 30 listopada 2017 roku zostało zarejestrowane w KRS połączenie PGE Energia Odnawialna S.A. (spółka przejmująca) z PGE Energia Natury sp. z o.o. (spółka przejmowana). Połączenie nie miało wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe.
- 17 listopada 2017 roku podpisany został akt założycielski spółki PGE Klaster sp. z o.o. 6 grudnia 2017 roku spółka została zarejestrowana w KRS.

1.4 Rozliczenie nabycia nowych spółek

Rozliczenie nabycia spółek EDF w Polsce

Jak opisano w nocie 33.3 niniejszego sprawozdania 13 listopada 2017 roku zakończona została transakcja pomiędzy PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. a EDF International SAS i EDF Investment II B.V. dotycząca sprzedaży aktywów EDF w Polsce na podstawie Warunkowej Umowy Sprzedaży Akcji zawartej 19 maja 2017 roku.

Zgodnie z zapisami MSSF 3 Grupa Kapitałowa PGE powinna zakończyć rozliczenie nabycia w ciągu 12 miesięcy od daty nabycia. Z uwagi na objęcie spółek kontrolą w połowie listopada 2017 roku w niniejszym sprawozdaniu finansowym dokonano wstępnego rozliczenia nabycia aktywów i zobowiązań przejętych jednostek. Najbardziej istotne korekty mające na celu doprowadzenie przejętych aktywów i zobowiązań do wartości godziwych na dzień nabycia dotyczyły:

- Korekty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych Elektrowni Rybnik. Opierając się na dostępnych Grupie projekcjach finansowych tej grupy aktywów przyjęto ich zerową wartość na dzień nabycia.
- Wyceny dodatkowych rezerw.
- Eliminacji wybranych pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów.
- Odpowiedniej korekty podatku odroczonego, wynikającego z ujęcia powyższych korekt.

Poza opisaną powyżej kwestią korekty wartości aktywów Elektrowni Rybnik na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego nie dokonano wyceny wartości godziwej przejętych rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych. Dla potrzeb wstępnego rozliczenia nabycia przyjęto wartości księgowe z jednostkowych sprawozdań finansowych nabytych spółek.

Poniższa tabela przedstawia podsumowanie rozpoznanych aktywów i zobowiązań na dzień objęcia kontrolą.

	Wartości na dzień 13 listopada 2017
Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	4.710
Pozostałe aktywa trwałe	951
Zapasy	398
Środki pieniężne	186
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	1.166
Razem aktywa	7.411
Kredyty i pożyczki	2.839
Rezerwy	478
Pozostałe zobowiązania	1.759
Razem zobowiązania	5.076
Aktywa netto przejętych jednostek	2.335

Poniższa tabela przedstawia wstępne rozliczenie nabycia i ustalenia wartości firmy z konsolidacji.

	Wartości na dzień 13 listopada 2017
Aktywa netto przejętych jednostek	2.335
Aktywa netto przypisane udziałom niekontrolującym	(1.067)
Wyłączenie zobowiązań (subrogacja)	2.285
Udział GK PGE w aktywach netto przejętych jednostek	3.553
Przekazane środki pieniężne	1.992
Subrogacja zobowiązań	2.285
Razem cena nabycia	4.277
Wartość firmy z konsolidacji	724

Ujęta przez Grupę Kapitałową PGE wartość firmy wynika z faktu, że zgodnie z założeniami Grupy Kapitałowej PGE zdyskontowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej, które będą generowane przez zakupione aktywa, będą wyższe od wartości aktywów netto zakupionych spółek, ustalonych zgodnie z MSSF 3. Ostatecznie ustalona wartość firmy powinna być niższa z uwagi na planowaną wycenę rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.

Ujęta wartość firmy nie stanowi wartości firmy dla celów podatkowych.

Wyniki przejętych jednostek

Od dnia 13 listopada 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku udział przejętych spółek w wynikach Grupy PGE przedstawiał się następująco:

- Udział w skonsolidowanych przychodach wyniósł 837 mln PLN (po dokonaniu wyłączeń konsolidacyjnych)
- Udział w całkowitych dochodach wyniósł 129 mln PLN (po dokonaniu wyłączeń konsolidacyjnych).

W ciągu całego 2017 roku przejęte jednostki odnotowały przychody ze sprzedaży w wysokości 6.893 mln PLN (bez wyłączeń konsolidacyjnych) oraz stratę w wysokości 474 mln PLN (bez wyłączeń konsolidacyjnych). Odnotowana strata wynika przede wszystkim z ujęcia odpisów z tytułu utraty wartości majątku produkcyjnego Elektrowni Rybnik, która nie obciążała wyników finansowych Grupy Kapitałowej PGE. Bez uwzględnienia tych odpisów zysk przejętych podmiotów w całym 2017 roku wyniósłby 593 mln PLN (bez wyłączeń konsolidacyjnych).

Rozliczenie nabycia Polimex-Mostostal S.A.

W 2017 roku PGE S.A. w wyniku nabycia łącznie 16,48% akcji, objęła znaczącym wpływem spółkę Polimex-Mostostal S.A. W bieżącym okresie dokonano rozliczenia nabycia przejętych aktywów.

	Wartość na dzień 31 grudnia 2016 roku
Cena nabycia 16,48% akcji	81
Wartość godziwa zidentyfikowanych aktywów netto	393
Udział PGE w powyższych aktywach	65
Wartość firmy	16

Ponieważ wycena giełdowa akcji Polimex-Mostostal S.A. na 31 grudnia 2017 roku jest wyższa niż wycena według metody praw własności, nie wystąpiły przesłanki utraty wartości.

2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

2.1 Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („MSSF UE”). MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

2.2 Waluta prezentacji i waluta funkcjonalna

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest polski złoty („PLN”). Wszystkie wartości liczbowe podano w milionach złotych („mln PLN”), o ile nie zaznaczono inaczej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny pozycji wyrażonych w walutach innych niż PLN na dzień sprawozdawczy:

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
USD	3,4813	4,1793
EUR	4,1709	4,4240

2.3 Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje nie zostały przyjęte przez Unię Europejską lub nie są obowiązujące na dzień 1 stycznia 2017 roku:

Standard	Opis zmian	Data obowiązywania
MSSF 9 <i>Instrumenty finansowe</i> oraz późniejsze zmiany	Zmiana klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych. Zmiany w rachunkowości zabezpieczeń. Zmiany dotyczą prawa wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem.	1 stycznia 2018/ 1 stycznia 2019
MSSF 14 <i>Regulacyjne pozycje odroczone</i>	Zasady rachunkowości i ujawnień dla regulacyjnych pozycji odroczonej.	Standard w obecnej wersji nie będzie obowiązywał w UE
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28	Zawiera wytyczne dotyczące sprzedaży lub wniesienia aktywów przez inwestora do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.	Prace nad zatwierdzeniem zostały odłożone bezterminowo
MSSF 15 <i>Przychody z umów z klientami</i> oraz wyjaśnienia do MSSF 15	Standard dotyczy wszystkich umów zawartych z klientami, z wyjątkiem takich, które wchodzą w zakres innych MSSF (tj. umów leasingu, ubezpieczeniowych i instrumentów finansowych). MSSF 15 ujednotolica wymogi dotyczące ujmowania przychodów.	1 stycznia 2018
MSSF 16 <i>Leasing</i>	Standard znosi rozróżnienie na leasing operacyjny i leasing finansowy dla leasingobiorcy. Wszystkie umowy spełniające definicje leasingu będą ujmowane co do zasady jak obecny leasing finansowy.	1 stycznia 2019
MSSF 17 <i>Umowy ubezpieczeniowe</i>	Definiuje nowe podejście do rozpoznawania przychodów oraz zysku/ strat w okresie świadczenia usług ubezpieczeniowych	1 stycznia 2021
Zmiany do MSSF 2	Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji.	1 stycznia 2018
Zmiany do MSSF 4	Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe	1 stycznia 2018
Doroczne poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)	Zestaw poprawek dotyczących: MSSF 1 – eliminacja krótkoterminowych zwolnień dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy; MSR 28 – wycena jednostek, w których inwestor dokonał inwestycji, w wartości godziwej przez wynik finansowy lub metoda indywidualną.	1 stycznia 2018
Zmiany do MSR 40	Zmiana kwalifikacji nieruchomości tj. przenoszenia z nieruchomości inwestycyjnych do innych grup aktywów.	1 stycznia 2018
KIMSF 22 <i>Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe</i>	Wytyczne dotyczące sposobu określania daty transakcji, a zatem kursu wymiany SPOT, którego należy użyć w sytuacji kiedy dokonywana lub otrzymywana jest płatność zaliczkowa w walucie obcej	1 stycznia 2018
KIMSF 23 <i>Interpretacja dotycząca niepewności w zakresie sposobów ujmowania podatku dochodowego</i>	Interpretacja jest stosowana do ustalenia dochodu do opodatkowania, podstawy opodatkowania, nierozliczonych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych i stawek podatkowych.	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 28	Zmiana dotyczy wyceny inwestycji długoterminowych w jednostkach stowarzyszonych	1 stycznia 2019
Doroczne poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)	Zestaw poprawek dotyczących: MSSF 3 – wycena posiadanego wcześniej udziału we wspólnych operacjach; MSSF 11 – brak wyceny posiadanego wcześniej udziału we wspólnych operacjach; MSSF 12 – konsekwencje podatkowe w związku z wypłatą dywidendy; MSR 23 – koszty finansowania w przypadku gdy składnik aktywa został przekazany do użytkowania.	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 19	Zmiany dotyczą programu określonych świadczeń.	1 stycznia 2019

Grupa Kapitałowa PGE zamierza przyjąć wymienione powyżej nowe standardy oraz zmiany standardów i interpretacji MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, lecz nieobowiązujące na dzień sprawozdawczy, zgodnie z datą ich wejścia w życie.

Wpływ nowych regulacji na skonsolidowane sprawozdania Grupy Kapitałowej PGE

MSSF 9 Instrumenty finansowe

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 *Instrumenty finansowe* („MSSF 9”). MSSF 9 obejmuje trzy aspekty związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń. MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku i później, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Grupa planuje zastosować MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

W 2017 roku Grupa przeprowadziła szczegółową ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych. Niniejsza ocena jest oparta na aktualnie dostępnych informacjach i może podlegać zmianom wynikającym z pozyskania racjonalnych i możliwych do udokumentowania dodatkowych informacji w okresie, kiedy Grupa stosuje MSSF 9 po raz pierwszy.

Grupa nie spodziewa się istotnego wpływu wprowadzenia MSSF 9 na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitał własny, z wyjątkiem skutków zastosowania MSSF 9 w zakresie utraty wartości. Grupa spodziewa się wzrostu odpisów z tytułu utraty wartości, z negatywnym wpływem na kapitał własny, jak omówiono poniżej. Ponadto zmieni się klasyfikacja niektórych instrumentów finansowych.

Przeprowadzona analiza standardu wskazuje, iż zmiany dotyczą głównie następujących obszarów:

- Klasyfikacji aktywów finansowych - dotychczasowe cztery kategorie aktywów finansowych wynikające z MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena zostaną zastąpione przez trzy kategorie: aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Spowoduje to zmiany prezentacyjne w sprawozdaniach finansowych, nie spowoduje jednak zmian w wyniku finansowym Grupy.
- Zasad szacowania i ujmowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych (przejście z modelu straty poniesionej na model straty oczekiwanej):
 - dla należności z tytułu dostaw i usług od istotnych klientów, którzy objęci są procedurą oceny ryzyka kredytowego, Grupa będzie szacowała oczekiwane straty kredytowe w oparciu o model służący do oceny tego ryzyka bazujący na ratingach przypisanych poszczególnym kontrahentom; ratingom przypisywane jest prawdopodobieństwo upadłości, które jest korygowane o wpływ czynników makroekonomicznych;
 - dla należności z tytułu dostaw i usług od klientów masowych lub nieobjętych procedurą oceny ryzyka kredytowego Grupa będzie szacowała oczekiwane straty kredytowe w oparciu o analizę prawdopodobieństwa poniesienia strat kredytowych w poszczególnych przedziałach wiekowania;
 - dla lokat i depozytów w bankach Grupa będzie szacowała oczekiwane straty kredytowe w oparciu o model służący do oceny tego ryzyka bazujący na ratingach przyznanych bankom przez instytucje zewnętrzne; poszczególnym ratingom przypisywane jest prawdopodobieństwo upadłości, zakłada się że wyznaczony rating zewnętrzny uwzględni zmienne makroekonomiczne;
 - dla inwestycji w pozostałe instrumenty kapitałowe, wycena będzie dokonywana w wartości godziwej; obecnie Grupa nie posiada istotnych inwestycji w takie instrumenty kapitałowe.

Odpisy na aktywa finansowe dokonane według opisanych powyżej zasad na dzień 31 grudnia 2017 roku byłyby o około 4 mln PLN wyższe od kwoty odpisów prezentowanej w niniejszym sprawozdaniu finansowym. Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2017 roku uległby zmniejszeniu o około 4 mln PLN brutto (bez wpływu podatku odroczonego).

Ponadto po przeprowadzonej analizie Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wdrożenia zmian wynikających z MSSF 9 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń od 1 stycznia 2018 roku.

MSSF 15 Przychody z umów z klientami

MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*, który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku, ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Nowy standard zastąpi wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. Standard ma zastosowanie w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku i później.

Grupa planuje zastosować MSSF 15 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

Grupa dokonała analizy największych umów z klientami w celu identyfikacji tych, których zapisy potencjalnie mogłyby mieć wpływ na moment rozpoznania przychodów oraz ich wysokość w danym okresie sprawozdawczym, w szczególności w odniesieniu do: umów na sprzedaż energii elektrycznej oraz paliwa gazowego, umów wieloelementowych, umów wzajemnie powiązanych oraz umów zawierających przyrzeczenie jednostki do dostarczenia dóbr lub usług klientowi przez inny podmiot (pośrednik vs. zleceniodawca), wynagrodzenia zmiennego, bonusów handlowych czy stosowanych w umowach kar lub premii.

Analiza standardu wskazała, iż zmiany dotyczą głównie następujących obszarów:

- Przychody z tytułu przyłączenia do sieci dystrybucyjnej. Obecnie przychody za przyłączenie do sieci ujmowane są w wysokości opłat przyłączeniowych jednorazowo w momencie, w którym stają się one należne tj. wykonania przyłącza. Zdaniem GK PGE nowy standard nie zmienia tego podejścia. Jednakże opłaty przyłączeniowe, które przed wejściem w życie interpretacji KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów*, tj. przed 1 lipca 2009 roku zostały ujęte jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i były rozliczane w czasie, zostaną na 1 stycznia 2018 roku rozliczone jednorazowo w zyski zatrzymane. Ujęcie tej korekty wpłynie na zmniejszenie wartości przychodów przyszłych okresów i zwiększenie wartości zysków zatrzymanych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 647 mln PLN brutto tj. bez uwzględnienia wpływu podatku odroczonego.
- Pełnienie roli płatnika w stosunku do opłaty przejściowej oraz opłaty OZE, które pobiera od odbiorcy końcowego PGE Dystrybucja S.A. i PGE GiEK S.A. i następnie przekazuje do Operatora Systemu Przesyłowego („OSP”). Obie opłaty stanowią swojego rodzaju paropodatek energetyczny, pobrany od odbiorców energii elektrycznej przez PGE Dystrybucja w imieniu OSP i dlatego zgodnie z MSSF 15 nie powinny być traktowane jako przychody. Wykazanie przychodów i kosztów z tytułu opłaty przejściowej i OZE netto w sprawozdaniu za 2017 rok spowodowałoby zmniejszenie przychodów i kosztów działalności operacyjnej o kwotę około 701 mln PLN.
- Pełnienie roli pośrednika przez PGE Obrót S.A. dla usługi dystrybucji i przesyłu gazu. PGE Obrót nie ma wpływu na główne cechy świadczonej usługi - decydują o tym obowiązujące przepisy dotyczące warunków dystrybucji paliwa gazowego. PGE Obrót nie odpowiada za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie umowy kompleksowej w zakresie świadczonej usługi dystrybucji paliwa gazowego i jego przesyłu. Nie ponosi też ryzyka przechowywania zapasów przed tym, jak ta usługa zostanie przekazana klientowi. Nie ma wpływu na cenę usługi dystrybucji i usług przesyłowych. Z powyższych względów, zgodnie z wymogami MSSF 15 przychody i koszty związane z usługami dystrybucji i przesyłu gazu będą wykazywane netto. Wykazanie przychodów i kosztów z dystrybucji i przesyłu gazu netto w sprawozdaniu za 2017 rok spowodowałoby zmniejszenie przychodów i kosztów działalności operacyjnej o kwotę około 25 mln PLN.
- Przychody z tytułu odszkodowań uzyskanych przez PGE Dystrybucja S.A. w związku ze szkodami na majątku produkcyjnym, zostaną przeniesione do pozostałych przychodów operacyjnych. Na gruncie MSSF 15 przychody te nie spełniają definicji przychodu ze sprzedaży, zatem nie powinny być prezentowane jako takie. Przychody z tytułu odszkodowań, które podlegałyby reklasyfikacji w sprawozdaniu za 2017 rok wynoszą ponad 7 mln PLN.

MSSF 16 Leasing

Nowy standard zmienia zasady ujmowania umów, spełniających definicję leasingu. Główną zmianą jest odejście od podziału na leasing finansowy i operacyjny dla leasingobiorcy. Wszystkie umowy spełniające definicję leasingu będą ujmowane co do zasady jak obecny leasing finansowy. Wdrożenie standardu będzie miało następujący efekt:

- w sprawozdaniu z sytuacji finansowej: wzrost wartości niefinansowych aktywów trwałych oraz zobowiązań finansowych,
- w sprawozdaniu z całkowitych dochodów: zmniejszenie kosztów operacyjnych (innych niż amortyzacja), wzrost kosztów amortyzacji oraz kosztów finansowych,
- wzrost długu netto oraz relacji długu netto do EBITDA z uwagi na proporcjonalnie wyższy wzrost zobowiązań finansowych od zmniejszenia kosztów operacyjnych innych niż amortyzacja.

Grupa Kapitałowa PGE jest w trakcie analizy potencjalnego wpływu zastosowania MSSF 16 na przyszłe sprawozdania finansowe. W szczególności analizie podlega kwestia ewentualnego wpływu standardu na otrzymane nieodpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów. Zgodnie z obecnie stosowaną polityką rachunkowości Grupa Kapitałowa PGE nie rozpoznawała prawa wieczystego użytkowania gruntów jako umowy zawierającej leasing. Analiza standardu nie została jeszcze zakończona, ale jego zastosowanie nie powinno mieć istotnego wpływu na przyszłe sprawozdania finansowe Grupy.

Pozostałe standardy

Pozostałe standardy oraz ich zmiany nie powinny mieć istotnego wpływu na przyszłe sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej PGE.

2.4 Profesjonalny osąd kierownictwa oraz szacunki

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione poniżej lub w odpowiednich notach objaśniających.

Wartość odzyskiwalna rzeczowych aktywów trwałych („RAT”), wartości niematerialnych („WN”) i wartości firmy

Zmiany zachodzące na rynku energii elektrycznej mogą mieć istotny wpływ na ocenę wartości odzyskiwalnej majątku produkcyjnego poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PGE. W razie zidentyfikowania przesłanek utraty wartości Grupa dokonuje szacunków wartości odzyskiwalnej swoich rzeczowych aktywów trwałych. Szacunek wartości odzyskiwalnej wartości firmy wykonywany jest corocznie.

Analiza utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości firmy dokonywana jest poprzez oszacowanie wartości odzyskiwalnej ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne. Analiza taka opiera się na szeregu istotnych założeń, których część jest poza kontrolą Grupy. Istotne zmiany tych założeń mają wpływ na wyniki testów na utratę wartości i w konsekwencji mogą doprowadzić do istotnych zmian sytuacji finansowej oraz wyników finansowych Grupy. Przeprowadzony test na utratę wartości wybranych aktywów Grupy Kapitałowej PGE został opisany w nocie 3 niniejszego sprawozdania finansowego.

Okresy amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Wysokość stawek odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej. Kapitalizowane remonty generalne są amortyzowane w okresie pozostałym do przewidywanego rozpoczęcia kolejnego remontu generalnego.

Okresy ekonomicznego użytkowania są weryfikowane przynajmniej raz w ciągu roku obrotowego. Stosowane okresy amortyzacji zostały przedstawione w nocie 4.8 oraz 4.9.

Przeprowadzona w 2017 roku weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych wpłynęła na zwiększenie kosztów amortyzacji 2017 roku w łącznej kwocie 3 mln PLN.

Wycena składnika aktywów z tytułu usuwania nadkładu na etapie produkcji

Aktywowanie poniesionych kosztów na usuwanie nadkładu na etapie produkcji jest kalkulowane w oparciu o nadwyżkę rocznego wskaźnika N:W (stosunek ilości zdjętego nadkładu do wydobytego węgla w ciągu roku) nad ogólnym wskaźnikiem N:W dla danego komponentu złoża. Ogólny wskaźnik N:W obliczany jest na podstawie szacunku pozostałej do usunięcia ilości nadkładu do szacunku pozostałych do wydobycia zasobów węgla - począwszy od daty zastosowania interpretacji KIMSF 20 do końca eksploatacji węgla z danego komponentu złoża. Wskaźnik ten ustalany jest na podstawie najlepszej wiedzy służb technicznych kopalni na koniec każdego roku obrotowego i może ulegać zmianom w przypadku pozyskiwania w miarę postępu prac eksploatacyjnych nowych informacji w zakresie wielkości eksploatowanego złoża oraz sposobu jego zalegania. Aktualizacja ogólnego wskaźnika N:W w ciągu 2017 roku spowodowała obciążenie kosztów okresu w wysokości 42 mln PLN.

Wpływ aktywów z tytułu usuwania nadkładu na rzeczowe aktywa trwałe i koszty amortyzacji został przedstawiony w nocie 9 niniejszego sprawozdania finansowego.

Rezerwa rekultywacyjna

Rezerwa rekultywacyjna jest ustalana w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji z wykorzystaniem informacji dostępnych na dzień sprawozdawczy. Rezerwa jest aktualizowana w przypadku zmiany szacowanego czasu lub kwot wydatków niezbędnych do przeprowadzenia rekultywacji, lub w przypadku zmiany stopy dyskontowej. Oszacowanie rezerwy rekultywacyjnej wymaga przyjęcia założeń techniczno-geologicznych, środowiskowych, prawnych i podatkowych, jak również harmonogramu, zakresu oraz poziomu kosztów procesu rekultywacji. Zmiany w powyższych założeniach wpływają na wartość rezerwy rekultywacyjnej, wartość skapitalizowanych kosztów rekultywacji ujętych w rzeczowych aktywach trwałych oraz na sprawozdanie z całkowitych dochodów.

Wycena rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze zostały oszacowane w wykorzystaniem metod aktuarialnych.

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień sprawozdawczy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	1,8%	1,3 - 1,8%
Stopa dyskontowa (%)	3,4%	3,5%
Średni zakładany roczny wzrost podstaw (%)	0,00-4,29%	0,00-3,57%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	0,27-9,57%	0,24 - 9,41%
Przewidywana stopa wzrostu wartości usług medycznych (%)	1,8%	1,3 - 1,8%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	3,5-5,0%	3,50-8,4%

- Prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Grupie oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży.
- Umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Grupie odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności.
- Przyjęto ustawowy tryb przechodzenia pracowników na emeryturę według szczegółowych zasad zawartych w ustawie emerytalnej, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy spełniają warunki wymagane do przejścia na wcześniejszą emeryturę.
- Do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 3,4%, (31 grudnia 2016: 3,5%), tj. na poziomie rentowności długoterminowych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, notowanych na polskim rynku kapitałowym.

Pozostałe rezerwy

Jak opisano w nocie 4.21 tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wypływu korzyści ekonomicznych oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Prócz tytułów opisanych powyżej najistotniejsze wartości dotyczą:

- rezerw na uprawnienia do emisji CO₂;
- rezerw na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia.

Analiza wrażliwości na zmianę założeń przyjętych do wyliczenia bieżącej wartości rezerw, w tym w szczególności zmiana stopy dyskonta, została zaprezentowana w notach 21 i 22 niniejszego sprawozdania finansowego.

Zobowiązania warunkowe

Stosując się do zapisów MSR 37 w zakresie rozpoznawania i wyceny rezerw oraz zobowiązań warunkowych Grupa Kapitałowa PGE dokonuje oceny prawdopodobieństwa wystąpienia potencjalnych zobowiązań. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia jest prawdopodobne, Grupa Kapitałowa PGE ujmuje rezerwę w odpowiedniej wysokości. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia w ocenie Grupy Kapitałowej PGE jest możliwe, lecz nie jest prawdopodobne, ujmwane jest zobowiązanie warunkowe.

Szczegółowe informacje na temat zobowiązań warunkowych oraz spraw spornych przedstawiono w nocie 28 niniejszego sprawozdania finansowego.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień sprawozdawczy jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PGE oceniają, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego bieżącej wartości księgowej, Grupa Kapitałowa PGE dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

Informacja na temat odpisów aktualizujących należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności została przedstawiona w nocie 25.1.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

Doszacowanie sprzedaży energii elektrycznej

Odczyty liczników dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym wraz z usługą dystrybucyjną oraz jej fakturowanie są dokonywane w większości w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym spółka sprzedaży detalicznej (PGE Obrót S.A.) oraz spółka dystrybucyjna (PGE Dystrybucja S.A.) wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PGE dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży na każdy dzień sprawozdawczy, za okres nie objęty odczytem. Szacunek obejmuje również zmianę kosztów zakupu energii elektrycznej wynikającą z przeprowadzonego doszacowania sprzedaży oraz uzgodnienia bilansu energii.

Należności z tytułu doszacowanej sprzedaży na dzień 31 grudnia 2017 roku są przedstawione w nocie 25.1.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

Wycena wartości godziwej nabywanych aktywów i zobowiązań, ustalenie wartości firmy

Zgodnie z MSSF 3 *Połączenia jednostek* Grupa Kapitałowa PGE dokonuje identyfikacji i wyceny nabywanych aktywów, zobowiązań oraz wartości firmy lub zysku z okazjonalnego nabycia. Wycena opiera się na szeregu istotnych założeń, obejmujących między innymi: wybór odpowiedniej metody, plany kierownictwa odnośnie wykorzystania przejętych aktywów, prognozy finansowe (w tym ścieżki cenowe określające główne pozycje przychodów i kosztów), zmiany legislacyjne i tym podobne. Z drugiej strony na rozliczenie transakcji nabycia ma wpływ odpowiednie ustalenie ceny nabycia (w tym części warunkowej). Przyjęte założenia mogą mieć istotny wpływ na określenie wartości godziwej nabywanych aktywów i zobowiązań oraz ustalenie wartości firmy lub zysku z okazjonalnego nabycia. Wartość firmy podlega testom na utratę wartości łącznie z odpowiednimi ośrodkami generującymi strumienie pieniężne.

W ciągu 2017 roku Grupa Kapitałowa PGE nabyła spółki EDF w Polsce. W wyniku wstępnego rozliczenia nabycia rozpoznano wartość firmy w wysokości 724 mln PLN. Dodatkowo GK PGE w bieżącym roku zaczęła wywierać istotny wpływ na spółkę Polimex - Mostostal S.A. Rozliczenie nabycia wymagało ustalenia wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych, w wyniku którego nastąpiło powstanie wartości firmy w wysokości 16 mln PLN ujętej w wartości księgowej inwestycji. Szczegóły dotyczące rozliczenia nabycia opisano w nocie 1.4 niniejszego sprawozdania.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej stabilnym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie nieuzasadnionego dzielenia operacji, angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiąmane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 *Podatek dochodowy* w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Grupa ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

Wpływ zmiany wybranych szacunków na sprawozdanie z całkowitych dochodów za 2017 rok

	Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych	Zmiana wyceny rezerw aktualialnych	Zmiana wyceny rezerwy rekultywacyjnej	Aktualizacja ogólnego wskaźnika N:W	Weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	-	-	-	-	-
Koszt własny sprzedaży	(957)	(58)	-	(42)	(3)
ZYSK/(STRATA) BRUTTO ZE SPRZEDAŻY	(957)	(58)	-	(42)	(3)
Koszty sprzedaży i dystrybucji	-	(5)	-	-	-
Koszty ogólnego zarządu	(37)	(8)	-	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	2	-	-	-	-
Pozostałe koszty operacyjne	-	-	(42)	-	-
ZYSK/(STRATA) Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	(992)	(71)	(42)	(42)	(3)
ZYSK/(STRATA) BRUTTO	(992)	(71)	(42)	(42)	(3)
Inne całkowite dochody	-	(101)	-	-	-

3. Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz wartości firmy

Rzeczowe aktywa trwałe stanowią najbardziej istotną pozycję aktywów Grupy Kapitałowej PGE. Z uwagi na zmienne otoczenie makroekonomiczne Grupa Kapitałowa PGE okresowo weryfikuje przesłanki mogące świadczyć o utracie wartości odzyskiwalnej swojego majątku. Grupa Kapitałowa PGE w ocenie sytuacji rynkowej posługuje się zarówno własnymi narzędziami analitycznymi, jak i wsparciem niezależnych ośrodków analitycznych.

W poprzednich okresach sprawozdawczych Grupa Kapitałowa PGE dokonywała istotnych odpisów z tytułu utraty wartości aktywów trwałych segmentu Energetyka Konwencjonalna i Energetyka Odnawialna. W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa dokonała analizy przesłanek i zidentyfikowała czynniki, które w istotny sposób mogły przyczynić się do zmiany wartości posiadanych aktywów w powyżej wskazanych segmentach.

Założenia regulacyjne

- Wejście w życie w dniu 25 września 2017 roku nowelizacji ustawy OZE. Ustawa OZE zmieniła brzmienie art. 56, a więc zmianę sposobu obliczania opłaty zastępczej, w ten sposób, że jednostkowa opłata zastępcza wynosi 125% rocznej ceny średnioważonej praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia (tzw. zielonych certyfikatów). Dotychczas jednostkowa opłata zastępcza była określana decyzją Prezesa URE. Zmiana wprowadzona w Ustawie, przy obecnych cenach zielonych certyfikatów, znacząco wpłynęła na obniżenie opłaty zastępczej, co dalej przełożyło się na dalsze spadki cen rynkowych.
Powyższa zmiana znacząco pogorszyła warunki cenowe zawartego z Enea S.A. kontraktu na dostawy zielonych certyfikatów z Elektrowni Szczecin w segmencie Energetyka Konwencjonalna oraz farm wiatrowych w segmencie Energetyka Odnawialna. Ma również istotny wpływ na prognozowane ceny rynkowe praw majątkowych. W połączeniu z utrzymującą się nadpodażą na rynku zielonych certyfikatów, skutkującą znacznym spadkiem cen, powoduje to pogorszenie spodziewanych przychodów i marży na produkcji ze źródeł odnawialnych.
- Przyjęcie przez Sejm 20 lipca 2017 roku ustawy Prawo wodne. Ustawa wprowadza nowe zasady korzystania z wód. W szczególności wprowadza opłaty (stałe i zmienne) za korzystanie z wód oraz wprowadza wyższe maksymalne stawki opłat za pobór wód i wprowadzenie ścieków przez instalacje należące do spółek z Grupy. Opłaty stałe dla instalacji konwencjonalnych oraz opłata zmienna dla elektrowni wodnych stanowią nowe obciążenie dla tych jednostek wytwórczych Grupy Kapitałowej PGE.
- Ograniczenie wysokości wsparcia dla jednostek wytwórczych opalanych gazem ziemnym dla okresu po roku 2018 w stosunku do założeń przyjętych w 2015 roku. Powyższe wynika ze znacznego spadku cen żółtych certyfikatów.
- Brak wsparcia dla elektrociepłowni węglowych w ramach rynku mocy w związku z regulacjami wprowadzonymi zapisami ustawy o rynku mocy z dnia 8 grudnia 2017 roku.
- Proponowane zmiany legislacyjne¹ w zakresie ustawy z dnia 20 maja 2016 roku o inwestycjach w elektrownie wiatrowe wskazują, iż pojawiają się pozytywne perspektywy dotyczące kosztów utrzymania farm wiatrowych w segmencie Energetyki Odnawialnej. W szczególności Projekt przewiduje zmianę definicji budowli poprzez przywrócenie brzmienia definicji zawartej w ustawie z dnia 7 lipca 1994 roku – Prawo budowlane, co zgodnie z uzasadnieniem Projektu ma rozwiązać wątpliwości interpretacyjne w zakresie podstawy opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości, które pojawiły się po 1 stycznia 2017 roku. W przypadku zmiany Ustawy we wskazanym powyżej zakresie, elektrownie wiatrowe nie będą już w całości uznawane za budowlę, co przełoży się na zmniejszenie obciążenia podatkiem od nieruchomości.

Założenia makroekonomiczne

Głównie założenia cenowe tj. ceny energii elektrycznej, praw majątkowych pochodzenia energii, uprawnień do emisji CO₂, węgla kamiennego dla okresu do 2019 roku przyjęto na bazie opracowanych przez spółki planów finansowych.

Prognozy cen energii elektrycznej od 2020 roku pochodziły z opracowania przygotowanego przez niezależnego eksperta. Przyjęto prognozę cen energii określoną jako najbardziej prawdopodobną, przy czym w części pokrytej kontraktami, przyjęto ceny i warunki rozliczeń wynikające z tych kontraktów w okresie ich obowiązywania. Prognozy cen energii elektrycznej zakładają wzrost cen rynkowych w okresie prognozy.

Prognoza cen praw majątkowych pochodzenia energii opracowana została przez zespół ekspertów wewnętrznych PGE S.A. na podstawie założeń dotyczących bilansu popytowo-podażowego. Założono, iż dominującym mechanizmem wsparcia będą aukcje. Prognozy cen praw majątkowych pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych zakładają wzrost do 2021 roku. W dalszych latach następuje przeważający trend spadkowy cen do 2025 (z wyjątkiem 2023 roku), a następnie ceny utrzymują się na zbliżonym poziomie. Dla produkcji pokrytej kontraktami przyjęto ceny i warunki rozliczeń wynikające z tych kontraktów.

Prognoza przychodów z rynku mocy od 2021 roku została opracowana przez zespół ekspertów PGE S.A., na podstawie założeń eksperckich, w tym na podstawie wyników funkcjonującego rynku mocy w Wielkiej Brytanii.

Przychody z regulacyjnych usług systemowych zostały opracowane w oparciu o istniejące umowy dwustronne zawarte z PSE SA.

Dyspozycyjność jednostek została oszacowana w oparciu o plany remontów z uwzględnieniem statystycznej awaryjności.

W efekcie powyżej opisanych zdarzeń oraz możliwych innych zmian czynników makroekonomicznych, Grupa Kapitałowa PGE prognozuje zmniejszenie przepływów pieniężnych generowanych w przyszłości oraz identyfikuje ryzyko utraty wartości przez niektóre konwencjonalne i odnawialne aktywa wytwórcze.

¹ Projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw z dnia 16 czerwca 2017 roku.

3.1 Analiza utraty wartości majątku wytwórczego segmentu Energetyka Konwencjonalna

Testy na utratę wartości zostały przeprowadzone na dzień 30 listopada 2017 roku w odniesieniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”) poprzez ustalenie ich wartości odzyskiwalnej. Określenie wartości godziwej dla bardzo dużych grup aktywów, dla których nie ma aktywnego rynku i mało jest porównywalnych transakcji, jest w praktyce bardzo trudne. W przypadku całych elektrowni i kopalni, dla których należy określić wartość na lokalnym rynku, nie istnieją obserwowalne wartości godziwe. W związku z powyższym wartość odzyskiwalna analizowanych aktywów została ustalona w oparciu o oszacowanie ich wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto na podstawie projekcji finansowych przygotowanych na okres od grudnia 2017 do 2030 roku. Dla jednostek wytwórczych, których zakładany okres ekonomicznej użyteczności wykracza poza rok 2030 określono wartość rezydualną na pozostały czas eksploatacji. Zdaniem Spółki przyjęcie projekcji finansowych dłuższych niż pięcioletnie jest zasadne ze względu na istotny i długoterminowy wpływ szacowanych zmian w otoczeniu regulacyjnym. Dzięki przyjęciu dłuższych projekcji wartość odzyskiwalna może być oszacowana bardziej rzetelnie.

Założenia szczegółowe segmentu

Poniżej przedstawiono kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej testowanych CGU:

- uznanie za jeden CGU odpowiednio:
 - Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz Oddziału Elektrownia Bełchatów („Kompleks Bełchatów”),
 - Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Turów oraz Oddziału Elektrownia Turów („Kompleks Turów”),

z uwagi na powiązanie technologiczne i ekonomiczne pomiędzy tymi oddziałami,

- uznanie za trzy oddzielne CGU Elektrowni Dolna Odra, Elektrowni Szczecin i Elektrowni Pomorzany wchodzących w skład Oddziału Zespół Elektrowni Dolna Odra,
- założenia dotyczące produkcji i zapotrzebowania na energię elektryczną do 2022 roku przyjęto na bazie opracowanego planu finansowego,
- prognozy cen uprawnień do emisji CO₂, zakładające dynamiczny wzrost rynkowej ceny w kolejnych latach (nawet kilkunastoprocentowe wzrosty rok do roku w cenach stałych),
- prognozy cen węgla kamiennego, zakładające istotny wzrost rynkowych cen węgla w latach 2018-2019 wynikający z obniżonej w tych latach podaży tego surowca; w roku 2020 założono koniec problemów z ograniczoną podażą, co skutkuje spadkiem ceny węgla; od 2021 roku następuje stabilizacja cen (wzrost o ok. 1% rok do roku w cenach stałych),
- przyjęcie ilości otrzymanych nieodpłatnie uprawnień do emisji CO₂ dla potrzeb produkcji energii elektrycznej na lata 2018 - 2020 dla poszczególnych CGU zgodnie z Wnioskiem Polski o przejściowy przydział bezpłatnych uprawnień do emisji na modernizację wytwarzania energii elektrycznej na podstawie art. 10c ust. 5 dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Europy (tzw. wnioskiem derogacyjnym), który spełnia wymogi Decyzji Komisji Europejskiej z 13 lipca 2012 roku. W zakresie produkcji ciepła uwzględniono darmowe uprawnienia zgodnie z wykazem wielkości przydziałów uprawnień do emisji CO₂ na ciepło na lata 2013 - 2020 opublikowanych przez Ministerstwo Środowiska,
- uwzględnienie przydziału darmowych uprawnień do emisji CO₂ w okresie 2021-2030 tylko dla ciepłownictwa systemowego i wysokosprawnej kogeneracji, bazując na poziomie roku 2020 z założeniem rocznej redukcji o 2,2%,
- uwzględnienie systemu wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji gazowej w całym okresie prognozy oraz zakończenia systemu wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji węglowej w 2018 roku,
- uwzględnienie optymalizacji kosztów pracy, wynikającej m.in. z aktualnych planów etatyzacji,
- utrzymanie zdolności produkcyjnych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym,
- uwzględnienie inwestycji rozwojowych, dla których rozpoczęto prace budowlane,
- przyjęcie średniego ważonego kosztu kapitału po opodatkowaniu (WACC) w okresie projekcji na poziomie 7,56%.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że na dzień 31 grudnia 2017 oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie istniały konkretne projekty i plany dla polskiego rynku, dotyczące sposobu i terminu obowiązywania wsparcia dla źródeł wytwórczych opalanych gazem ziemnym dla okresu po roku 2018. Tym niemniej zdaniem Spółki przyjęcie takich założeń jest zasadne z uwagi na przewidywane zmiany w otoczeniu regulacyjnym. Założenia, które zostały odzwierciedlone w przepływach finansowych, stanowią - zdaniem Spółki - realny scenariusz sposobu ich funkcjonowania i okresu obowiązywania. Tym niemniej nie można wykluczyć, że ostateczny kształt oraz okres obowiązywania tych rozwiązań może się istotnie różnić od przyjętych.

Poniżej przedstawiono wyniki testów dla poszczególnych CGU przeprowadzonych na dzień 30 listopada 2017 roku.

Stan na dzień 30 listopada 2017	Wartość testowana	Stwierdzona utrata wartości	Wartość po odpisie
Kompleks górniczo-energetyczny Bełchatów	15.514	-	15.514
Elektrownia Opole	11.056	-	11.056
Kompleks górniczo-energetyczny Turów	2.685	-	2.685
Elektrociepłownia Gorzów	734	-	734
Elektrownia Szczecin	473	(473)	-
Elektrociepłownia Rzeszów	367	-	367
Elektrociepłownia Lublin-Wrotków	357	(155)	202
Elektrownia Pomorzany	69	(69)	-
Elektrownia Dolna Odra	58	-	58
Elektrociepłownia Kielce	23	-	23
Elektrociepłownia Bydgoszcz	7	-	7
Elektrociepłownia Zgierz	4	-	4
RAZEM	31.347	(697)	30.650

Przedstawiona powyżej wartość testowana to wartość księgowa netto weryfikowanych aktywów, pomniejszona o wartość rezerwy na rekułtywację na ten dzień.

W wyniku przeprowadzonego testu Grupa stwierdziła utratę wartości majątku wytwórczego w wysokości 697 mln PLN. Dodatkowo w ciągu całego 2017 roku Grupa utworzyła odpisy aktualizujące o wartości 146 mln PLN. Odpis aktualizujący w łącznej wysokości 843 mln PLN został ujęty w kosztach operacyjnych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Analiza wrażliwości

Wyniki analizy wrażliwości dla poszczególnych jednostek wykazały, że największy wpływ na wartość użytkową wycenianych aktywów mają przede wszystkim zmiany ceny energii elektrycznej oraz zmiany założeń dotyczących średnioważonego kosztu kapitału. W mniejszym stopniu na wartość użytkową wpływa zmiana kosztu zakupu węgla kamiennego, ceny uprawnień do emisji CO₂, a także zmiany w zakresie zakładanych stawek na rynku mocy.

Poniżej przedstawiono wpływ zmiany kluczowych założeń na wysokość odpisu aktualizującego wartość aktywów na dzień 30 listopada 2017 roku.

Parametr	Zmiana	Wpływ na odpis aktualizujący	
		Zwiększenie odpisu	Zmniejszenie odpisu
Zmiana ceny energii elektrycznej w całym okresie prognozy	1%	-	836
	-1%	836	-
Zmiana WACC	+ 0,5 p.p.	1.215	-
	- 0,5 p.p.	-	884
Zmiana ceny uprawnień do emisji CO ₂ w całym okresie prognozy	1%	196	-
	-1%	-	196
Założenie dotyczące tzw. rynku mocy	rynek mocy +5%	-	247
	rynek mocy -5%	247	-
Zmiana ceny węgla kamiennego w całym okresie prognozy	5%	0,3	-
	-5%	-	0,1

3.2 Analiza utraty wartości majątku wytwórczego segmentu Energetyka Odnawialna

Testy na utratę wartości zostały przeprowadzone wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku w odniesieniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne poprzez ustalenie ich wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna analizowanych aktywów została ustalona w oparciu o oszacowanie ich wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto na podstawie projekcji finansowych przygotowanych na zakładany czas użytkowania danego CGU w przypadku farm wiatrowych lub okres 2018-2037 w przypadku pozostałych CGU. Zdaniem Grupy przyjęcie projekcji finansowych dłuższych niż pięcioletnie jest zasadne ze względu na fakt, iż rzeczowe aktywa trwałe wykorzystywane przez Grupę mają istotnie dłuższy okres ekonomicznej użyteczności oraz ze względu na istotny i długoterminowy wpływ szacowanych zmian w otoczeniu regulacyjnym.

Założenia szczegółowe segmentu

Poniżej przedstawiono kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej testowanych CGU:

- uznanie za jeden CGU odpowiednio:
 - elektrowni szczytowo-pompowych
 - pozostałych elektrowni wodnych
 - poszczególnych elektrowni wiatrowych
- produkcja energii elektrycznej i praw majątkowych została założona na podstawie danych historycznych oraz oszacowań eksperckich wykonanych na potrzeby inwestycyjne, skorygowanych o dyspozycyjność poszczególnych jednostek;
- rozpoznanie przepływów pieniężnych z tytułu kar umownych oraz odszkodowań w związku ze sporami z Enea S.A. oraz Energa Obrót S.A, o których mowa w nocy 28, w wysokości wynikającej z kontraktu bądź wyliczonych jako różnica pomiędzy cenami kontraktowymi praw majątkowych a cenami rynkowymi;
- spadek obciążenia z tytułu podatku od nieruchomości od 2019 roku;
- utrzymanie zdolności produkcyjnych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym;
- przyjęcie średniego ważonego kosztu kapitału po opodatkowaniu (WACC) w okresie projekcji na poziomie 7,56%.

Utrata wartości majątku wytwórczego segmentu Energetyka Odnawialna

Poniżej przedstawiono wyniki testów dla poszczególnych CGU przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Stan na dzień 31 grudnia 2017	Wartość testowana	Stwierdzona utrata wartości	Wartość po odpisie
Jednostki wytwórcze segmentu Energetyki Odnawialnej			
Elektrownie szczytowo-pompowe	747	-	747
Pozostałe elektrownie wodne	304	-	304
Elektrownie wiatrowe	2.065	(133)	1.932
- <i>zawiazanie odpisów</i>	1.327	(157)	1.170
- <i>rozwiązanie odpisów</i>	738	24	762
Wartość firmy	8	-	8
RAZEM	3.124	(133)	2.991
Aktywa nieprzypisane	78	-	78
RAT i WN w budowie (w tym projekty inwestycyjne wiatrowe i morskie)	120	-	120
RAZEM:	3.322	(133)	3.189

Przedstawiona powyżej wartość testowana to wartość księgowa netto weryfikowanych aktywów.

Analiza wrażliwości

Wyniki analizy wrażliwości wykazały, że największy wpływ na wartość użytkową wycenianych aktywów mają przede wszystkim zmiany założeń dotyczących średnioważonego kosztu kapitału, ceny energii elektrycznej oraz ceny sprzedaży praw majątkowych. Poniżej przedstawiono szacowany wpływ zmiany kluczowych założeń na zmianę odpisu aktualizującego wartość aktywów segmentu Energetyki Odnawialnej na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Parametr	Zmiana	Wpływ na odpis aktualizujący	
		Zwiększenie odpisu	Zmniejszenie odpisu
Zmiana ceny energii elektrycznej w całym okresie prognozy	1%	-	16
	-1%	16	-
Zmiana WACC	+ 0,5 p.p.	43	-
	- 0,5 p.p.	-	42
Zmiana ceny praw majątkowych w całym okresie prognozy	1%	-	5
	-1%	5	-
Brak zmiany podatku od nieruchomości w stosunku do poziomu z 2018 roku		206	-
Niekorzystne rozstrzygnięcia sporów z spółkami Enea S.A. oraz Energa S.A.		78	-

3.3 Rzeczowe aktywa trwałe segmentu Dystrybucja

Wartość księgowa rzeczowych aktywów trwałych związanych z działalnością dystrybucyjną na dzień sprawozdawczy wynosi blisko 17 mld PLN i stanowi około 28% sumy skonsolidowanych rzeczowych aktywów trwałych. Ich wartość odzyskiwalna zależy głównie od taryfy przyznanej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Przychód regulowany (taryfowy) ustalany corocznie zapewnia pokrycie uzasadnionych kosztów: operacyjnych, amortyzacji, podatków, zakupu energii na pokrycie różnicy bilansowej, kosztów przeniesionych oraz osiągnięcie zwrotu z kapitału zaangażowanego w działalność dystrybucyjną na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu z zaangażowanego kapitału jak i amortyzacja uzależnione są od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów.

Grupa Kapitałowa PGE nie stwierdziła na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przesłanek świadczących o utracie wartości rzeczowych aktywów trwałych przypisanych do działalności dystrybucyjnej.

4. Istotne zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem wybranych kategorii instrumentów finansowych oraz zapasów uprawnień do emisji CO₂ nabytych w celu realizacji zysków z tytułu wahań cen rynkowych, które są ujmowane w wartości godziwej.

4.1 Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe GK PGE zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego jednostki dominującej, sprawozdań finansowych jej jednostek zależnych, stowarzyszonych oraz jednostki współkontrolowanej. Sprawozdania finansowe jednostek objętych konsolidacją sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości. Wyjątkiem są spółki nabyte w trakcie roku obrotowego, które sporządziły dane finansowe za okres od momentu objęcia kontrola przez Grupę PGE.

Wszystkie salda rozrachunków, przychodów i kosztów powstałych pomiędzy jednostkami Grupy oraz niezrealizowane zyski wewnątrzgrupowe są w całości eliminowane.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce wtedy, gdy Spółka z tytułu swojego zaangażowania w inną jednostkę ma prawa do zmiennych wyników finansowych, oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką. Sprawowanie władzy może również mieć miejsce w sytuacji, gdy jednostka dominująca nie posiada ponad połowy liczby głosów w jednostce zależnej.

Rozliczenie powstania Grupy Kapitałowej PGE i późniejszych przekształceń w ramach Grupy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Problematykę przejęć i połączeń jednostek gospodarczych zasadniczo reguluje standard MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych*, jednak standard ten wyłącza ze swojego zakresu transakcje pomiędzy jednostkami pozostającymi pod wspólną kontrolą. Podmioty na bazie których powstała Grupa PGE, znajdowały się w momencie połączenia pod kontrolą Skarbu Państwa. Transakcja wniesienia spółek spełniała więc w ocenie Spółki definicję transakcji pod wspólną kontrolą w związku z czym jest ona wyłączona z zakresu MSSF 3.

Połączenia jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą zostały rozliczone przy zastosowaniu metody łączenia udziałów i w związku z tym skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy.

Kolejne połączenia w Grupie PGE zostały ujęte jako transakcje pomiędzy podmiotami znajdującymi się pod wspólną kontrolą, w związku z powyższym zostały rozliczone w obrębie kapitałów własnych Grupy Kapitałowej, bez wpływu na wartość firmy.

Zakup spółek od pomiotów niepowiązanych jest rozliczany za pomocą metody nabycia, zgodnie z MSSF 3.

Wspólne przedsięwzięcie i współkontrola

W związku z udziałem we wspólnym przedsięwzięciu (wspólnym ustaleniu umownym dającym prawo do udziału w aktywach netto) w sprawozdaniu finansowym udział ten ujmuje się jako inwestycję i rozlicza przy zastosowaniu metody praw własności.

Współkontrola jest umownie ustalonym podziałem kontroli w ramach ustalenia umownego, który występuje tylko wówczas, gdy decyzje dotyczące istotnych działań wymagają jednogłośnej zgody stron dzielących kontrolę.

Inwestycje w jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to podmioty, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ, ale nie sprawuje nad nimi kontroli ani współkontroli. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia powiększonej o późniejsze zmiany udziału jednostki dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności.

4.2 Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Na dzień sprawozdawczy:

- pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia NBP,
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji,
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w wyniku finansowym lub, w przypadkach określonych polityką rachunkowości, w wartości aktywów.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się jako element zmian wartości godziwej. Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Różnice kursowe wynikające z przeliczenia aktywów i pasywów spółek zagranicznych o walucie funkcjonalnej innej niż waluta funkcjonalna jednostki dominującej są ujmowane w osobnej pozycji kapitałów własnych.

4.3 Segmenty operacyjne

Segment operacyjny jest częścią składową Grupy:

- która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody i ponosić koszty,
- której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie oraz wykorzystujący te wyniki przy decydowaniu o alokacji zasobów do segmentu i przy ocenie wyników działalności segmentu,
- w przypadku której są dostępne oddzielnie informacje finansowe.

Z uwagi na rodzaje procesów produkcyjnych jak również system obowiązujących regulacji w Grupie Kapitałowej PGE rozróżnia się następujące segmenty branżowe:

- Energetyka Konwencjonalna,
- Energetyka Odnawialna,
- Obrót,
- Dystrybucja,
- Działalność pozostała, w skład której wchodzi działalność spółek zależnych inna niż wymieniona w ww. segmentach, ale nieistotna, aby tworzyć odrębne segmenty.

Przychody segmentu są przychodami osiąganymi bądź to ze sprzedaży zewnętrznym klientom, bądź z transakcji z innymi segmentami Grupy Kapitałowej, które są wykazywane w rachunku zysków i strat Grupy i dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu wraz z odpowiednią częścią przychodów, którą w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do tego segmentu. Koszty segmentu obejmują koszty sprzedaży zewnętrznym klientom oraz koszty transakcji realizowanych z innymi segmentami w ramach Grupy, które wynikają z działalności operacyjnej danego segmentu i dają się bezpośrednio przyporządkować do tego segmentu wraz z odpowiednią częścią kosztów jednostki gospodarczej, które w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do danego segmentu. Wynik segmentu jest różnicą między przychodami a kosztami segmentu.

Aktywa segmentu są aktywami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu lub w oparciu o racjonalne przesłanki przypisać do tego segmentu. Zobowiązania segmentu są zobowiązaniami operacyjnymi powstałymi w wyniku działalności operacyjnej segmentu, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu lub w oparciu o racjonalne przesłanki przypisać do tego segmentu. Do aktywów i zobowiązań segmentu nie zalicza się rozrachunków z tytułu podatku dochodowego.

4.4 Przychody

Wysokość przychodów ustala się w wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy, inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować. W szczególności przychody ze sprzedaży energii elektrycznej rozpoznaje się w momencie jej dostarczenia.

Do przychodów ze sprzedaży towarów i produktów zalicza się przede wszystkim:

- kwoty należne za sprzedane: energię elektryczną do odbiorców hurtowych i detalicznych, ciepło, gaz, węgiel, świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectwa wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji, uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych, usługi dystrybucyjne i przesyłowe oraz pozostałe usługi działalności podstawowej,
- kwoty należne za sprzedane materiały i towary nie wymienione powyżej.

Przychody ze sprzedaży usług

Przychody z tytułu świadczonych usług rozpoznawane są w momencie wykonania danej usługi. Przychody z wykonania niezakończonych usług długoterminowej w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia sprawozdawczego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych – ustala się proporcjonalnie do stopnia jej realizacji, jeżeli stopień ten można ustalić w sposób wiarygodny.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody ujmowane są tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

Opłaty przyłączeniowe

PGE Dystrybucja S.A. osiąga przychody z tytułu przyłączania klientów do sieci, tzw. opłaty przyłączeniowe. Zgodnie z interpretacją KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów*, począwszy od 1 lipca 2009 roku przychody z tego tytułu są rozpoznawane jednorazowo. Opłaty otrzymane przed 1 lipca 2009 roku są ujęte jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i rozliczane przez okres 25 lat.

Przychody z tytułu rekompensat KDT

Producenci energii elektrycznej, którzy przystąpili do programu przedterminowego rozwiązania kontraktów długoterminowych na sprzedaż mocy i energii elektrycznej są uprawnieni do otrzymywania rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych. Rekompensaty są wypłacane w formie zaliczek rocznych płatnych w kwartalnych ratach oraz korygowane w okresach rocznych. Na koniec okresu korygowania zostanie określona ostateczna kwota kosztów osieroconych. W związku z powyższym wytwórcy energii wchodzący w skład Grupy szacują i ujmują przychód za dany okres z tytułu otrzymanych rekompensat KDT w wysokości, w której zostanie ostatecznie dla danego okresu zatwierdzona, tj. po uwzględnieniu przewidywanej na datę sporządzenia sprawozdania finansowego korekty rocznej oraz korekty końcowej. Allokacja korekty końcowej do danego okresu sprawozdawczego dokonywana jest w oparciu o planowany rozkład przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług systemowych w okresie korygowania, z uwzględnieniem korekty końcowej.

Korekty przychodów z tytułu rekompensat KDT wynikające z rozstrzygnięć sądowych są prezentowane w pozostałej działalności operacyjnej.

4.5 Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanej energii elektrycznej, świadectw pochodzenia energii, gazu oraz pozostałych towarów i materiałów według cen nabycia.

Koszty, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając zgodność z zasadą memoriału z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

4.6 Podatki

Podatek dochodowy wykazany w wyniku finansowym obejmuje podatek bieżący oraz odroczony.

W rachunku zysków i strat ujmowane jest rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone przez jednostki Grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, oraz zmiana stanu aktywa oraz rezerwy z tytułu podatku odroczonego nie rozliczane z kapitałem własnym.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, Grupa tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Bieżącą wartość księgową składnika aktywów i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy dzień sprawozdawczy. Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe. Grupa dokonuje kompensaty aktywów i rezerwy z tytułu podatku odroczonego na poziomie podatkowej grupy kapitałowej oraz na poziomie poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej PGE.

Grupa obniża bieżącą wartość księgową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

4.7 Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

4.8 Rzeczowe aktywa trwałe

Przez rzeczowe aktywa trwałe rozumie się aktywa:

- które są utrzymywane w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych oraz
- którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok.

Rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według wartości netto tzn. wartości początkowej (lub po koszcie zakładanym dla środków trwałych używanych przed dniem przejścia na MSSF) pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę zakupu powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również przewidywany koszt demontażu rzeczowych aktywów trwałych, usunięcia i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje, których obowiązek poniesienia powstaje w chwili instalacji składnika aktywów lub jego używania dla celów innych niż produkcja zapasów. Na dzień nabycia lub wytworzenia składnika rzeczowych aktywów trwałych Grupa identyfikuje i wyodrębnia wszystkie istotne w porównaniu z ceną nabycia, kosztem wytworzenia lub kosztem zakładanym całej pozycji części składowe wchodzące w skład danego składnika aktywów i amortyzuje osobno każdą taką część. Grupa ujmuje również jako element składnika rzeczowych aktywów trwałych koszty remontów kapitalnych i okresowych przeglądów, które spełniają definicje komponentu.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia/koszt wytworzenia składnika rzeczowych aktywów trwałych pomniejszona o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje, gdy składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania składnika rzeczowych aktywów trwałych. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez Grupę korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów. Remonty kapitalne i przeglądy okresowe stanowiące komponent składnika rzeczowych aktywów trwałych amortyzuje się przez okres od miesiąca następującego po zakończeniu remontu/przeglądu do miesiąca rozpoczęcia następnego remontu/przeglądu.

Dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych przyjęto okresy użytkowania w następujących przedziałach:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Najczęściej stosowane całkowite okresy amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	15	20 – 67
Maszyny i urządzenia techniczne	13	4 – 40
Środki transportu	6	4 – 33
Inne rzeczowe aktywa trwałe	3	3 – 27

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna rzeczowych aktywów trwałych podlegają corocznej weryfikacji. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest w roku, w którym dokonano weryfikacji oraz w okresach następnym.

W przypadku konieczności dokonania odpisu aktualizującego wartość niefinansowego majątku trwałego Grupa Kapitałowa PGE dokonuje aktualizacji zgodnie z zasadami opisanymi w notcie 4.11.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą rzeczowych aktywów trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania składnika rzeczowych aktywów trwałych do używania.

Koszty usuwania nadkładu

Kopalnie odkrywkowe należące do Grupy ujmują jako aktywa ponoszone na etapie budowy i rozruchu kopalni koszty usuwania nadkładu i prezentują je jako składnik rzeczowych aktywów trwałych. Z chwilą rozpoczęcia eksploatacji węgla niniejsze skapitalizowane koszty są systematycznie amortyzowane z zastosowaniem metody naturalnej opartej na ilości wydobytego węgla.

W przypadku spełnienia warunków zapisanych w interpretacji KIMSF 20 kopalnie ujmują również jako składnik rzeczowych aktywów trwałych tzw. aktywo z tytułu usuwania nadkładu, czyli ponoszone na etapie produkcji koszty usuwania nadkładu. Wartość składnika aktywa z tytułu zdejmowania nadkładu na etapie produkcji ustalana jest na podstawie modelu uwzględniającego m.in. szacowaną wartość ogólnego wskaźnika N-W (stosunek ilości nadkładu do węgla) oraz rzeczywistego rocznego wskaźnika N-W. Składnik aktywów z tytułu usuwania nadkładu jest systematycznie amortyzowany z zastosowaniem metody naturalnej opartej na ilości wydobytego węgla z danego komponentu złoża.

Koszty rekultywacji wyrobisk końcowych kopalni odkrywkowych

Kopalnie odkrywkowe działające w Grupie Kapitałowej PGE ujmują w wartości środków trwałych szacowane koszty rekultywacji wyrobisk końcowych przypadające na wydobyty nadkład, w proporcji odpowiadającej stosunkowi objętości odkrywki przypadającej na nadkład na dzień sprawozdawczy do planowanej objętości odkrywki przypadającej na nadkład na zakończenie okresu eksploatacji.

Składnik aktywów z tytułu kosztów rekultywacji jest systematycznie amortyzowany z zastosowaniem metody naturalnej opartej na ilości wydobytego węgla z danej odkrywki.

4.9 Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych Grupa zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej, takie jak:

- nabyte przez spółki Grupy, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby Grupy,
- koszty prac rozwojowych,
- wartość firmy z wyłączeniem wartości firmy wytworzonej przez jednostkę we własnym zakresie,
- zakupione prawo wieczystego użytkowania gruntów (PWUG),
- służebności nabyte i ustanowione nieodpłatnie.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów otrzymane nieodpłatnie w drodze decyzji administracyjnej nie jest ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

W przypadku prac rozwojowych, na dzień początkowego ujęcia składnik wartości niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ocenia czy okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony oraz, jeśli jest określony, oszacowuje długość tego okresu lub wielkość produkcji lub inną miarę będącą podstawą do określenia okresu użytkowania. Okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest oceniany jako nieokreślony, jeśli opierając się na analizie odpowiednich czynników nie istnieje przewidywalna długość okresu, w którym aktywo to będzie generowało przepływy pieniężne dla Grupy.

Wartość podlegająca amortyzacji jest amortyzowana w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ekonomicznej użyteczności danego składnika wartości niematerialnych. Amortyzację rozpoczyna się, gdy składnik aktywów jest gotowy do użycia.

Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej raz w ciągu roku sprawozdawczego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Okresy amortyzacji wartości niematerialnych wynoszą:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Najczęściej stosowane całkowite okresy amortyzacji w latach
Patenty i licencje	2	3 – 20
Koszty zakończonych prac rozwojowych	3	3 – 20
Inne	16	3 – 25

Wartość niematerialną powstałą w wyniku prac rozwojowych ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy można udowodnić:

- techniczną możliwość ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne,
- dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

4.10 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są to odsetki oraz inne koszty ponoszone przez Grupę w związku z pozyczeniem środków finansowych. Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Inne koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako koszty okresu. W przypadku różnic kursowych powstających w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej Grupa kapitalizuje je do wysokości, w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

4.11 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość księgowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

4.12 Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności (HTM),
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (FVP),
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa dostępne do sprzedaży (AFS).

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z warunków:

- Jest kwalifikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych razem i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie, lub
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń.
- Został zakwalifikowany do tej kategorii w momencie nabycia. Każde aktywo finansowe, do którego odnosi się MSR 39, może zostać w momencie nabycia zaklasyfikowane do portfela wycenianego według wartości godziwej ze zmianami odnoszonymi do wyniku finansowego za wyjątkiem instrumentów kapitałowych, które nie mają cen kwotowanych na aktywnym rynku, a ich wartość godziwa nie może być wiarygodnie wyznaczona.

Instrumenty te są wyceniane w wartości godziwej na dzień sprawozdawczy. Zysk lub strata na aktywach finansowych zaklasyfikowanych do portfela FVP są rozpoznawane w wyniku finansowym i nie są pomniejszane o kwoty naliczonych odsetek.

Pożyczki udzielone i należności

Pożyczki udzielone i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego zalicza się do aktywów trwałych. Pożyczki i należności ujmowane są według zamortyzowanego kosztu.

Należności z tytułu dostaw i usług wycenia się nie rzadziej niż na dzień sprawozdawczy w kwocie wymagalnej, tj. w wartości nominalnej należności powiększonej o ewentualne, należne jednostkom Grupy na dzień wyceny odsetki z tytułu zwłoki, z zachowaniem zasady ostrożności, tj. po ewentualnym pomniejszeniu o odpisy aktualizujące ich wartość. Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych. Należności długoterminowe są wykazywane w wartości bieżącej (zdyskontowanej).

Aktywa dostępne do sprzedaży

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami dostępnymi do sprzedaży. Aktywa dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej na każdy dzień sprawozdawczy. Wartość godziwa inwestycji, dla których nie ma notowanej ceny rynkowej, jest ustalana w odniesieniu do aktualnej wartości rynkowej innego instrumentu posiadającego zasadniczo takie same cechy lub w oparciu o przewidywane przepływy pieniężne z tytułu składnika aktywów stanowiącego przedmiot inwestycji (wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonego, ujmuje się w innych całkowitych dochodach, za wyjątkiem:

- strat z tytułu utraty wartości,
- zysków i strat z tytułu różnic kursowych, które powstają dla aktywów pieniężnych,
- odsetek wyliczonych przy pomocy efektywnej stopy procentowej.

Dywidendy z instrumentów kapitałowych w portfelu AFS powinny być rozpoznane w wyniku finansowym w momencie, kiedy prawo jednostki do otrzymania płatności jest ustalone.

4.13 Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych IRS (Interest Rate Swap). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone w wynik finansowy roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów.

4.14 Rachunkowość zabezpieczeń

Zmiany w wycenie do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne CCIRS (Cross Currency Interest Rate Swap) oraz IRS (Interest Rate Swap) odnoszone są do kapitału z aktualizacji wyceny w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywna część zabezpieczenia odnoszona jest do rachunku zysków i strat.

Kwoty skumulowanej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, ujęte uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny, przenoszone są do rachunku zysków i strat w okresie lub okresach, w którym pozycja zabezpieczana wywiera wpływ na rachunek zysków i strat. Alternatywnie, w przypadku gdy zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązań niefinansowych, Grupa wyłącza kwotę z kapitałów i włącza ją do początkowego kosztu nabycia lub innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązań niefinansowych.

4.15 Zapasy

Zapasy są to aktywa przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji w celu sprzedaży, lub mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Do zapasów zalicza się:

- materiały,
- produkty,
- półprodukty i produkty w toku,
- prawa pochodzenia energii - zakupione, wytworzone lub otrzymane prawa majątkowe pochodzenia energii wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, prawa majątkowe pochodzenia energii wytworzonej w kogeneracji oraz prawa majątkowe do świadectw efektywności energetycznej,
- towary (w szczególności przeznaczone do dalszej odsprzedaży uprawnienia do emisji CO₂).

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Uprawnienia nabyte w celu realizacji zysków z tytułu wahań cen rynkowych, są ujmowane w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Rozchód składników zapasów wyceniany jest według następujących zasad:

- materiały i towary (z wyjątkiem uprawnień do emisji CO₂) – według metody FIFO;
 - uprawnienia do emisji CO₂;
 - nabyte w celu realizacji zysków z tytułu wahań cen rynkowych - według szczegółowej identyfikacji,
- nabyte w celu dalszej odsprzedaży do konwencjonalnych jednostek wytwórczych w GK PGE - według metody FIFO,
- prawa majątkowe – według szczegółowej identyfikacji.

Stosowane do wyceny na dzień sprawozdawczy ceny nabycia lub koszty wytworzenia zapasów nie mogą być wyższe od ceny netto możliwej do uzyskania tych składników. Odpis aktualizujący wartość zapasów zalicza się do kosztów operacyjnych. W razie odzyskania przez określony składnik zapasów w pełni lub w części poprzednio utraconej wartości urealniana jest jego wycena, poprzez zmniejszenie wartości odpisu aktualizującego.

4.16 Uprawnienia do emisji CO₂ na własne potrzeby jednostek wytwórczych

W odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej ujmowane są, przeznaczone na własne potrzeby jednostek wytwórczych, uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (European Union Allowances - EUA). EUA otrzymane nieodpłatnie prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości nominalnej, czyli w wartości zerowej. Zakupione jednostki uprawnień do emisji są ujmowane w cenie nabycia. Rozchód uprawnień do emisji CO₂ zakupionych na własne potrzeby wycenia się metodą FIFO.

4.17 Pozostałe aktywa (w tym rozliczenia międzyokresowe kosztów)

Grupa ujmuje aktywa jako rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Rozliczenia międzyokresowe ustalane są w wysokości poniesionych, wiarygodnie ustalonych wydatków, jakie dotyczą przyszłych okresów i są związane z wpływem korzyści ekonomicznych w przyszłości.

Do pozostałych aktywów zaliczane są w szczególności należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych, zaliczki na dostawy i usługi (w tym zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie), należności z tytułu dywidend.

4.18 Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne składają się z gotówki w kasie oraz depozytów płatnych na żądanie. Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności łatwo wymiernymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

4.19 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży są to aktywa spełniające łącznie poniższe kryteria:

- przedstawiciele odpowiedniego poziomu kierownictwa (Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, Rada Nadzorcza, Zarząd) są zdecydowani do wypełnienia planu sprzedaży,
- aktywa są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie,
- zainicjowano aktywne poszukiwanie potencjalnego nabywcy,
- transakcja sprzedaży jest wysoce prawdopodobna i można ją będzie przeprowadzić w ciągu 12 miesięcy od podjęcia decyzji,
- cena sprzedaży jest racjonalna w stosunku do bieżącej wartości godziwej,
- istnieje małe prawdopodobieństwo wprowadzenia istotnych zmian do planu zbycia tych aktywów.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży (lub grupa do zbycia) nie podlegają amortyzacji. Aktywa trwałe lub grupy aktywów sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wyceniane są w kwocie niższej z następujących wartości: wartości księgowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży. W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa przeznaczone do sprzedaży (lub grupa do zbycia) prezentowane są w osobnej pozycji aktywów obrotowych.

4.20 Kapitał własny

Kapitał własny wykazywany jest według wartości nominalnej z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Kapitał podstawowy, kapitał zapasowy oraz pozostałe kapitały rezerwowe w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym są kapitałami jednostki dominującej. Kapitał z wyceny instrumentów finansowych, różnice kursowe z przeliczenia oraz zyski zatrzymane obejmują zarówno kapitały jednostki dominującej jak i odpowiednią część kapitałów jednostek zależnych, ustalonych zgodnie z zasadami konsolidacji. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału w wielkości ujemnej.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej kapitał własny prezentowany jest w podziale na:

- Kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej,
- Kapitał przypadający udziałom niekontrolującym.

4.21 Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na spółkach Grupy ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku. Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych.

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia i nagrody jubileuszowe

Zależnie od jednostki pracownicy spółek Grupy mają prawo do następujących świadczeń po okresie zatrudnienia:

- odpraw emerytalno-rentowych – wypłacanych jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę,
- odpraw pośmiertnych,
- ekwiwalentu pieniężnego wynikającego z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego,
- deputatów węglowych wydawanych w określonej ilości w naturze lub wypłacanych w formie ekwiwalentu pieniężnego,
- świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- opieki medycznej.

Pracownicy spółek Grupy są również uprawnieni do nagród jubileuszowych, które są wypłacane po przepracowaniu określonej liczby lat. Wysokość nagród jubileuszowych uzależniona jest od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika.

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych w kwotach odpowiadających nabywaniu przyszłych praw przez obecnych pracowników. Wartość bieżąca tych zobowiązań jest obliczana przez niezależnego aktuarusza.

Zyski i straty aktuarialne wynikające ze zmiany założeń aktuarialnych (w tym z tytułu zmiany stopy dyskonta) i korekt aktuarialnych ex post ujmują się w innych całkowitych dochodach w przypadku świadczeń po okresie zatrudnienia oraz w ciężar kosztów operacyjnych bieżącego okresu w przypadku nagród jubileuszowych.

Rezerwa na koszty rekultywacji

Kopalnie należące do Grupy tworzą rezerwy na koszty rekultywacji terenu po zakończeniu jego eksploatacji. Wysokość rezerwy ustala się w oparciu o przewidywany koszt przeprowadzenia prac rekultywacyjnych i zagospodarowania wyrobisk końcowych. Koszt ten dzielony jest na część przypadającą na wydobyty nadkład oraz węgiel. Rezerwę tworzy się:

- dla części przypadającej na wydobyty węgiel: w proporcji odpowiadającej stosunkowi wydobytego węgla na dzień sprawozdawczy do planowanego całkowitego wydobycia węgla ze złoża w całym okresie eksploatacji,
- dla części przypadającej na wydobyty nadkład: w proporcji odpowiadającej stosunkowi objętości odkrywki przypadającej na nadkład na dzień sprawozdawczy do planowanej objętości odkrywki przypadającej na nadkład na zakończenie okresu eksploatacji.

W przypadku rekultywacji składowisk popiołów (odpadów poprodukcyjnych z produkcji energii elektrycznej) koszt tworzenia rezerwy ujmowany jest w kosztach operacyjnych proporcjonalnie do stopnia zapełnienia składowiska, a odwracanie dyskonta jest rozliczane w ciężar kosztów finansowych.

Rezerwa na rekultywację terenów po budowie farm wiatrowych tworzona jest w momencie oddania farmy do eksploatacji w wysokości wartości bieżącej szacunkowych kosztów demontażu i wywozu pozostałości urządzeń, konstrukcji i budowli oraz doprowadzenia gruntu do stanu jak najbardziej zbliżonego do stanu sprzed budowy farmy.

Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacji podlegają aktualizacji nie rzadziej niż raz na 5 lat, z tym, że corocznie weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy inflacji, stopy dyskonta oraz odpowiednio wielkości wydobycia węgla lub stopnia zapełnienia składowiska.

Przyrost rezerwy dotyczący danego roku obciąża odpowiednio koszty operacyjne lub jest ujmowany w wartości początkowej środków trwałych. Efekt odwracania dyskonta obciąża koszty finansowe. Zmiana wyceny rezerw wynikająca ze zmiany założeń (np. w zakresie czynników makroekonomicznych, sposobu przeprowadzenia rekultywacji, terminu, itp.), ujmowana jest:

- dla rezerw ujmowanych jako część kosztu wytworzenia środka trwałego: dodaje się lub odejmuje od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia odnośnego składnika aktywów, z tym że kwota odjęta od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia składnika aktywów nie powinna przewyższać jego wartości księgowej;
- w pozostałych kosztach operacyjnych lub pozostałych przychodach operacyjnych – dla innych przypadków.

Rezerwa z tytułu niedoboru uprawnień do emisji gazów cieplarnianych

Rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO₂ jednostki Grupy Kapitałowej PGE ewidencjonują w odniesieniu do niedoboru uprawnień do emisji CO₂ przyznanym nieodpłatnie. Rezerwa tworzona jest w wysokości najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień sprawozdawczy, z uwzględnieniem zaewidencjonowanej wartości EUA otrzymanych nieodpłatnie oraz EUA zakupionych.

Koszt utworzonej rezerwy prezentowany jest w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w działalności operacyjnej a ewidencjonowany jako koszt własny sprzedaży w układzie kalkulacyjnym oraz podatki i opłaty w układzie porównawczym.

Rezerwa na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia

Rezerwa jest tworzona w oparciu o wymóg procentowego udziału energii odnawialnej i energii wytworzonej w jednostkach kogeneracji w całkowitej sprzedaży energii elektrycznej do odbiorcy końcowego oraz wielkość sprzedaży do końcowego odbiorcy. Do wysokości posiadanych praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia rezerwę ujmuje się w wartości tych praw. Rezerwę w wysokości niepokrytej prawami majątkowymi wycenia się w wiarygodnie oszacowanej kwocie wypełnienia przyszłego obowiązku umorzenia praw majątkowych. Dokonując szacunku uwzględnia się między innymi wysokość opłaty zastępczej oraz ceny. Koszt utworzonej rezerwy ujmuje się w kosztach sprzedaży.

4.22 Zobowiązania

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający ze zdarzeń przeszłych obowiązek Grupy, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ z Grupy środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Grupa dzieli zobowiązania na następujące kategorie:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania finansowe, wyceniane na kolejne dni sprawozdawcze wg zamortyzowanego kosztu,
- zobowiązania niefinansowe.

Gdy skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, zobowiązania prezentowane są w wartości zdyskontowanej.

4.23 Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych i Pozostałe Fundusze Specjalne

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS) tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty). Jednostki wchodzące w skład Grupy tworzą taki fundusz i dokonują okresowych odpisów. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Odpisy w ciągu roku na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych stanowią koszt okresu, którego dotyczą.

Aktywa i zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych są wykazywane w sprawozdaniu finansowym po skompensowaniu. Dodatkowo, jak opisano w nocie 22, jednostki należące do Grupy Kapitałowej PGE tworzą rezerwę na świadczenia po okresie zatrudnienia (ZFŚS).

4.24 Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności oraz współmierności przychodów i kosztów. Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się:

- równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych. Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych, które zostały otrzymane przed 1 lipca 2009 roku są odnoszone równomiernie w przychody ze sprzedaży produktów,
- otrzymane środki pieniężne na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych,
- przyjęte nieodpłatnie rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne. Odpisy tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych od tych aktywów trwałych.

Dotacje rządowe są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas rozliczenie następuje poprzez stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych proporcjonalnie do odpisów amortyzacyjnych od tych składników majątkowych.

4.25 Leasing

Klasyfikacji leasingu dokonuje się na dzień rozpoczęcia leasingu, w oparciu o treść ekonomiczną umowy.

Umowę najmu, dzierżawy lub inną umowę o podobnym charakterze, na mocy, której następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów, klasyfikuje się jako leasing finansowy. Przedmiot leasingu finansowego ujmuje się w aktywach z dniem rozpoczęcia leasingu według niższej z dwóch kwot: wartości godziwej przedmiotu leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Wszelkie początkowe koszty bezpośrednie leasingobiorcy zwiększają kwotę wykazywaną jako składnik aktywów. Opłaty leasingowe dzieli się na kwotę pomniejszającą saldo zobowiązania i kwotę kosztów finansowych w taki sposób, aby utrzymywać stałą stopę dyskontową w stosunku do nieuregulowanej części zobowiązania. Koszty finansowe ujmuje się w kosztach finansowych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przez okres leasingu.

Leasing, przy którym znacząca część ryzyka i pożytków z tytułu własności pozostaje udziałem leasingodawcy (finansującego), stanowi leasing operacyjny. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako koszty metodą liniową przez okres leasingu chyba, że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie korzyści czerpanych przez użytkownika.

4.26 Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.

5. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych

Nowe standardy i interpretacje, które weszły w życie 1 stycznia 2017 roku

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki za 2016 rok, za wyjątkiem przedstawionych poniżej. Poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie, jednak nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Grupę:

- Zmiany do MSR 7 – inicjatywa dotycząca zmian w zakresie ujawnień;
- Zmiany do MSR 12 – rozpoznawanie aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat;
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2014-2016 – zmiany do MSSF 12 – wyjaśnienia dotyczące zakresu standardu.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane lecz dotychczas nie weszły w życie.

Zmiana prezentacji uprawnień do emisji CO₂ na własne potrzeby

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej za 2016 rok Grupa Kapitałowa PGE prezentowała uprawnienia do emisji CO₂ na własne potrzeby jako krótkoterminowe. W 2017 roku Grupa zmieniła prezentację i w niniejszym sprawozdaniu został dokonany podział na część krótko i długoterminową. Zdaniem kierownictwa Grupy zmieniona prezentacja w bardziej prawidłowy sposób przedstawia charakter tej pozycji.

Grupa Kapitałowa PGE przekształciła dane porównawcze prezentowane w sprawozdaniach z sytuacji finansowej. Przekształcenie zostało przedstawione w poniższej tabeli. Odpowiednio przekształcono również informacje prezentowane w nocie 15 niniejszego sprawozdania finansowego.

Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży zostały zaprezentowane w oddzielnej linii

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Stan na dzień 1 stycznia 2016 <i>dane publikowane</i>	Zmiana prezentacji	Stan na dzień 1 stycznia 2016 <i>dane przekształcone</i>
AKTYWA TRWAŁE, w tym:			
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	-	1.322	1.322
AKTYWA TRWAŁE ŁĄCZNIE	49.586	1.322	50.908
AKTYWA OBROTOWE, w tym:			
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	2.172	(1.322)	850
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	16	(16)	-
AKTYWA OBROTOWE ŁĄCZNIE	11.710	(1.338)	10.372
AKTYWA ZAKLASYFIKOWANE JAKO PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	-	16	16
SUMA AKTYWÓW	61.296	-	61.296
	Stan na dzień 31 grudnia 2016 <i>dane publikowane</i>	Zmiana prezentacji	Stan na dzień 31 grudnia 2016 <i>dane przekształcone</i>
AKTYWA TRWAŁE, w tym:			
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	-	1.157	1.157
AKTYWA TRWAŁE ŁĄCZNIE	54.075	1.157	55.232
AKTYWA OBROTOWE, w tym:			
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	2.349	(1.157)	1.192
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	12	(12)	-
AKTYWA OBROTOWE ŁĄCZNIE	13.399	(1.169)	12.230
AKTYWA ZAKLASYFIKOWANE JAKO PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	-	12	12
SUMA AKTYWÓW	67.474	-	67.474

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SEGMENTÓW OPERACYJNYCH

6. Informacje dotyczące segmentów działalności

Spółki Grupy Kapitałowej PGE prowadzą działalność na podstawie odpowiednich koncesji, w tym przede wszystkim koncesji na: wytwarzanie, obrót i dystrybucję energii elektrycznej, wytwarzanie, przesył i dystrybucję ciepła, przyznawane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki oraz koncesji na wydobywanie węgla brunatnego ze złóż, udzielanych przez Ministra Środowiska. Koncesje są z reguły wydawane na okres pomiędzy 10 a 50 lat. Kluczowe koncesje w Grupie Kapitałowej PGE wygasają w latach 2020-2038.

Do koncesji na wydobywanie węgla, wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła oraz dystrybucję energii elektrycznej i ciepła przypisane są odpowiednie aktywa, przedstawione w szczegółowych informacjach na temat segmentów operacyjnych. W związku z posiadanymi koncesjami dotyczącymi energii elektrycznej i ciepła ponoszone są roczne opłaty zależne od poziomu obrotów. W przypadku prowadzenia działalności koncesjonowanej związanej z wydobywaniem węgla brunatnego ponoszone są opłaty eksploatacyjne zależne od obowiązującej stawki i wielkości wydobycia, a także opłaty za użytkowanie górnicze. W 2017 roku koszty Grupy Kapitałowej PGE z tytułu koncesji wyniosły około 6 mln PLN (w 2016 roku 5 mln PLN), zaś koszty z tytułu opłaty eksploatacyjnej i opłaty za użytkowanie górnicze w kopalniach wyniosły 129 mln PLN w 2017 roku i 123 mln PLN w 2016 roku.

Grupa Kapitałowa PGE prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności za bieżący oraz porównawczy okres sprawozdawczy zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne*. Podział sprawozdawczości Grupy Kapitałowej PGE oparty jest na segmentach branżowych:

- Energetyka Konwencjonalna obejmuje poszukiwanie i wydobywanie węgla brunatnego oraz produkcję energii w elektrowniach oraz elektrociepłowniach a także działalność pomocniczą w powyższym zakresie.
- Energetyka Odnawialna obejmuje wytwarzanie energii elektrycznej w elektrowniach szczytowo-pompowych oraz ze źródeł odnawialnych.
- Obrót obejmuje sprzedaż i zakup energii elektrycznej oraz gazu na rynku hurtowym, obrót uprawnieniami do emisji oraz prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia oraz zakup i dostawy paliw a także sprzedaż energii elektrycznej oraz świadczenie usług odbiorcom końcowym.
- Dystrybucja obejmuje zarządzanie lokalnymi sieciami dystrybucyjnymi oraz przesyłanie energii elektrycznej tymi sieciami.
- Działalność pozostała obejmuje świadczenie usług przez spółki zależne na rzecz Grupy Kapitałowej np. organizacja pozyskiwania finansowania, świadczenie usług informatycznych, telekomunikacyjnych, księgowo-kadrowych, transportowych. Dodatkowo segment działalności pozostałej obejmuje działalność spółek zależnych, których głównym przedmiotem działalności jest przygotowanie i realizacja projektu budowy elektrowni jądrowej, inwestycje w start-upy czy budowanie systemu elektromobilności.

Organizacja i zarządzanie Grupą Kapitałową PGE odbywa się w podziale na segmenty uwzględniające rodzaj oferowanych produktów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę gospodarczą, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki. Przypisanie poszczególnych jednostek do segmentów działalności zostało przedstawione w nocie 1.3 niniejszego sprawozdania finansowego. Grupa Kapitałowa PGE co do zasady rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – na warunkach rynkowych. Wyjątkiem od tej reguły były nowe obligacje emitowane przez podmioty zależne, należące do podatkowej grupy kapitałowej, oprocentowane poniżej stawek rynkowych oraz rozliczenia strat podatkowych w ramach podatkowej grupy kapitałowej. Od 1 stycznia 2018 roku wszystkie transakcje zawierane są na warunkach rynkowych.

Analizując wyniki poszczególnych segmentów działalności kierownictwo Grupy Kapitałowej PGE zwraca przede wszystkim uwagę na osiągnięty wynik EBITDA.

Sezonowość segmentów działalności

Główne czynniki wpływające na zapotrzebowanie na energię elektryczną i ciepło to: czynniki atmosferyczne - temperatura powietrza, siła wiatru, wielkość opadów, czynniki socjoekonomiczne – liczba odbiorców energii, ceny nośników energii, rozwój gospodarczy PKB oraz czynniki technologiczne – postęp technologiczny, technologia wytwarzania produktów. Każdy z tych czynników ma wpływ na techniczne i ekonomiczne warunki wytwarzania i dystrybucji nośników energii, a tym samym wpływa na wyniki uzyskiwane przez spółki Grupy Kapitałowej PGE.

Poziom sprzedaży energii elektrycznej w ciągu roku jest zmienny i zależy przede wszystkim od czynników atmosferycznych – temperatura powietrza, długość dnia. Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną jest szczególnie widoczny w okresach zimowych, natomiast niższe zapotrzebowanie obserwujemy w okresach letnich. Ponadto, zmiany sezonowe widoczne są wśród wybranych grup odbiorców końcowych. Efekty sezonowości są bardziej znaczące dla gospodarstw domowych, niż dla sektora przemysłowego.

W segmencie Energetyka Odnawialna energia elektryczna wytwarzana jest z zasobów środowiska naturalnego takich jak woda, wiatr, słońce. Warunki meteorologiczne są istotnym czynnikiem wpływającym na produkcję energii elektrycznej w tym segmencie.

Sprzedaż ciepła zależy w szczególności od temperatury powietrza i jest większa w okresie zimowym, a mniejsza w okresie letnim.

6.1 Informacje dotyczące segmentów branżowych

Informacje dotyczące segmentów branżowych za 2017 rok

	Energetyka Konwencjonalna	Energetyka Odnawialna	Obrót	Dystrybucja	Działalność pozostała	Korekty	Razem
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	6.079	597	14.006	2.234	149	35	23.100
Sprzedaż między segmentami	6.996	127	1.656	4.158	300	(13.237)	-
PRZYCHODY SEGMENTU, RAZEM	13.075	724	15.662	6.392	449	(13.202)	23.100
Koszt własny sprzedaży	(10.439)	(738)	(13.582)	(4.974)	(428)	12.546	(17.615)
EBIT *)	1.754	(36)	784	1.166	(88)	40	3.620
Przychody / (koszty) finansowe netto							(370)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności							40
ZYSK / (STRATA) BRUTTO							3.290
Podatek dochodowy							(623)
ZYSK / (STRATA) NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY							2.667
Amortyzacja, likwidacja oraz odpisy ujęte w wyniku finansowym	2.345	400	27	1.167	131	(40)	4.030
EBITDA **)	4.099	364	811	2.333	43	-	7.650
AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA							
Aktywa segmentu z wyłączeniem należności z tytułu dostaw i usług	43.096	3.232	1.129	17.084	546	(903)	64.184
Należności z tytułu dostaw i usług	1.459	107	3.009	859	75	(2.350)	3.159
Udziały i akcje wykazywane metodą praw własności							634
Aktywa nieprzypisane							4.129
AKTYWA, RAZEM							72.106
Zobowiązania segmentu z wyłączeniem zobowiązań z tytułu dostaw i usług	8.977	357	1.162	2.044	99	(151)	12.488
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1.356	41	2.084	324	31	(2.186)	1.650
Zobowiązania nieprzypisane							11.615
ZOBOWIĄZANIA, RAZEM							25.753
POZOSTAŁE INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTU							
Nakłady inwestycyjne	4.899	81	14	1.716	126	(85)	6.751
Nabycie RAT, WN i NI w ramach nabycia nowych spółek***)	5.426	-	2	-	24	-	5.452
Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych i niefinansowych	919	134	6	10	37	-	1.106
Pozostałe koszty niepieniężne ****)	1.820	16	829	162	30	2	2.859

*) EBIT = zysk (strata) z działalności operacyjnej

**) EBITDA = EBIT + amortyzacja, likwidacja oraz odpisy (RAT, WN, NI i wartość firmy) ujęte w wyniku finansowym

***) W tym wartość firmy powstała ze wstępnego rozliczenia nabytych aktywów EDF

****) Zmiany o charakterze niepieniężnym dotyczą rezerw m.in. na rekultywację, uprawnienia do emisji CO₂, nagrody jubileuszowe, taryfę pracowniczą ujętych w wyniku oraz innych całkowitych dochodach.

Informacje dotyczące segmentów branżowych za 2016 rok

	Energetyka Konwencjonalna	Energetyka Odnawialna	Obrót	Dystrybucja	Działalność pozostała	Korekty	Razem
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	11.303	657	13.711	1.979	406	36	28.092
Sprzedaż między segmentami	435	60	2.303	3.939	282	(7.019)	-
PRZYCHODY SEGMENTU, RAZEM	11.738	717	16.014	5.918	688	(6.983)	28.092
Koszt własny sprzedaży	(9.077)	(1.215)	(14.095)	(4.534)	(633)	6.380	(23.174)
EBIT *)	2.691	(770)	473	1.104	(64)	78	3.512
Przychody / (koszty) finansowe netto							(193)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności							(45)
ZYSK / (STRATA) BRUTTO							3.274
Podatek dochodowy							(708)
ZYSK / (STRATA) NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY							2.566
Amortyzacja, likwidacja oraz odpisy ujęte w wyniku finansowym	1.491	1.135	27	1.126	131	(46)	3.864
EBITDA **)	4.182	365	500	2.230	67	32	7.376
AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA							
Aktywa segmentu z wyłączeniem należności z tytułu dostaw i usług	35.862	3.566	970	16.549	961	(772)	57.136
Należności z tytułu dostaw i usług	481	105	2.499	833	106	(1.319)	2.705
Udziały i akcje wykazywane metodą praw własności							402
Aktywa nieprzypisane							7.231
AKTYWA, RAZEM							67.474
Zobowiązania segmentu z wyłączeniem zobowiązań z tytułu dostaw i usług	8.570	349	1.378	1.922	158	105	12.482
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	602	36	1.194	264	75	(1.195)	976
Zobowiązania nieprzypisane							11.241
ZOBOWIĄZANIA, RAZEM							24.699
POZOSTAŁE INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTU							
Nakłady inwestycyjne	6.179	144	23	1.721	170	(85)	8.152
Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych i niefinansowych	104	865	(108)	11	1	(1)	872
Pozostałe koszty niepieniężne ***)	768	5	396	26	33	-	1.228

*) EBIT = zysk (strata) z działalności operacyjnej

**) EBITDA = EBIT + amortyzacja, likwidacja oraz odpisy (RAT, WN, NI i wartość firmy) ujęte w wyniku finansowym

***) Zmiany o charakterze niepieniężnym dotyczą rezerw m.in. na rekultywację, uprawnienia do emisji CO₂, nagrody jubileuszowe, taryfę pracowniczą ujętych w wyniku oraz innych całkowitych dochodach.

6.2 Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży za 2017 rok oraz 2016 rok przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Rynek krajowy	22.722	27.975
Kraje Unii Europejskiej	334	106
Pozostałe kraje	44	11
RAZEM PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	23.100	28.092

Podział geograficzny aktywów według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na 31 grudnia 2016 roku przedstawia się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
POZOSTAŁE INFORMACJE DOTYCZĄCE OBSZARU		
Rynek krajowy	67.274	59.815
Kraje Unii Europejskiej	67	25
Pozostałe kraje	2	1
AKTYWA PRZYPIŚANE DO SEGMENTÓW, RAZEM	67.343	59.841
Rynek krajowy	3.622	7.184
Kraje Unii Europejskiej	507	47
AKTYWA NIEPRZYPIŚANE DO SEGMENTÓW, RAZEM	4.129	7.231
Rynek krajowy	634	402
UDZIAŁY I AKCJE WYKAZYWANE METODĄ PRAW WŁASNOŚCI, RAZEM	634	402
RAZEM AKTYWA	72.106	67.474

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody ze sprzedaży	5.741	4.879	6.073	6.407	23.100
Koszt własny sprzedaży	(4.149)	(3.723)	(3.759)	(5.984)	(17.615)
ZYSK / (STRATA) BRUTTO ZE SPRZEDAŻY	1.592	1.156	2.314	423	5.485
Pozostałe przychody / (koszty) operacyjne netto	89	40	7	12	148
EBIT - ZYSK / (STRATA) Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	1.201	731	1.883	(195)	3.620
Przychody / (koszty) finansowe netto	(63)	(59)	(80)	(168)	(370)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności	9	(8)	10	29	40
ZYSK / (STRATA) BRUTTO	1.147	664	1.813	(334)	3.290
Podatek dochodowy	(184)	(132)	(351)	44	(623)
ZYSK / (STRATA) NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	963	532	1.462	(290)	2.667

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przychody ze sprzedaży	7.133	6.533	6.897	7.529	28.092
Koszt własny sprzedaży	(5.605)	(6.217)	(5.517)	(5.835)	(23.174)
ZYSK / (STRATA) BRUTTO ZE SPRZEDAŻY	1.528	316	1.380	1.694	4.918
Pozostałe przychody / (koszty) operacyjne netto	157	77	28	738	1.000
EBIT - ZYSK / (STRATA) Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	1.123	(171)	895	1.665	3.512
Przychody / (koszty) finansowe netto	(48)	(107)	(47)	9	(193)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności	-	(42)	(19)	16	(45)
ZYSK / (STRATA) BRUTTO	1.075	(320)	829	1.690	3.274
Podatek dochodowy	(206)	(6)	(173)	(323)	(708)
ZYSK / (STRATA) NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	869	(326)	656	1.367	2.566

7. Przychody i koszty

7.1 Przychody ze sprzedaży

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2017
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY					
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy	5.743	4.949	4.910	6.477	22.079
Podatek akcyzowy	(125)	(116)	(114)	(128)	(483)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów, w tym:	5.618	4.833	4.796	6.349	21.596
Sprzedaż energii elektrycznej	3.221	2.814	2.910	3.488	12.433
Sprzedaż usług dystrybucyjnych	1.574	1.453	1.473	1.581	6.081
Sprzedaż ciepła	285	129	88	485	987
Sprzedaż praw majątkowych pochodzenia energii	158	87	(7)	169	407
Regulacyjne usługi systemowe	147	125	124	155	551
Sprzedaż gazu	146	135	92	211	584
Pozostała sprzedaż towarów i materiałów	87	90	116	260	553
Przychody ze sprzedaży usług	123	46	66	54	289
Przychody z tytułu rekompensat KDT	-	-	1.211	4	1.215
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY, RAZEM	5.741	4.879	6.073	6.407	23.100

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2016
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY					
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wylączenia akcyzy	7.001	6.400	6.751	7.393	27.545
Podatek akcyzowy	(126)	(120)	(122)	(133)	(501)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów, w tym:	6.875	6.280	6.629	7.260	27.044
Sprzedaż energii elektrycznej	4.678	4.608	4.847	5.039	19.172
Sprzedaż usług dystrybucyjnych	1.433	1.332	1.365	1.464	5.594
Sprzedaż ciepła	283	119	81	249	732
Sprzedaż praw majątkowych pochodzenia energii	185	(39)	59	156	361
Regulacyjne usługi systemowe	137	113	123	140	513
Sprzedaż gazu	73	58	59	106	296
Pozostała sprzedaż towarów i materiałów	86	89	95	106	376
Przychody ze sprzedaży usług	128	130	137	133	528
Przychody z tytułu rekompensat KDT	130	123	131	136	520
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY, RAZEM	7.133	6.533	6.897	7.529	28.092

Spadek przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej w 2017 roku w porównaniu do roku poprzedniego wynika głównie z obniżenia tzw. „obliga giełdowego”. Obniżenie obliża giełdowego począwszy od roku 2017 spowodowało, iż większa ilość energii elektrycznej sprzedawana jest bezpośrednio pomiędzy spółkami Grupy PGE. Transakcje te podlegają eliminacji na poziomie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Kwestia przychodów z tytułu rekompensat KDT została opisana w nocie 33.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

7.2 Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2017
KOSZTY W UKŁADZIE RODZAJOWYM					
Amortyzacja i odpisy aktualizujące	778	797	808	1.758	4.141
Zużycie materiałów i energii	758	589	634	1.124	3.105
Usługi obce	671	642	668	818	2.799
Podatki i opłaty	863	727	735	866	3.191
Koszty świadczeń pracowniczych	1.098	1.094	1.023	1.260	4.475
Pozostałe koszty rodzajowe	53	53	75	102	283
KOSZTY WEDŁUG RODZAJU, RAZEM	4.221	3.902	3.943	5.928	17.994
Zmiana stanu produktów	(18)	2	8	4	(4)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(190)	(246)	(244)	(321)	(1.001)
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(304)	(296)	(282)	(338)	(1.220)
Koszty ogólnego zarządu	(176)	(169)	(156)	(292)	(793)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	616	530	490	1.003	2.639
KOSZT WŁASNY SPRZEDAŻY	4.149	3.723	3.759	5.984	17.615

Spadek wartości sprzedanych towarów i materiałów (głównie zakupionej energii elektrycznej) w 2017 roku w porównaniu do roku poprzedniego wynika głównie ze spadku przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej opisanego powyżej.

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2016
KOSZTY W UKŁADZIE RODZAJOWYM					
Amortyzacja i odpisy aktualizujące	731	1.522	782	949	3.984
Zużycie materiałów i energii	840	655	588	734	2.817
Usługi obce	593	617	638	721	2.569
Podatki i opłaty	811	773	873	868	3.325
Koszty świadczeń pracowniczych	1.117	1.059	1.022	1.039	4.237
Pozostałe koszty rodzajowe	63	65	66	73	267
KOSZTY WEDŁUG RODZAJU, RAZEM	4.155	4.691	3.969	4.384	17.199
Zmiana stanu produktów	(29)	19	8	4	2
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(264)	(269)	(251)	(223)	(1.007)
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(379)	(348)	(350)	(352)	(1.429)
Koszty ogólnego zarządu	(183)	(216)	(163)	(415)	(977)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	2.305	2.340	2.304	2.437	9.386
KOSZT WŁASNY SPRZEDAŻY	5.605	6.217	5.517	5.835	23.174

7.2.1 Koszty amortyzacji, likwidacji oraz odpisy aktualizujące

Poniżej przedstawiono ujęcie amortyzacji i likwidacji oraz odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe, wartości niematerialne oraz nieruchomości inwestycyjne („NI”) w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Rok zakończony 31 grudnia 2017	Amortyzacja i likwidacja				Odpisy aktualizujące			
	RAT	WN	NI	RAZEM	RAT	WN	NI	RAZEM
Koszt własny sprzedaży	2.894	87	2	2.983	958	2	(3)	957
Koszty sprzedaży i dystrybucji	11	5	-	16	-	-	-	-
Koszty ogólnego zarządu	23	14	-	37	-	37	-	37
ODNIESIONE W WYNIK FINANSOWY	2.928	106	2	3.036	958	39	(3)	994
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	111	-	-	111	-	-	-	-
RAZEM	3.039	106	2	3.147	958	39	(3)	994
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	-	(2)	-	-	(2)

Rok zakończony 31 grudnia 2016	Amortyzacja i likwidacja				Odpisy aktualizujące			
	RAT	WN	NI	RAZEM	RAT	NI	NI	RAZEM
Koszt własny sprzedaży	2.691	84	1	2.776	489	284	3	776
Koszty sprzedaży i dystrybucji	12	5	-	17	-	-	-	-
Koszty ogólnego zarządu	52	14	-	66	222	7	-	229
ODNIESIONE W WYNIK FINANSOWY	2.755	103	1	2.859	711	291	3	1.005
Zmiana stanu produktów	1	-	-	1	-	-	-	-
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	119	-	-	119	-	-	-	-
RAZEM	2.875	103	1	2.979	711	291	3	1.005

7.2.2 Zużycie materiałów i energii

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Koszty paliwa produkcyjnego	2.190	1.994
Zużycie materiałów remontowo eksploatacyjnych	513	475
Zużycie energii	161	148
Pozostałe	241	200
RAZEM ZUŻYCIE MATERIAŁÓW I ENERGII	3.105	2.817

7.2.3 Usługi obce

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Usługi przesyłowe	1.900	1.561
Usługi obce – remonty i eksploatacja	282	309
Usługi transportowe	124	85
Usługi telekomunikacyjne	79	232
Czynsze i dzierżawy	44	53
Usługi informatyczne	83	85
Usługi doradcze	54	31
Pozostałe	233	213
RAZEM KOSZTY USŁUG OBCYCH	2.799	2.569

7.2.4 Koszty świadczeń pracowniczych oraz struktura zatrudnienia

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Wynagrodzenia	3.239	3.154
Koszty ubezpieczeń społecznych	635	606
Koszty świadczeń emerytalnych	17	11
Nagrody jubileuszowe, deputaty	105	102
Inne świadczenia po okresie zatrudnienia	37	37
Zmiana wartości rezerwy na świadczenia pracownicze	(14)	(146)
Koszty dotyczące Programów Dobrowolnych Odejsć	2	16
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	454	457
RAZEM KOSZTY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH, W TYM:	4.475	4.237
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	3.443	3.123
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży i dystrybucji	264	259
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	490	504
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	278	351

W pozycji Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych Grupa ujęła m.in. koszty pracowniczych programów emerytalnych, odpis na ZFŚS, koszty opieki medycznej oraz szkoleń.

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej PGE (w etatach) kształtowało się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Energetyka Konwencjonalna	25.382	22.788
Energetyka Odnawialna	510	509
Obrót	2.219	2.066
Dystrybucja	10.200	10.239
Pozostałe konsolidowane spółki	2.920	2.869
RAZEM ZATRUDNIENIE	41.231	38.471

Wzrost zatrudnienia w segmencie Energetyka Konwencjonalna oraz Obrót związany jest z przejściem aktywów EDF w listopadzie 2017 roku.

7.3 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE		
Kary, grzywny, odszkodowania	112	137
Korekta przychodów z tyt. rekompensat KDT	69	148
Rozwiązanie pozostałych rezerw	48	44
Przychody z likwidacji/sprzedaż aktywów obrotowych	43	37
Dotacje	38	43
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	21	24
Zysk ze zbycia RAT, WN	13	11
RAT, WN otrzymane nieodpłatnie	11	11
Przychody z nielegalnego poboru energii elektrycznej	10	6
Nadwyżki/ujawnienia aktywów	9	4
Zwrot kosztów postępowania sądowego	4	4
Efekt zmiany rezerwy rekultywacyjnej	-	643
Pozostałe	25	59
RAZEM POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	403	1.171

Kwestia przychodów z tytułu rekompensat KDT została opisana w nocie 33.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE		
Przekazane darowizny	43	13
Efekt zmiany rezerwy rekultywacyjnej	42	-
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	37	49
Refaktury	27	16
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	23	1
Utworzenie pozostałych rezerw	21	26
Likwidacja szkód/ usuwanie awarii	18	19
Odpisanie zaniechanych inwestycji oraz likwidacja aktywów obrotowych	12	5
Odszkodowania	10	5
Likwidacja RAT, WN związanych z działalnością pozostałą	7	6
Koszty postępowania spornego	6	6
Pozostałe	9	25
RAZEM POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	255	171

7.4 Przychody i koszty finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
PRZYCHODY FINANSOWE Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH		
Dywidendy	5	2
Odsetki	91	55
Aktualizacja wartości	37	27
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	2	90
Dodatnie różnice kursowe	48	14
PRZYCHODY FINANSOWE Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	183	188
POZOSTAŁE PRZYCHODY FINANSOWE		
Odsetki od należności budżetowych	2	1
Rozwiązanie rezerw	4	1
Pozostałe	2	1
POZOSTAŁE PRZYCHODY FINANSOWE	8	3
RAZEM PRZYCHODY FINANSOWE	191	191

Grupa wykazuje przychody z tytułu odsetek głównie od środków pieniężnych i należności. Na wzrost kwoty dodatnich różnic kursowych wpłynęły głównie zaciągnięte kredyty walutowe.

W pozycji aktualizacja wartości Grupa Kapitałowa PGE prezentuje głównie wycenę transakcji zabezpieczających w części uznanej za nieefektywną część zabezpieczenia dla instrumentów desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz w całości w odniesieniu do pozostałych instrumentów, a także wycenę opcji Call na zakup akcji Polimex-Mostostal S.A.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
KOSZTY FINANSOWE Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH		
Odsetki	176	131
Aktualizacja wartości	14	10
Odpis aktualizujący	97	2
Strata na zbyciu inwestycji	93	-
Ujemne różnice kursowe	6	33
KOSZTY FINANSOWE Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	386	176
POZOSTAŁE KOSZTY FINANSOWE		
Koszty odsetkowe, w tym efekt zwijania dyskonta	172	180
Odsetki od zobowiązań budżetowych	1	1
Utworzenie rezerw	1	25
Pozostałe	1	2
POZOSTAŁE KOSZTY FINANSOWE	175	208
RAZEM KOSZTY FINANSOWE	561	384

Koszty odsetek dotyczą głównie wyemitowanych obligacji, zaciągniętych kredytów i pożyczek. Koszt odsetkowy (efekt zwijania dyskonta) od pozycji niefinansowych dotyczy w głównej mierze rezerw rekultywacyjnych oraz rezerw na świadczenia pracownicze.

W okresie sprawozdawczym w pozycji odpis aktualizujący ujęty został przede wszystkim koszt z tytułu szacowanej utraty wartości obligacji wyemitowanych przez spółkę Autostrada Wielkopolska S.A. o wartości księgowej 89 mln PLN.

Strata na zbyciu inwestycji w wysokości 93 mln PLN wynika głównie ze sprzedaży akcji spółki EXATEL S.A.

7.5 Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych wycenianych metodą praw własności

	Polska Grupa Górnicza	Polimex Mostostal	ElectroMobility Poland	PEC Bogatynia
UDZIAŁ W GŁOSACH	15,76%	16,48%	25,00%	34,93%
2017 rok				
Przychody	8.236	2.068	-	14
Wynik z działalności kontynuowanej	86	65	(3)	-
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	14	11	(1)	-
Eliminacja zysków i strat niezrealizowanych	21	(5)	-	-
UDZIAŁ W WYNIKU JEDNOSTEK STOWARZYSZONYCH I WSPÓLKONTROLOWANYCH	35	6	(1)	-
	Polska Grupa Górnicza	ElectroMobility Poland	PEC Bogatynia	
UDZIAŁ W GŁOSACH	do X.2016 15,66% XI-XII.2016 16,63%	25,00%	34,93%	
2016 rok				
Przychody	3.828	-	-	13
Wynik z działalności kontynuowanej	(332)	-	-	(1)
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	(51)	-	-	-
Eliminacja strat niezrealizowanych	6	-	-	-
UDZIAŁ W WYNIKU JEDNOSTEK STOWARZYSZONYCH I WSPÓLKONTROLOWANYCH	(45)	-	-	-
Pozostałe całkowite dochody	(11)	-	-	-
UDZIAŁ JEDNOSTEK STOWARZYSZONYCH I WSPÓLKONTROLOWANYCH W INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODACH	(2)	-	-	-

Dane jednostki stowarzyszonej Polimex - Mostostal S.A. zostały objęte konsolidacją od 17 stycznia 2017 roku.

Grupa dokonała korekty konsolidacyjnej dotyczącej marży ze sprzedaży węgla pomiędzy Polską Grupą Górnica a Grupą oraz korekty marży na kontraktach Polimex - Mostostal na rzecz Grupy.

8. Podatek dochodowy

8.1 Podatek w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

Główne składniki obciążenia podatkowego za lata zakończone 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
PODATEK DOCHODOWY WYKAZYWANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT		
Bieżący podatek dochodowy	632	398
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-	16
Odroczony podatek dochodowy	(9)	294
OBCIĄŻENIA PODATKOWE WYKAZYWANE W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	623	708
PODATEK DOCHODOWY WYKAZYWANY W INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODACH		
Od zysków i strat aktuarialnych z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze	(19)	47
Od wyceny instrumentów zabezpieczających	(15)	39
(Korzyść podatkowa) / obciążenie podatkowe ujęte w innych całkowitych dochodach (kapitale własnym)	(34)	86

8.2 Efektywna stawka podatkowa

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
ZYSK PRZED OPODATKOWANIEM	3.290	3.274
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	625	621
POZYCJE KORYGUJĄCE PODATEK DOCHODOWY		
Korekty dotyczące rozliczenia bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-	16
Korekty dotyczące odroczonego podatku z lat ubiegłych	(4)	(36)
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	42	119
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania	(42)	(14)
Pozostałe korekty	2	2
PODATEK WEDŁUG EFEKTYWNEJ STAWKI PODATKOWEJ		
Podatek dochodowy (obciążenie) w skonsolidowanym sprawozdaniu	623	708
EFEKTYWNA STAWKA	19%	22%

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

9. Rzeczowe aktywa trwałe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Grunty	242	236
Budynki i budowle	20.575	19.061
Urządzenia techniczne	22.166	19.604
Środki transportu	339	341
Inne rzeczowe aktywa trwałe	2.952	2.522
RAT w budowie	12.346	9.601
WARTOŚĆ NETTO RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH	58.620	51.365

Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych według grup rodzajowych

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Inne RAT	RAT w budowie	Razem
WARTOŚĆ KSIĘGOWA BRUTTO							
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	271	33.492	42.152	729	5.271	9.965	91.880
Nakłady inwestycyjne	-	-	1	2	-	6.599	6.602
Rozliczenie RAT w budowie	4	1.994	2.269	54	398	(4.719)	-
Likwidacja, sprzedaż	-	(134)	(324)	(25)	(11)	-	(494)
Nabycie nowych spółek zależnych	7	1.239	2.554	5	9	853	4.667
Wyjście jednostek z GK PGE	-	(406)	(505)	(5)	(41)	(33)	(990)
Pozostałe	2	(2)	6	(3)	184	94	281
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	284	36.183	46.153	757	5.810	12.759	101.946
UMORZENIE ORAZ ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	35	14.431	22.548	388	2.749	364	40.515
Amortyzacja i wartość netto likwidacji ujętych w kosztach rodzajowych	4	1.267	1.555	58	153	2	3.039
Odpisy aktualizujące	4	291	601	1	2	57	956
Likwidacja, sprzedaż	-	(121)	(289)	(23)	(11)	-	(444)
Wyjście jednostek z GK PGE	-	(246)	(386)	(3)	(35)	-	(670)
Pozostałe	(1)	(14)	(42)	(3)	-	(10)	(70)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	42	15.608	23.987	418	2.858	413	43.326
WARTOŚĆ NETTO NA 31 GRUDNIA 2017	242	20.575	22.166	339	2.952	12.346	58.620

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Inne RAT	RAT w budowie	Razem
WARTOŚĆ KSIĘGOWA BRUTTO							
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2016	266	31.669	39.261	720	4.991	8.019	84.926
Nakłady inwestycyjne	-	-	-	-	-	8.016	8.016
Rozliczenie RAT w budowie	16	2.003	3.546	59	476	(6.100)	-
Likwidacja, sprzedaż	(1)	(119)	(640)	(17)	(7)	(1)	(785)
Pozostałe	(10)	(61)	(15)	(33)	(189)	31	(277)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016	271	33.492	42.152	729	5.271	9.965	91.880
UMORZENIE ORAZ ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2016	23	13.204	21.487	395	2.601	148	37.858
Amortyzacja i wartość netto likwidacji ujętych w kosztach rodzajowych	5	1.203	1.445	57	164	1	2.875
Odpisy aktualizujące	9	195	293	1	2	211	711
Likwidacja, sprzedaż	-	(107)	(592)	(17)	(7)	-	(723)
Pozostałe	(2)	(64)	(85)	(48)	(11)	4	(206)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016	35	14.431	22.548	388	2.749	364	40.515
WARTOŚĆ NETTO NA 31 GRUDNIA 2016	236	19.061	19.604	341	2.522	9.601	51.365

Istotne zwiększenia i zmniejszenia rzeczowych aktywów trwałych

Największe nakłady poniesione zostały przez segment Energetyka Konwencjonalna (4.713 mln PLN), segment Dystrybucja (1.684 mln PLN). Główne pozycje nakładów stanowiły: budowa bloków 5 – 6 w Elektrowni Opole (1.808 mln PLN), budowa bloku 11 w Elektrowni Turów (967 mln PLN), modernizacja bloków 1-3 w Elektrowni Turów (222 mln PLN), budowa instalacji termicznego przetwarzania z odzyskiem energii w Elektrociepłowni Rzeszów (104 mln PLN), przyłączenie nowych odbiorców (504 mln PLN) oraz modernizacja i rozbudowa sieci, stacji i linii (868 mln PLN) w segmencie Dystrybucja.

Nabycie nowych jednostek zależnych dotyczy objęcia kontrolą spółek z grupy EDF. Ponieważ Grupa nie zakończyła jeszcze prac związanych z określeniem wartości godziwej rzeczowych aktywów trwałych na dzień nabycia wartości wykazane w powyższej tabeli nie są ostateczne.

W bieżącym okresie Grupa sprzedała 100% akcji EXATEL S.A. Jednocześnie ze sprzedażą akcji spółki EXATEL S.A. Grupa utraciła kontrolę nad jej jednostką zależną ENERGO-TEL S.A. W wyniku tych transakcji wartość rzeczowych aktywów trwałych Grupy zmniejszyła się o 320 mln PLN.

Koszty finansowania zewnętrznego

W ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa PGE ujęła w wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie koszty finansowania zewnętrznego w wysokości około 159 mln PLN (103 mln PLN w okresie porównawczym).

Aktywowane koszty udostępnienia złożeń

W bieżącym okresie, zgodnie z wymogami KIMSF 20, aktywowano poniesione wydatki na usuwanie nadkładu na etapie produkcji w kwocie 366 mln PLN. Jednocześnie w bieżącym okresie sprawozdawczym, w koszty została odniesiona amortyzacja aktywowanych wydatków w wysokości 97 mln PLN. Aktywowane koszty udostępnienia złożeń są prezentowane w pozycji „inne rzeczowe aktywa trwałe”.

Aktywowanie zmian wyceny rezerwy rekultywacyjnej

Grupa Kapitałowa PGE ujmuje w wartości rzeczowych aktywów zmiany wartości rezerwy rekultywacyjnej przypisanej do nadkładu, rezerwy na rekultywację terenów po farmach wiatrowych i rezerwy na likwidację rzeczowych aktywów trwałych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość netto aktywowanej części rezerwy rekultywacyjnych wyniosła 792 mln PLN (w tym rezerwa na rekultywację wyrobisk końcowych 702 mln PLN). W okresie porównawczym wartość netto aktywowanej części rezerwy rekultywacyjnych wyniosła 632 mln PLN (w tym rezerwa na rekultywację wyrobisk końcowych 543 mln PLN). Aktywowana część rezerwy rekultywacyjnej jest prezentowana w pozycjach: „grunty” i „inne rzeczowe aktywa trwałe”.

10. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne w spółkach Grupy Kapitałowej PGE obejmują głównie budynki znajdujące się na terenie danej spółki, wynajmowane podmiotom trzecim w całości lub w części. Z punktu widzenia istotności skonsolidowanego sprawozdania finansowego wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych nie różni się istotnie od ich wyceny ustalonej zgodnie z konwencją kosztu historycznego.

W wyniku nabycia nowych spółek zależnych w Grupie nastąpił wzrost wartości nieruchomości inwestycyjnych na 31 grudnia 2017 roku.

11. Wartości niematerialne

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Koszty zakończonych prac rozwojowych	2	2
Wartość firmy	734	9
Oprogramowanie	49	73
Pozostałe licencje i patenty	139	132
Zakupione prawo wieczystego użytkowania gruntów	69	64
Inne wartości niematerialne	151	134
WN nieoddane do użytkowania	137	239
WARTOŚĆ NETTO WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH	1.281	653

Zmiany stanu wartości niematerialnych

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Oprogramowanie	Pozostałe licencje i patenty	Zakupione PWUG	Inne wartości niematerialne	WN nieoddane do użytkowania	Razem
WARTOŚĆ KSIĘGOWA BRUTTO								
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	18	9	448	274	74	256	246	1.325
Nakłady inwestycyjne	-	-	-	-	-	-	149	149
Rozliczenie WN nieoddanych do użytkowania	-	-	18	48	-	14	(80)	-
Likwidacja, sprzedaż	-	-	(11)	(19)	-	(7)	-	(37)
Nabycie nowych spółek zależnych	1	724	-	25	13	3	-	766
Wyjście jednostek z GK PGE	-	-	(27)	(26)	(8)	(53)	(3)	(117)
Pozostałe	-	1	-	(1)	-	16	(167)	(151)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	19	734	428	301	79	229	145	1.935
UMORZENIE ORAZ ODPISY AKTUALIZUJĄCE								
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	16	-	375	142	10	122	7	672
Amortyzacja	1	-	36	58	1	10	-	106
Odpiśy aktualizujące	-	-	-	1	-	1	37	39
Likwidacja, sprzedaż	-	-	(11)	(19)	-	(7)	-	(37)
Wyjście jednostek z GK PGE	-	-	(21)	(20)	(1)	(53)	-	(95)
Pozostałe	-	-	-	-	-	5	(36)	(31)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	17	-	379	162	10	78	8	654
WARTOŚĆ NETTO NA 31 GRUDNIA 2017	2	734	49	139	69	151	137	1.281
WARTOŚĆ KSIĘGOWA BRUTTO								
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2016	19	286	430	223	71	242	201	1.472
Nakłady inwestycyjne	-	-	-	-	-	-	135	135
Rozliczenie WN nieoddanych do użytkowania	-	-	24	53	1	11	(89)	-
Likwidacja, sprzedaż	-	-	(6)	(3)	(1)	-	-	(10)
Pozostałe	(1)	(277)	-	1	3	3	(1)	(272)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016	18	9	448	274	74	256	246	1.325
UMORZENIE ORAZ ODPISY AKTUALIZUJĄCE								
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2016	17	-	337	96	10	107	1	568
Amortyzacja	1	-	44	48	1	9	-	103
Odpiśy aktualizujące	-	277	-	-	-	6	8	291
Likwidacja, sprzedaż	-	-	(6)	(3)	-	-	-	(9)
Pozostałe	(2)	(277)	-	1	(1)	-	(2)	(281)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016	16	-	375	142	10	122	7	672
WARTOŚĆ NETTO NA 31 GRUDNIA 2016	2	9	73	132	64	134	239	653

Wartości niematerialne nieoddane do użytkowania

Prezentowana kwota wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania na dzień 31 grudnia 2017 roku dotyczy przede wszystkim programów wdrożenia systemów informatycznych w Grupie Kapitałowej oraz nakładów ponoszonych na poszukiwanie i ocenę złóż na polu Złoczew.

Dostępne projekcje finansowe nie wskazują na utratę wartości wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania.

Wartość firmy

Ocena wartości odzyskiwalnej wartości firmy została opisana w nocie 3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W pozycji Nabycie nowych spółek zależnych Grupa wykazuje kwotę 724 mln PLN jako wartość firmy powstałą ze wstępnego rozliczenia nabytych aktywów EDF.

Na dzień sprawozdawczy zakończony 31 grudnia 2017 roku, wartość firmy został przypisana do następujących segmentów:

- Energetyka Konwencjonalna – 730 mln PLN,
- Energetyka Odnawialna – 4 mln PLN.

12. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i współkontrolowanych wycenianych metodą praw własności

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.	533	391
Polimex - Mostostal S.A.	91	-
ElectroMobility Poland S.A.	2	3
PEC Bogatynia Sp. z o.o.	8	8
INWESTYCJE WYCENIANE METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	634	402

	Polska Grupa Górnicza	Polimex Mostostal	ElectroMobility Poland	PEC Bogatynia
UDZIAŁ W GŁOSACH	15,76%	16,48%	25,00%	34,93%
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017				
Aktywa obrotowe	1.876	1.586	7	4
Aktywa trwałe	9.074	654	-	22
Zobowiązania krótkoterminowe	3.409	974	-	3
Zobowiązania długoterminowe	4.167	810	-	1
AKTYWA NETTO	3.374	456	7	22
Udział w aktywach netto	532	75	2	8
Wartość firmy	1	16	-	-
INWESTYCJE WYCENIANE METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	533	91	2	8

	Polska Grupa Górnicza	ElectroMobility Poland	PEC Bogatynia
UDZIAŁ W GŁOSACH	16,63%	25,00%	34,93%
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016			
Aktywa obrotowe	1.008	10	3
Aktywa trwałe	6.277	-	22
Zobowiązania krótkoterminowe	2.516	-	2
Zobowiązania długoterminowe	2.442	-	-
AKTYWA NETTO	2.327	10	23
Udział w aktywach netto	387	3	8
Wartość firmy	4	-	-
INWESTYCJE WYCENIANE METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	391	3	8

Kwestia zakupu akcji w spółce Polimex - Mostostal S.A. została szerzej opisana w nocie 33.4 niniejszego sprawozdania.

13. Podatek odroczony w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

13.1 Aktywa z tytułu podatku odroczonego

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową rzeczowych aktywów trwałych	2.403	1.559
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową aktywów finansowych	48	16
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową zobowiązań	268	272
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową zapasów	17	15
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	48	253
Rezerwa na koszty rekultywacji	548	472
Rezerwa na zakup uprawnień do emisji CO ₂	276	220
Rezerwy na świadczenia pracownicze	571	529
Pozostałe rezerwy	122	129
Nieodpłatnie otrzymana infrastruktura i otrzymane opłaty przyłączeniowe	111	129
Pozostałe	38	15
AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	4.450	3.609

Zmiana stanu odroczonego podatku dochodowego – aktywa

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
STAN NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	3.609	3.703
Zmiany w korespondencji z wynikiem finansowym	(113)	(39)
Zmiany w korespondencji z innymi całkowitymi dochodami	21	(52)
Nabycie nowych spółek zależnych	971	-
Wyjście jednostek z GK PGE	(30)	-
Pozostałe zmiany	(8)	(3)
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	4.450	3.609

13.2 Rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową rzeczowych aktywów trwałych	4.188	2.945
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową praw majątkowych pochodzenia energii	46	65
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową aktywów finansowych	382	377
Uprawnienia do emisji CO ₂	274	439
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	34	680
Pozostałe	125	26
REZERWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO	5.049	4.532

Zmiana stanu odroczonego podatku dochodowego – rezerwa

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
STAN NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	4.532	4.242
Zmiany w korespondencji z wynikiem finansowym	(122)	255
Zmiany w korespondencji z innymi całkowitymi dochodami	(13)	34
Nabycie nowych spółek zależnych	661	-
Pozostałe zmiany	(9)	1
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	5.049	4.532

PO SKOMPENSOWANIU AKTYWA I REZERWY W POSZCZEGÓLNYCH SPÓŁKACH PODATEK ODROZONY GRUPY PREZENTOWANY JEST JAKO:

Aktywa z tytułu podatku dochodowego	651	268
Rezerwa z tytułu podatku dochodowego	(1.250)	(1.191)

14. Zapasy

	Stan na dzień 31 grudnia 2017			Stan na dzień 31 grudnia 2016		
	Koszt historyczny	Aktualizacja wartości	Wartość księgowa netto	Koszt historyczny	Aktualizacja wartości	Wartość księgowa netto
Materiały remontowo-eksploatacyjne	689	(44)	645	664	(33)	631
Węgiel kamienny	512	-	512	232	-	232
Mazut	42	-	42	15	-	15
Materiały inwestycyjne	1	-	1	14	-	14
Pozostałe materiały	58	(13)	45	54	(19)	35
RAZEM MATERIAŁY	1.302	(57)	1.245	979	(52)	927
Prawa majątkowe zielone	419	(143)	276	388	(33)	355
Prawa majątkowe żółte	178	(1)	177	148	(2)	146
Pozostałe prawa majątkowe	33	(1)	32	66	-	66
RAZEM PRAWA POCHODZENIA ENERGII	630	(145)	485	602	(35)	567
Węgiel kamienny	71	-	71	-	-	-
Uprawnienia do emisji CO ₂	2	-	2	37	(8)	29
Pozostałe towary	8	(3)	5	7	(2)	5
RAZEM TOWARY	81	(3)	78	44	(10)	34
POZOSTAŁE ZAPASY	71	-	71	68	-	68
RAZEM ZAPASY	2.084	(205)	1.879	1.693	(97)	1.596

	Rok 2017	Rok 2016
AKTUALIZACJA WARTOŚCI ZAPASÓW NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	(97)	(84)
Nabycie nowych spółek zależnych	(14)	-
Wycena do wartości godziwej uprawnień do emisji CO ₂	8	(46)
Utworzenie odpisu	(127)	(52)
Rozwiązanie odpisu	20	66
Wykorzystanie odpisu	5	16
Pozostałe zmiany	-	3
AKTUALIZACJA WARTOŚCI ZAPASÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	(205)	(97)

Wycena w cenach sprzedaży netto dotyczyła głównie wyceny praw majątkowych opisanych szczegółowo w nocie 28.4 niniejszego sprawozdania finansowego.

Jak opisano w nocie 25.5 niniejszego sprawozdania finansowego, zapasy o wartości 45 mln PLN stanowiły zabezpieczenie spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych.

15. Uprawnienia do emisji CO₂ na własne potrzeby

Uprawnienia do emisji CO₂ (EUA) otrzymują jednostki wytwórcze należące do Grupy Kapitałowej PGE, które są objęte postanowieniami ustawy z dnia 12 czerwca 2015 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Począwszy od 2013 roku bezwarunkowo przyznawana jest tylko część uprawnień EUA na emisje CO₂ wynikające z produkcji energii cieplnej, natomiast na emisje CO₂ wynikające z produkcji energii elektrycznej co do zasady nie ma bezpłatnych EUA. Na mocy art. 10c Dyrektywy 2009/29/WE wprowadzono możliwość czasowego odstępstwa (derogacji) od zasady braku nieodpłatnych przydziałów EUA na emisje CO₂ związane z wytwarzaną energią elektryczną, pod warunkiem realizacji zadań inwestycyjnych ujętych w Krajowym Planie Inwestycyjnym (KPI). Warunkiem otrzymania bezpłatnych uprawnień EUA na pokrycie emisji CO₂ związanych z wytwarzaną energią elektryczną jest coroczne przedstawienie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań wymienionych w KPI.

We wrześniu 2017 roku Grupa Kapitałowa PGE (w tym PGE Energia Ciepła S.A.) złożyła kolejne sprawozdania z realizacji inwestycji ujętych w KPI w celu uzyskania przydziałów EUA na emisje CO₂ dla instalacji wytwarzających energię elektryczną, uzasadnionych wydatkami poniesionymi na realizację zadań inwestycyjnych ujętych w KPI w okresie od 1 lipca 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku. Ocena formalna złożonych dokumentów zakończyła się 30 listopada 2017 roku.

EUA	Rok 2017		Rok 2016 <i>dane przekształcone</i>	
	Ilość (mln Mg)	Wartość	Ilość (mln Mg)	Wartość
STAN NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	85	2.349	77	2.172
Nabycie nowych spółek zależnych	-	2	-	-
Zakup	12	247	40	937
Przyznane nieodpłatnie	21	-	26	-
Umorzenie	(56)	(1.156)	(58)	(760)
STAN NA DZIEŃ SPRAWOZDAWCZY	62	1.442	85	2.349
długoterminowe	18	402	47	1.157
krótkoterminowe	44	1.040	38	1.192

Spadek wartości uprawnień do emisji CO₂ będących w posiadaniu Grupy Kapitałowej PGE na 31 grudnia 2017 roku wynika między innymi z rozpoczęcia zakupów na rynku terminowym.

16. Pozostałe aktywa krótko i długoterminowe

16.1 Pozostałe aktywa długoterminowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie	432	713
Pozostałe aktywa długoterminowe	92	17
POZOSTAŁE AKTYWA, RAZEM	524	730

Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie dotyczą głównie projektów inwestycyjnych prowadzonych przez segment Energetyki Konwencjonalnej. Wzrost salda pozostałych aktywów długoterminowych wynika z współfinansowania przez PGE Energia Ciepła S.A. inwestycji w rozwój sieci ciepłowniczych.

16.2 Pozostałe aktywa krótkoterminowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016 <i>dane przekształcone</i>
KOSZTY ROZLICZANE W CZASIE		
Opłaty, prowizje	36	34
ZFŚS	3	2
Współfinansowanie inwestycji w rozwój sieci ciepłowniczych	15	-
Kontrakty długoterminowe	20	3
Opłaty za wyłączenie gruntów z produkcji rolnej, leśnej	-	4
Usługi informatyczne	8	6
Ubezpieczenia majątkowe i deliktowe	21	2
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	21	16
INNE AKTYWA KRÓTKOTERMINOWE		
Należności z tytułu naliczonego VAT	216	222
Należności z tytułu akcyzy	18	100
Zaliczki na dostawy	8	6
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	25	21
POZOSTAŁE AKTYWA, RAZEM	391	416

Kwota należności z tytułu naliczonego VAT związana jest z szacunkiem sprzedaży energii elektrycznej nieodczytanej na urządzeniach pomiarowych na dzień sprawozdawczy. Kwota należności z tytułu akcyzy dotyczy zwolnienia od akcyzy energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, na podstawie dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectwa pochodzenia energii.

17. Środki pieniężne

Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, z reguły od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów składa się z następujących pozycji:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Środki pieniężne w banku i kasie	1.309	808
Lokaty typu overnight	34	42
Lokaty krótkoterminowe	1.209	1.819
RAZEM	2.552	2.669
Odsetki naliczone od środków pieniężnych, nie otrzymane na dzień sprawozdawczy	-	(2)
Różnice kursowe od środków pieniężnych w walutach	(1)	(1)
Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w rachunku przepływów	2.551	2.666
Pozostające do dyspozycji limity kredytowe na dzień 31 grudnia	6.740	6.081
<i>w tym limity kredytowe w rachunku bieżącym</i>	<i>2.174</i>	<i>2.001</i>

Szczegółowy opis zawartych umów kredytowych został opisany w nocie 25.1.4 niniejszego sprawozdania finansowego.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w kwocie 92 mln PLN (72 mln PLN w okresie porównawczym) dotyczą środków stanowiących zabezpieczenie rozliczeń z Izbą Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A.

18. Działalność zaniechana

W ciągu roku zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku jednostka dominująca oraz kluczowe spółki zależne nie zaniechały żadnych istotnych obszarów swojej działalności. Tym niemniej w Grupie Kapitałowej PGE przeprowadzane są działania, w ramach których zbywane są aktywa nie związane ściśle z działalnością podstawową.

19. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Jednostki wchodzące w skład Grupy tworzą taki fundusz i dokonują okresowych odpisów. Fundusz nie posiada rzeczowych aktywów trwałych. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Rzeczowe aktywa trwałe wniesione do funduszu	1	-
Pożyczki udzielone pracownikom	89	91
Środki pieniężne	50	49
Pozostałe aktywa funduszu	1	-
Zobowiązania funduszu	(135)	(138)
SALDO PO SKOMPENSOWANIU	6	2
Odpis na Fundusz w okresie	138	130

Aktywa i zobowiązania Zakładowych Funduszy Świadczeń Socjalnych są wykazywane w niniejszym sprawozdaniu finansowym po skompensowaniu odpowiednio w Pozostałych aktywach krótkoterminowych oraz Pozostałych zobowiązaniach niefinansowych.

20. Kapitały własne

Celem zarządzania kapitałem jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej struktury finansowania, uwzględniającej ryzyko operacyjne, nakłady inwestycyjne oraz interes akcjonariuszy i inwestorów dłużnych. Zarządzanie kapitałem odbywa się na poziomie Grupy Kapitałowej PGE.

Zgodnie z powszechnie stosowaną praktyką, Grupa monitoruje wskaźnik długu netto do EBITDA. Dług netto rozumiany jest jako krótko- i długoterminowe zadłużenie finansowe (oprocentowane kredyty i pożyczki, wyemitowane obligacje i inne papiery dłużne, a także zobowiązania z tytułu leasingu finansowego), pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty, oraz krótkoterminowe lokaty i depozyty. Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania nie są uwzględniane w obliczaniu długu netto.

Celem Grupy jest utrzymanie ratingów kredytowych na poziomie inwestycyjnym.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Wskaźnik zadłużenie netto / EBITDA	0,99x	0,69x
Wskaźnik zadłużenie netto/ kapitał własny	0,16x	0,12x

W stosunku do skali Grupy, poziom zadłużenia netto w trakcie 2017 roku był relatywnie niski: wskaźnik długu netto do EBITDA pozostaje mniejszy od jedności.

W związku z kontynuowanym programem inwestycyjnym planowane jest sukcesywne zwiększanie dźwigni finansowej, w skutek czego Grupa będzie intensyfikować analizy ww. wskaźnika. Relacja długu netto do EBITDA jest centralnym elementem sporządzanych przez Grupę prognoz i planów finansowych.

20.1 Kapitał podstawowy

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
1.470.576.500 akcji zwykłych serii A o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	15.073	15.073
259.513.500 akcji zwykłych serii B o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	2.660	2.660
73.228.888 akcji zwykłych serii C o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	751	751
66.441.941 akcji zwykłych serii D o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	681	681
RAZEM KAPITAŁ PODSTAWOWY	19.165	19.165

Wszystkie akcje Spółki zostały opłacone.

Po dniu sprawozdawczym do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału podstawowego Spółki.

Prawa akcjonariuszy - Uprawnienia Skarbu Państwa dotyczące działalności Spółki

Spółka wchodzi w skład Grupy Kapitałowej PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., w stosunku do której Skarb Państwa posiada szczególne uprawnienia, dopóki pozostaje jej akcjonariuszem.

Szczególne uprawnienia Skarbu Państwa, które mogą mieć zastosowanie do spółek z Grupy Kapitałowej PGE, przewiduje ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (tj. Dz. U. z 2016 roku, poz. 2012). Ustawa określa szczególne uprawnienia przysługujące ministrowi właściwemu do spraw energii w spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych, prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych, których mienie zostało ujawnione w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej.

Na podstawie przedmiotowych przepisów minister właściwy do spraw energii, może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez Zarząd uchwały lub innej dokonanej przez Zarząd czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikiem mienia stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciwem mogą być objęte również uchwały organu spółki dotyczące:

- rozwiązania spółki,
- zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia wchodzącego w skład infrastruktury krytycznej,
- zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa spółki,
- zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego,
- przeniesienia siedziby spółki za granicę,

jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciw wyrażany jest w formie decyzji administracyjnej.

20.2 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy powstał głównie z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, z nadwyżek z podziału zysku ponad wymagany ustawowo odpis oraz z połączeń PGE S.A. z podmiotami zależnymi.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, podmioty mające status spółek akcyjnych są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu Spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. Kapitał zapasowy w wysokości odpowiadającej jednej trzeciej kapitału podstawowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowymi i nie podlega on podziałowi na inne cele. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie.

Kapitał zapasowy podlegający podziałowi pomiędzy akcjonariuszy na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 8.940 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2016 roku 7.342 mln PLN.

20.3 Kapitał z wyceny instrumentów finansowych

	Okres zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	147	(21)
Zmiana kapitału z wyceny instrumentów finansowych	(79)	207
Wycena instrumentów zabezpieczających w tym:	(74)	206
<i>Odroczenie zmian wartości godziwej zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za skuteczne zabezpieczenie</i>	242	313
<i>Naliczone odsetki na instrumencie pochodnym przeniesione z kapitału z wyceny i ujęte w kosztach odsetkowych</i>	4	1
<i>Rewaluacja walutowa transakcji CCIRS przeniesiona z kapitału i ujęta w wyniku z różnic kursowych</i>	(167)	(107)
<i>Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających zaprezentowana w rachunku zysków i strat</i>	(5)	(1)
Wycena pozostałych instrumentów finansowych	(5)	1
Podatek odroczony	15	(39)
KAPITAŁ Z WYCENY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH PO UWZGLĘDNIENIU PODATKU ODROCZONEGO	83	147

Na kapitał z wyceny instrumentów finansowych składa się w głównej mierze wycena z tytułu wdrożonej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

20.4 Różnice kursowe z przeliczenia

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych obejmują efekt przeliczenia sprawozdań finansowych zagranicznych spółek Grupy tj. PGE Trading GmbH, PGE Sweden AB (publ) oraz Investment III B.V. na PLN w ramach procedur konsolidacyjnych.

20.5 Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zyski zatrzymane niepodlegające podziałowi to kwoty, które nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy.

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Kwoty zawarte w pozycji zyski zatrzymane niepodlegające podziałowi przez jednostkę dominującą		
<ul style="list-style-type: none"> ■ Zyski zatrzymane spółek zależnych, przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej, w tym korekty konsolidacyjne ■ Wysokość zysków/strat ujętych przez jednostkę dominującą w zyskach zatrzymanych poprzez pozycję innych całkowitych dochodów 	6.075 (3)	8.040 (4)
Zyski zatrzymane, podlegające podziałowi	4.544	1.598
ŁĄCZNIE ZYSKI ZATRZYMANE WYKAZYWANE W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ	10.616	9.634

Ograniczenia w wypłacie dywidendy z kapitału zapasowego zostały opisane w nocie 20.2 niniejszego sprawozdania finansowego. Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

20.6 Kapitały własne przypisane udziałom niekontrolującym

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitały własne przypisane udziałom niekontrolującym w większości dotyczą akcjonariuszy niekontrolujących nabytych aktywów EDF w Polsce, co zostało szerzej opisane w nocie 33.3 niniejszego sprawozdania finansowego. Poniżej przedstawiono zmiany kapitałów przypisanych udziałom niekontrolującym w okresach sprawozdawczych.

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
STAN NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	96	96
Udział w zysku netto jednostek zależnych	7	(2)
Dywidendy uchwalone przez jednostki zależne	(2)	(4)
Nabywanie nowych spółek zależnych	1.067	-
Podwyższenie kapitału i objęcie udziałów	-	10
Zakup udziałów niekontrolujących przez Grupę Kapitałową	(3)	(4)
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	1.165	96

20.7 Zysk/strata przypadający na jedną akcję

W bieżącym i porównawczym okresie sprawozdawczym nie wystąpił efekt rozwodnienia zysku/(straty) na jedną akcję.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
ZYSK/ (STRATA) NETTO PRZYPISANY	2.667	2.566
akcjonariuszom jednostki dominującej	2.660	2.568
udziałom niekontrolującym	7	(2)
ZYSK/(STRATA) NETTO PRZYPADAJĄCY NA ZWYKŁYCH AKCJONARIUSZY SPÓŁKI, ZASTOSOWANY DO OBLICZENIA ZYSKU NA JEDNĄ AKCJĘ	2.660	2.568
Liczba akcji zwykłych na początek okresu sprawozdawczego	1.869.760.829	1.869.760.829
Liczba akcji zwykłych na koniec okresu sprawozdawczego	1.869.760.829	1.869.760.829
ŚREDNIOWAŻONA LICZBA WYEMITOWANYCH AKCJI ZWYKŁYCH ZASTOSOWANA DO OBLICZENIA ZYSKU/(STRATY) NA JEDNĄ AKCJĘ	1.869.760.829	1.869.760.829
ZYSK/(STRATA) NETTO I ROZWODNIONY ZYSK/(STRATA) NETTO NA JEDNĄ AKCJĘ PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ (W ZŁOTYCH)	1,42	1,37

20.8 Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty

Dywidenda z zysków 2017 roku

W ciągu okresu sprawozdawczego oraz do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka nie dokonywała wypłat zaliczek na poczet dywidendy.

11 maja 2017 roku Zarząd Spółki podjął decyzję o zmianie polityki dywidendy. Wobec konieczności finansowania ambitnego programu rozwoju, mając na względzie ograniczenie wzrostu poziomu zadłużenia, Zarząd Spółki rekomendował zawieszenie wypłaty dywidendy z zysków za lata 2016, 2017 i 2018.

Po tym okresie Zarząd Spółki zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu Spółki wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy na poziomie 40-50% skonsolidowanego zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej, korygowanego o wielkość odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych

Dywidenda z zysków 2016 roku

Zgodnie ze zaktualizowaną Polityką dywidendy, 27 czerwca 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PGE S.A. podjęło uchwałę, zgodnie z którą cały zysk osiągnięty w 2016 roku w wysokości 1.598 mln PLN przeznaczono na kapitał zapasowy Spółki.

21. Rezerwy

Wartość księgowa rezerw przedstawia się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Świadczenia pracownicze	2.316	626	2.148	543
Rezerwa na koszty rekultywacji	3.082	4	2.666	4
Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji CO ₂	112	1.341	-	1.154
Rezerwy na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia	-	340	-	416
Roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości	72	11	91	12
Pozostałe rezerwy	84	82	99	52
RAZEM REZERWY	5.666	2.404	5.004	2.181

Zmiany stanu rezerw

	Świadczenia pracownicze	Rezerwa na koszty rekultywacji	Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji CO ₂	Rezerwa na prawa majątkowe przeznaczone do umorzenia	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Pozostałe	Razem
1 STYCZNIA 2017	2.691	2.670	1.154	416	103	151	7.185
Zyski i straty aktuarialne	148	-	-	-	-	-	148
Koszty bieżącego zatrudnienia	65	-	-	-	-	-	65
Koszty przeszłego zatrudnienia	(8)	-	-	-	-	-	(8)
Koszty odsetek	82	89	-	-	-	-	171
Korekta stopy dyskontowej i innych założeń	24	65	-	-	-	-	89
Wypłacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(737)	-	(1.156)	(864)	(1)	(24)	(2.782)
Rozwiązane rezerwy	(28)	(2)	-	(12)	(28)	(33)	(103)
Utworzone rezerwy - koszty	579	82	1.205	759	8	50	2.683
Utworzone rezerwy - nakłady	-	70	-	-	-	-	70
Nabycie nowych spółek zależnych	143	27	250	41	-	17	478
Wyjście jednostek z GK PGE	(8)	-	-	-	-	-	(8)
Pozostałe zmiany	(9)	85	-	-	1	5	82
31 GRUDNIA 2017	2.942	3.086	1.453	340	83	166	8.070
Zmiana odniesiona w koszty działalności operacyjnej	(679)	(65)	(1.205)	(747)	-	(25)	(2.721)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) operacyjne	-	(42)	-	-	18	6	(18)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) finansowe	(82)	(89)	-	-	2	2	(167)
Zmiana odniesiona w aktywa	-	(192)	-	-	-	-	(192)
Zmiana odniesiona w inne całkowite dochody	(101)	-	-	-	-	-	(101)

	Świadczenia pracownicze	Rezerwa na koszty rekultywacji	Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji CO ₂	Rezerwa na prawa majątkowe przeznaczone do umorzenia	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Pozostałe	Razem
1 STYCZNIA 2016	3.013	3.350	760	380	117	233	7.853
Zyski i straty aktuarialne	(175)	-	-	-	-	-	(175)
Koszty bieżącego zatrudnienia	74	-	-	-	-	-	74
Koszty przeszłego zatrudnienia	(23)	-	-	-	-	-	(23)
Koszty odsetek	82	99	-	-	-	-	181
Korekta stopy dyskontowej i innych założeń	(121)	(460)	-	-	-	-	(581)
Wypłacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(691)	(1)	(760)	(336)	-	(104)	(1.892)
Rozwiązane rezerwy	(59)	(449)	-	(3)	(30)	(27)	(568)
Utworzone rezerwy - koszty	577	34	1.154	375	16	67	2.223
Utworzone rezerwy - nakłady	-	92	-	-	-	-	92
Pozostałe zmiany	14	5	-	-	-	(18)	1
31 GRUDNIA 2016	2.691	2.670	1.154	416	103	151	7.185
Zmiana odniesiona w koszty działalności operacyjnej	(536)	(37)	(1.154)	(372)	-	(3)	(2.102)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) operacyjne	-	643	-	-	13	5	661
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) finansowe	(82)	(99)	-	-	1	(24)	(204)
Zmiana odniesiona w aktywa	-	172	-	-	-	-	172
Zmiana odniesiona w inne całkowite dochody	249	-	-	-	-	-	249

21.1 Rezerwa na koszty rekultywacji

Rezerwa na rekultywację wyrobisk kopalnianych

Po zakończeniu wydobywania węgla teren po kopalniach odkrywkowych należących do Grupy Kapitałowej PGE będzie zrehabilitowany. Według obecnych planów koszty będą ponoszone w latach 2023 – 2069 (w przypadku PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów) oraz w latach 2045 – 2087 (w przypadku PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów).

Grupa Kapitałowa PGE tworzy rezerwy na rekultywację wyrobisk końcowych. Kwota rezerwy prezentowana w sprawozdaniu finansowym obejmuje również wartość Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego tworzonego zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze. Wartość rezerwy na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 2.693 mln PLN a na dzień 31 grudnia 2016 roku 2.366 mln PLN.

Szacowane zmiany wartości rezerwy rekultywacyjnej na skutek zmiany stopy dyskonta:

	Wartość w sprawozdaniu	Stopa dyskonta	
		-1 p.p.	+1 p.p.
Rezerwa na rekultywację wyrobisk kopalnianych	2.693	881	(889)

Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów

Jednostki wytwórcze tworzą rezerwę na rekultywację składowisk odpadów paleniskowych. Wartość rezerwy na 31 grudnia 2017 roku wynosi 175 mln PLN (98 mln PLN na koniec okresu porównawczego).

Rezerwa na rekultywację terenów po farmach wiatrowych

Spółki będące właścicielami farm wiatrowych tworzą rezerwy na rekultywację terenów. Wartość rezerwy na 31 grudnia 2017 roku wynosi 53 mln PLN (49 mln PLN na 31 grudnia 2016 roku).

Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych

Obowiązek przeprowadzenia likwidacji i rekultywacji terenu wynika z „Pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji produkującej energię elektryczną oraz energię ciepłą”, w którym określono sposób restytucji terenu. Wartość rezerwy na dzień sprawozdawczy wynosi 165 mln PLN (157 mln PLN na koniec okresu porównawczego) i dotyczy niektórych aktywów segmentu Energetyka Konwencjonalna i Energetyka Odnawialna.

Stopa dyskonta przyjęta do wyceny rezerw rekultywacyjnych na 31 grudnia 2017 roku wynosi 3,4% (3,5% w okresie porównawczym).

21.2 Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji CO₂

Co do zasady rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO₂ jednostki Grupy Kapitałowej PGE ewidencjonują w odniesieniu do niedoboru uprawnień do emisji CO₂ przyznanych nieodpłatnie. Wysokość rezerwy uwzględnia wartość EUA zakupionych. Jak opisano w nocie 15 niniejszego sprawozdania finansowego, Grupa Kapitałowa PGE jest uprawniona do otrzymania nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ w związku z poniesionymi nakładami na inwestycje zgłoszone do Krajowego Planu Inwestycyjnego. Przy kalkulacji rezerwy uwzględniane są również te uprawnienia.

21.3 Rezerwa na prawa majątkowe przeznaczone do umorzenia

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PGE tworzą rezerwę na wartość praw pochodzenia energii, dotyczących sprzedaży zrealizowanej w okresie sprawozdawczym lub w okresach poprzednich, w części nieumorzonej do dnia sprawozdawczego. Wartość rezerwy na 31 grudnia 2017 roku wynosi 340 mln PLN (416 mln PLN w okresie porównawczym) i tworzona jest głównie przez PGE Obrót S.A.

21.4 Rezerwa na roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości

Spółki Grupy Kapitałowej PGE tworzą rezerwę na odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Kwestia ta dotyczy głównie spółki dystrybucyjnej, posiadającej majątek sieciowy. Rezerwa ujęta na dzień sprawozdawczy wynosi łącznie około 83 mln PLN (w tym 38 mln PLN na sprawy rozpatrywane w postępowaniu sądowym). W okresie porównawczym wartość rezerwy wyniosła 103 mln PLN (w tym 43 mln PLN na sprawy rozpatrywane w postępowaniu sądowym).

21.5 Pozostałe rezerwy

Pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy utworzone na roszczenia dotyczące podatku od nieruchomości w wysokości 81 mln PLN (90 mln PLN w roku ubiegłym).

22. Świadczenia pracownicze

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Świadczenia po okresie zatrudnienia	1.575	129	1.453	117
Nagrody jubileuszowe	726	99	694	94
Pozostałe rezerwy na świadczenia pracownicze	15	398	1	332
RAZEM REZERWY NA ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	2.316	626	2.148	543

22.1 Świadczenia po okresie zatrudnienia i nagrody jubileuszowe

Wartość rezerw aktuarialnych wykazywana w sprawozdaniu finansowym pochodzi z wyceny przygotowanej przez niezależnego aktuarusza.

Bieżąca wartość księgowa rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i nagród jubileuszowych:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Odprawy emerytalno-rentowe i pośmiertne	443	79	396	68
Deputat węglowy	138	9	138	9
Taryfa energetyczna	621	27	566	26
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	311	11	293	11
Opieka medyczna	62	3	60	3
RAZEM ŚWIADCZENIA PO OKRESIE ZATRUDNIENIA	1.575	129	1.453	117
Nagrody jubileuszowe	726	99	694	94
RAZEM REZERWY AKTUARIALNE	2.301	228	2.147	211

22.2 Pozostałe rezerwy na świadczenia pracownicze

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Rezerwa na koszty PDO	14	23	-	34
Premia roczna i inne premie dla pracowników	-	196	-	153
Niewykorzystane urlopy	-	139	-	131
Pozostałe rezerwy na świadczenia pracownicze	1	40	1	14
RAZEM POZOSTAŁE REZERWY NA ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	15	398	1	332

Zmiany stanu rezerw na świadczenia pracownicze

	Odprawy emerytalno- rentowe i pośmiertne	Deputat węglowy	Taryfa energetyczna	ZFŚS	Opieka medyczna	Nagrody jubileuszowe	Pozostałe świadczenia pracownicze	Razem
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	464	147	592	304	63	788	333	2.691
Zyski i straty aktuarialne	24	(1)	51	8	-	66	-	148
Korekta stopy dyskontowej	4	1	9	4	1	5	-	24
Koszty bieżącego zatrudnienia	16	1	7	5	1	35	-	65
Koszty przeszłego zatrudnienia	(4)	-	(7)	3	-	-	-	(8)
Koszty odsetek	16	7	20	11	2	26	-	82
Wyplacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(17)	(8)	(24)	(11)	(3)	(95)	(579)	(737)
Rozwiązane rezerwy	-	-	-	-	-	-	(28)	(28)
Utworzone rezerwy	-	-	-	-	-	-	579	579
Nabycie nowych spółek zależnych	20	-	-	-	-	-	123	143
Wyjście jednostek z GK PGE	(1)	-	-	-	-	-	(7)	(8)
Pozostałe zmiany	-	-	-	(2)	1	-	(8)	(9)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	522	147	648	322	65	825	413	2.942
Zmiana odniesiona w koszty działalności operacyjnej	(12)	(1)	-	(8)	(1)	(106)	(551)	(679)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) finansowe	(16)	(7)	(20)	(11)	(2)	(26)	-	(82)
Zmiana odniesiona w inne całkowite dochody	(28)	-	(60)	(12)	(1)	-	-	(101)

	Odprawy emerytalno- rentowe i pośmiertne	Deputat węglowy	Taryfa energetyczna	ZFŚS	Opieka medyczna	Nagrody jubileuszowe	Pozostałe świadczenia pracownicze	Razem
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2016	492	160	693	312	64	953	339	3.013
Zyski i straty aktuarialne	(33)	(9)	(105)	(7)	(1)	(21)	-	(176)
Korekta stopy dyskontowej	(20)	(8)	(43)	(20)	(3)	(27)	-	(121)
Koszty bieżącego zatrudnienia	17	1	9	4	1	42	-	74
Koszty przeszłego zatrudnienia	6	4	41	17	2	(93)	-	(23)
Koszty odsetek	15	7	21	9	2	28	-	82
Wyplacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(14)	(8)	(24)	(11)	(2)	(95)	(537)	(691)
Rozwiązane rezerwy	-	-	-	-	-	-	(59)	(59)
Utworzone rezerwy	-	-	-	-	-	-	577	577
Pozostałe zmiany	1	-	-	-	-	1	13	15
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016	464	147	592	304	63	788	333	2.691
Zmiana odniesiona w koszty działalności operacyjnej	(24)	(5)	(50)	(21)	(3)	98	(531)	(536)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) finansowe	(15)	(7)	(21)	(9)	(2)	(28)	-	(82)
Zmiana odniesiona w inne całkowite dochody	53	17	148	27	4	-	-	249

Analiza wrażliwości rezerw aktuarialnych na dzień 31 grudnia 2017 roku na zmianę kluczowych założeń:

	Wartość w sprawozdaniu	Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-1 p.p.	+ 1 p.p.	-1 p.p.	+ 1 p.p.
Odprawy emerytalno- rentowe i pośmiertne	522	43	(35)	(36)	47
Deputat węglowy	147	15	(12)	(14)	16
Taryfa energetyczna	648	99	(79)	(80)	106
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	322	45	(37)	(39)	47
Opieka medyczna	65	7	(7)	(7)	7
Nagrody jubileuszowe	825	55	(49)	(49)	60
RAZEM	2.529	264	(219)	(225)	283

23. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

23.1 Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
DOTACJE RZĄDOWE		
Otrzymane dotacje z NFOŚiGW	255	260
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	37	41
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	136	153
ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW		
Dotacje otrzymane i opłaty przyłączeniowe	478	523
Darowizny i nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	78	86
Przychody z dzierżawy	-	25
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	54	53
DŁUGOTERMINOWE DOTACJE I ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW, RAZEM	1.038	1.141

Na pozycje dotacje otrzymane i opłaty przyłączeniowe w pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów (również krótkoterminowych) składają się głównie opłaty za przyłączenia do sieci energetycznych otrzymane przed dniem 1 lipca 2009 roku, czyli przed wejściem w życie interpretacji KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów*.

23.2 Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
DOTACJE RZĄDOWE		
Otrzymane dotacje z NFOŚiGW	13	12
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	3	2
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	10	8
ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW		
Dotacje otrzymane i opłaty przyłączeniowe	68	79
Darowizny i nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	9	8
Przychody z dzierżawy	-	3
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	12	7
KRÓTKOTERMINOWE DOTACJE I ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW, RAZEM	115	119

24. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Główne składniki pozostałych zobowiązań niefinansowych na poszczególne dni sprawozdawcze przedstawiają się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Opłaty za korzystanie ze środowiska	234	243
Zobowiązania z tytułu należnego VAT	126	122
Zobowiązania z tytułu podatku akcyzowego	128	129
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	266	239
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	246	237
Podatek dochodowy od osób fizycznych	85	80
Zobowiązanie z tytułu Programów Dobrowolnych Odejsć	12	51
Zaliczki otrzymane na dostawy	147	143
Podatek od podwyższenia kapitału podstawowego	-	110
Inne	61	70
POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA, RAZEM	1.305	1.424

Opłaty za korzystanie ze środowiska dotyczą przede wszystkim opłat za zużycie wody oraz emisję gazów w elektrowniach konwencjonalnych oraz opłat eksploatacyjnych wnoszonych przez kopalnie węgla brunatnego.

Pozycja „Inne” w głównej mierze obejmuje wpłaty na Pracowniczy Program Emerytalny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz potrącenia z wynagrodzeń pracowników.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

25. Instrumenty finansowe

25.1 Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

25.1.1 Należności finansowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Należności z tytułu dostaw i usług	-	3.159	-	2.705
Lokaty i depozyty	148	6	136	2.300
Rekompensaty z tytułu KDT	-	10	-	1.241
Papiery dłużne w tym obligacje	-	-	89	-
Kaucje i wadia	-	95	2	12
Pozostałe należności finansowe, w tym odszkodowania	10	252	10	67
NALEŻNOŚCI FINANSOWE	158	3.522	237	6.325

Należności z tytułu dostaw i usług (należności handlowe)

Głównym składnikiem należności handlowych są należności wykazywane przez spółkę PGE Obrót S.A. Należności od gospodarstw domowych stanowią około 10% skonsolidowanego salda należności z tytułu dostaw i usług, natomiast należności od klientów korporacyjnych PGE Obrót S.A. stanowią około 63% skonsolidowanego salda należności z tytułu dostaw i usług. Na dzień 31 grudnia 2017 roku udział trzech największych kontrahentów Grupy Kapitałowej PGE wyniósł około 7% salda tej pozycji. Dodatkowe informacje dotyczące należności handlowych zostały zaprezentowane w nocie 26.6.1. niniejszego sprawozdania finansowego.

W należnościach w tytułu dostaw i usług Grupa prezentuje również należności z tytułu doszacowania sprzedaży energii elektrycznej.

Rekompensaty z tytułu KDT

Kwestia rekompensat z tytułu rozwiązania Kontaktów Długoterminowych została szczegółowo opisana w nocie 33.1 sprawozdania finansowego.

Pozostałe należności finansowe

Na wartość pozostałych należności finansowych składają się głównie fundusz gwarancyjny, odszkodowania i należności sporne opisane w nocie 28.4 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

25.1.2 Instrumenty pochodne i inne należności wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Wszystkie pochodne instrumenty finansowe są wycenione w wartości godziwej.

	Stan na dzień 31 grudnia 2017			
	Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w inne całkowite dochody	Aktywa	Zobowiązania
INSTRUMENTY POCHODNE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY				
Forward walutowy	(32)	-	1	49
Forward towarowy	(4)	-	14	-
SWAP towarowy	5	-	64	7
Kontrakty na zakup/sprzedaż węgla	-	-	9	20
Transakcje IRS	16	-	-	10
Opcje	17	-	24	-
INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE				
Transakcje zabezpieczające CCIRS	(168)	(22)	44	-
Transakcje zabezpieczające IRS	(3)	(48)	98	5
Forward walutowy	(23)	(4)	1	33
POZOSTAŁE AKTYWA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY				
Jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	-	-	50	-
RAZEM	(192)	(74)	305	124
część krótkoterminowa			83	106
część długoterminowa			222	18

	Stan na dzień 31 grudnia 2016			
	Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w inne całkowite dochody	Aktywa	Zobowiązania
INSTRUMENTY POCHODNE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY				
Forward walutowy	(5)	-	1	-
Forward towarowy	(5)	-	8	-
Transakcje IRS	2	-	-	30
INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIELAJĄCE				
Transakcje zabezpieczające CCIRS	48	80	231	-
Transakcje zabezpieczające IRS	(1)	126	125	-
RAZEM	39	206	365	30
część krótkoterminowa			9	-
część długoterminowa			356	30

Forwardy towarowe i walutowe

Transakcje terminowe towarowe i walutowe związane są przede wszystkim z handlem uprawnieniami do emisji CO₂ oraz sprzedażą węgla.

Opcje

20 stycznia 2017 roku PGE S.A. nabyła od Towarzystwa Finansowego Silesia Sp. z o.o. opcję call na zakup akcji Polimex-Mostostal S.A. Opcja została wyceniona z wykorzystaniem metody Blacka-Scholesa. Terminy realizacji opcji ustalono na: 30 lipca 2020 roku, 30 lipca 2021 roku i 30 lipca 2022 roku.

Swapy na węgiel

W bieżącym okresie PGE Paliwa sp. z o.o. w celu zabezpieczenia swojego ryzyka towarowego na cenę węgla importowanego, zawarła szereg transakcji zabezpieczających to ryzyko za pomocą swapów towarowych na węgiel. Ilość i wartość transakcji jest skorelowana z ilością i wartością importowanego węgla. Zmiana z tytułu wartości godziwej ujmowana jest w rachunku zysków i strat.

Kontrakty zakupowe i sprzedażowe z fizyczną dostawą węgla

PGE Paliwa Sp. z o.o. wycenia wszystkie kontrakty na sprzedaż i zakup węgla z fizyczną dostawą w modelu tradera-brokera do wartości godziwej. Na dzień sprawozdawczy Spółka posiada kontrakty, których termin realizacji przypada na 2018 rok.

Transakcje IRS

W bieżącym okresie PGE S.A. zawarła transakcję IRS zabezpieczającą stopę procentową od zaciągniętego kredytu o wartości nominalnej 500 mln PLN. Dla ujęcia powyższej transakcji IRS Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń.

W 2016 roku PGE S.A. zawarła transakcje IRS zabezpieczające stopę procentową od zaciągniętych kredytów o łącznej wartości nominalnej 4.630 mln PLN. Dla ujęcia powyższych transakcji IRS Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń.

Wpływ rachunkowości zabezpieczeń został przedstawiony w nocie 20.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

W 2014 roku PGE S.A. zawarła transakcje IRS zabezpieczające stopę procentową od wyemitowanych obligacji o wartości nominalnej 1 mld PLN. Płatności wynikające z transakcji IRS są skorelowane z płatnościami odsetek od obligacji. Zmiana wartości godziwej transakcji IRS jest ujmowana w całości w rachunku zysków i strat.

W 2003 roku PGE Elektrownia Turów S.A. (obecnie Oddział PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.) zawarła transakcję zabezpieczającą IRS – swap. Zabezpiecza ona wysokość składowych zmiennych (USD LIBOR 6m) oprocentowania kredytu inwestycyjnego o wartości 80 milionów USD z Nordyckim Bankiem Inwestycyjnym zaciągniętego na finansowanie inwestycji w Elektrowni Turów. Zmiana wartości godziwej transakcji IRS jest ujmowana w całości w rachunku zysków i strat.

Transakcje zabezpieczające CCIRS

W związku z zawarciem pożyczek ze spółką PGE Sweden AB (publ), PGE S.A. zawarła transakcje CCIRS, zabezpieczające kurs walutowy spłaty kapitału i odsetek oraz stopę procentową. W transakcjach tych banki-kontrahenci płacą PGE S.A. odsetki oparte na stopie stałej w EUR, a PGE S.A. płaci odsetki oparte na stopie stałej w PLN. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpowiednia część transakcji CCIRS traktowana jest jako zabezpieczenie obligacji wyemitowanych przez PGE Sweden AB (publ).

Dla ujęcia powyższej transakcji CCIRS Grupa Kapitałowa PGE stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Wpływ rachunkowości zabezpieczeń został przedstawiony w nocie 20.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

25.1.3 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Kluczowymi pozycjami kategorii instrumentów finansowych ujmowanych jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są udziały i akcje w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach. Grupa Kapitałowa PGE nie jest w stanie w wiarygodny sposób określić wartości godziwej akcji spółek nienotowanych na aktywnych rynkach, w związku z czym prezentowane są one według ceny nabycia, skorygowanej w razie konieczności o odpisy z tytułu utraty wartości. Na dzień 31 grudnia 2017 roku ani na dzień 31 grudnia 2016 roku nie było konieczności objęcia aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odpisami aktualizującymi.

25.1.4 Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Kredyty i pożyczki	5.788	570	5.839	332
Wyemitowane obligacje	2.632	1.051	3.764	78
Leasing	2	2	-	1
RAZEM KREDYTY BANKOWE, POŻYCZKI, OBLIGACJE I LEASING	8.422	1.623	9.603	411

Pozycja walutowa i oprocentowanie

Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku

Waluta	Stopa referencyjna	Wartość w walucie	Wartość w złotych	Ostateczny termin spłaty
PLN	Zmienna	6.351	6.351	kredyty, pożyczki - X 2018 - XII 2028; obligacje - program bezterminowy, data zapadalności wyemitowanej transzy czerwiec 2018 roku
	Stała	356	356	kredyty, pożyczki - X 2018 - XII 2028
RAZEM PLN		6.707	6.707	
EUR	Zmienna	111	465	kredyty i pożyczki - VI 2024
	Stała	643	2.682	obligacje - VI 2019 - VIII 2029
RAZEM EUR		754	3.147	
USD	Zmienna	55	191	kredyty i pożyczki - V 2019 - IX 2020
RAZEM USD		55	191	
RAZEM KREDYTY, POŻYCZKI, OBLIGACJE I LEASING			10.045	

Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku

Waluta	Stopa referencyjna	Wartość w walucie	Wartość w złotych	Ostateczny termin spłaty
PLN	Zmienna	6.381	6.381	kredyty, pożyczki - IX 2017 - XII 2028; obligacje - program bezterminowy, data zapadalności wyemitowanej transzy czerwiec 2018 roku
	Stała	121	121	kredyty, pożyczki - XII 2017 - XII 2028
RAZEM PLN		6.502	6.502	
EUR	Zmienna	129	569	kredyty, pożyczki - VI 2024
	Stała	642	2.842	obligacje - VI 2019 - VIII 2029
RAZEM EUR		771	3.411	
USD	Zmienna	24	101	kredyty, pożyczki - V 2019
RAZEM USD		24	101	
RAZEM KREDYTY, POŻYCZKI I OBLIGACJE I LEASING			10.014	

Zapadalność kredytów, pożyczek, obligacji i leasingu

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Do 1 roku	1.623	412
Od 1 do 2 lat	2.471	1.374
Od 2 do 3 lat	464	2.502
Od 3 do 4 lat	1.108	373
Od 4 do 5 lat	1.636	1.042
Powyżej 5 lat	2.743	4.311
RAZEM KREDYTY, POŻYCZKI, WYEMITOWANE OBLIGACJE I LEASING	10.045	10.014

Poniżej zaprezentowano zmianę stanu zadłużenia odsetkowego w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2017 oraz 2016 roku:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	10.014	5.409
ZMIANA STANU KREDYTÓW W RACHUNKACH BIEŻĄCYCH	67	(7)
ZMIANA STANU kredytów, pożyczek, obligacji i leasingu (bez kredytów w rachunku bieżącym)	(36)	4.612
Zaciągnięcie kredytów, pożyczek, leasingu/ emisje obligacji	125	4.652
Splata kredytów, pożyczek, leasingu / wykup obligacji	(193)	(196)
Naliczenie odsetek	226	134
Splata odsetek	(220)	(113)
Różnice kursowe	(214)	135
Nabycie nowych spółek zależnych	240	-
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	10.045	10.014

Kredyty i pożyczki

W ramach zaprezentowanych powyżej kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa PGE wykazuje między innymi:

- kredyt inwestycyjny zaciągnięty przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. w Nordyckim Banku Inwestycyjnym w celu sfinansowania budowy bloku 858 MW w Elektrowni Bełchatów – o wartości 464 mln PLN;
- kredyt inwestycyjny zaciągnięty przez PGE S.A. w Banku Gospodarstwa Krajowego S.A. na kwotę 1 mld PLN z datą zapadalności umowy przypadającą na 31 grudnia 2027 roku. Na 31 grudnia 2017 roku Grupa wykorzystała dostępny kredyt.
- długoterminową umowę kredytową z konsorcjum banków w składzie: BNP Paribas S.A., Société Générale S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., ING Bank Śląski S.A., Bank Zachodni WBK S.A., mBank S.A., Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A. zawartą 7 września 2015 roku. Umowa obejmuje udzielenie przez banki kredytu w dwóch częściach tj. kredytu terminowego i kredytu odnawialnego. Na 31 grudnia 2017 roku PGE S.A. wykorzystała w całości kredyt terminowy w kwocie 3.630 mln PLN i ostatecznym terminie spłaty 30 września 2023 roku. Kredyt w części odnawialnej do kwoty 1.870 mln PLN i z ostatecznym terminem spłaty 30 kwietnia 2019 roku jest dostępny, ale niewykorzystany przez PGE S.A.
- umowę kredytu zawartą przez PGE S.A. 4 grudnia 2015 roku na kwotę 500 mln PLN z Bankiem Gospodarstwa Krajowego S.A. z datą zapadalności umowy przypadającą na 31 grudnia 2028 roku. Na dzień 31 grudnia 2017 roku PGE S.A. wykorzystała dostępny kredyt.

Dotatkowo 27 października 2015 roku PGE S.A. zawarła z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym dwie umowy kredytowe na łączną kwotę prawie 2 mld PLN. Kwota 1,5 mld PLN, pozyskana na podstawie pierwszej z umów, przeznaczona zostanie na projekty związane z modernizacją i rozbudową sieci dystrybucyjnych. Środki pochodzące z drugiej umowy, czyli pozostałe 490 mln PLN, przeznaczone zostaną na finansowanie i refinansowanie budowy bloków kogeneracyjnych Elektrociepłowni Gorzów i Elektrociepłowni Rzeszów. Kredyt powinien zostać spłacony w ciągu 15 lat od przekazania ostatniej transzy. Na dzień 31 grudnia 2017 roku powyższe kredyty nie były wykorzystane.

Na 31 grudnia 2017 roku wartość pozostających do dyspozycji limitów kredytowych w rachunku bieżącym istotnych spółek Grupy Kapitałowej PGE wyniosła 2.174 mln PLN. Terminy spłaty przyznaných linii kredytowych w rachunkach bieżących głównych spółek Grupy Kapitałowej przypadają na luty i kwiecień 2018 roku. Grupa pracuje nad przedłużeniem umów dotyczących tych linii kredytowych.

W 2017 roku ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłat lub naruszenia innych warunków umów kredytowych.

Wyemitowane obligacje

Grupa posiada możliwość finansowania działalności poprzez dwa programy emisji obligacji:

- Program emisji obligacji na kwotę 5 mld PLN kierowany do inwestorów z polskiego rynku kapitałowego. 27 czerwca 2013 roku została przeprowadzona pierwsza niepubliczna emisja 5-letnich, kuponowych obligacji na okaziciela o zmiennym oprocentowaniu w ramach niniejszego programu. Wartość nominalna emisji wyniosła 1 mld PLN, a termin zapadalności obligacji to 27 czerwca 2018 roku. W dniu 29 sierpnia 2013 roku obligacje zostały wprowadzone do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu organizowanym przez BondSpot S.A. oraz Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.
- Program Emisji Euroobligacji Średnioterminowych na kwotę 2 mld EUR ustanowiony w dniu 22 maja 2014 roku łącznie przez PGE S.A. oraz PGE Sweden AB (publ), spółkę w 100% zależną od PGE S.A. W ramach Programu PGE Sweden AB (publ) może emitować euroobligacje do kwoty 2 mld EUR o minimalnym terminie zapadalności 1 roku. 9 czerwca 2014 roku PGE Sweden AB (publ) wyemitowała euroobligacje w łącznej kwocie 500 mln EUR i pięcioletnim terminie zapadalności, a 1 sierpnia 2014 roku wyemitowała obligacje o wartości 138 mln EUR i okresie zapadalności 15 lat.

25.1.5 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania finansowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	1.650	-	976
Zakup RAT i WN	-	1.418	12	1.225
Otrzymane kaucje i wadła	22	87	21	65
Zobowiązania z tytułu KDT	332	-	-	1.253
Ubezpieczenia	-	17	-	-
Inne	25	59	-	37
ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	379	3.231	33	3.556

25.2 Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość aktywów oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu stanowi racjonalne przybliżenie ich wartości godziwych, za wyjątkiem obligacji wyemitowanych przez spółkę PGE Sweden AB (publ).

Obligacje wyemitowane przez PGE Sweden AB (publ) są oparte o stałą stopę procentową. Ich wartość wg zamortyzowanego kosztu wykazywana w niniejszym sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 643 mln EUR, a szacowana wartość godziwa 667 mln EUR. Wskaźniki przyjęte do wyceny należą do Poziomu 2 hierarchii wartości godziwej.

Instrumenty nienotowane na aktywnych rynkach, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej nie jest możliwe

Do podstawowych aktywów Grupy zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży należą udziały i akcje w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach. Dla udziałów nienotowanych na giełdzie nie istnieje aktywny rynek, ani też nie ma możliwości zastosowania w ich przypadku technik wyceny dających wiarygodne wartości. W związku z tym Grupa nie jest w stanie precyzyjnie ustalić ich wartości rynkowej. Aktywa te wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

25.3 Hierarchia wartości godziwej

Zapasy

Grupa posiada uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych, z których część jest nabyta w celu realizacji zysków z tytułu wahań cen rynkowych. Ta część uprawnień do emisji była ujmowana w pozycji zapasów w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży. Wartość godziwa ustalana jest na podstawie notowań rynkowych (Poziom 1).

Instrumenty pochodne

Grupa wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe dyskontowe w poszczególnych walutach (obowiązujące również dla towarów, których ceny wyrażone są w tych walutach) pochodzące z aktywnych rynków. Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną. Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

W kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik Grupa wykazuje instrumenty finansowe związane z handlem prawami do emisji gazów cieplarnianych – forward walutowy i towarowy, transakcje zabezpieczające IRS zamieniające zmienną stopę w USD na stałą stopę w USD oraz transakcje zabezpieczające IRS zamieniające zmienną stopę w PLN na stałą stopę w PLN (Poziom 2).

Dodatkowo Grupa prezentuje instrument pochodny zabezpieczający kurs walutowy oraz stopę procentową CCIRS (Poziom 2).

HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Uprawnienia do emisji CO ₂	-	-	29	-
Zapasy	-	-	29	-
Forward walutowy	-	2	-	1
Forward towarowy	-	14	-	8
SWAP towarowy	-	64	-	-
Kontrakty na zakup/ sprzedaż węgla	-	9	-	-
Wycena transakcji CCIRS	-	44	-	231
Wycena transakcji IRS	-	98	-	125
Opcje	-	24	-	-
Jednostki uczestnictwa	-	50	-	-
Aktywa finansowe	-	305	-	365
Forward walutowy	-	82	-	-
Forward towarowy	-	-	-	-
SWAP towarowy	-	7	-	-
Kontrakty na zakup/ sprzedaż węgla	-	20	-	-
Wycena transakcji IRS	-	15	-	30
Zobowiązania finansowe	-	124	-	30

Zapasy zostały opisane w nocie 14 niniejszego sprawozdania finansowego, natomiast instrumenty pochodne zostały zaprezentowane w nocie 25.1.2 niniejszego sprawozdania finansowego. W okresie sprawozdawczym i okresie porównawczym nie wystąpiły przesunięcia instrumentów finansowych pomiędzy pierwszym i drugim poziomem hierarchii wartości godziwej.

Warunki poszczególnych instrumentów pochodnych i innych należności wycenianych w wartości godziwej przez wynik.

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016		Zapadalność
	Wartość w sprawozdaniu finansowym w PLN	Nominał instrumentu w walucie oryginalnej	Wartość w sprawozdaniu finansowym w PLN	Nominał instrumentu w walucie oryginalnej	
Forward walutowy - EUR			1	17	do stycznia 2018
Forward towarowy sprzedaż EUA - EUR	-	-	8	9	do marca 2020
Forward towarowy zakup EUA - EUR	-	-	-	-	do marca 2020
CCIRS – EUR na PLN	44	514	231	514	do czerwca 2019
		144		144	do lipca 2029
IRS – stopa % na PLN	98	3.630	125	3.630	do września 2023
		1.000		1.000	do grudnia 2027
Opcje	24	6	-	-	do lipca 2022
Jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	50	50	-	-	n/a
Forward towarowy EUR	14	219	-	-	do marca 2020
		12			
Forward walutowy EUR	1	6	-	-	do kwietnia 2019
SWAP towarowy USD	64	79	-	-	do grudnia 2018
		1			
Forward walutowy USD	1	3	-	-	do stycznia 2019
Kontrakty zakupowe USD	9	100	-	-	do grudnia 2018
Kontrakty sprzedażowe USD		26			
Aktywa finansowe	305	-	365		
Forward walutowy - EUR	(19)	193	-	1	do marca 2020
		500			do grudnia 2027
IRS – stopa % na PLN	(13)	1.000	23	1.000	do czerwca 2018
IRS - stopa % USD	(2)	16	(7)	24	do czerwca 2018
Forward walutowy EUR	(30)	137	-	-	do kwietnia 2020
SWAP towarowy USD	(7)	1	-	-	do grudnia 2018
		12			
Forward walutowy USD		121	-	-	do stycznia 2019
Forward walutowy EUR	(28)	8	-	-	do stycznia 2019
Forward walutowy USD	(5)	25	-	-	do listopada 2018
Kontrakty na zakupowe USD		45	-	-	do grudnia 2018
Kontrakty sprzedażowe USD	(20)	53	-	-	do grudnia 2018
Zobowiązania finansowe	(124)		(30)		

25.4 Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Poniżej przedstawiono łączny wpływ poszczególnych kategorii instrumentów finansowych na przychody i koszty finansowe.

Rok zakończony 31 grudnia 2017	Środki pieniężne	Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i inne	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	RAZEM
Dywidendy	-	-	-	5	-	-	5
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	67	(4)	(4)	-	16	(160)	(85)
Różnice kursowe	(4)	-	(166)	-	(2)	214	42
Rozwiązanie odpisów/ aktualizacja wyceny	-	37	-	-	2	-	39
Utworzenie odpisów/ aktualizacja wyceny	-	(12)	-	-	(92)	(7)	(111)
Strata ze zbycia inwestycji	-	-	-	(93)	-	-	(93)
OGÓŁEM ZYSK/ (STRATA)	63	21	(170)	(88)	(76)	47	(203)

Rok zakończony 31 grudnia 2016	Środki pieniężne	Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i inne	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	RAZEM
Dywidendy	-	-	-	2	-	-	2
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	22	(23)	(61)	-	28	(42)	(76)
Różnice kursowe	11	-	107	-	3	(140)	(19)
Rozwiązanie odpisów/ aktualizacja wyceny	-	25	1	-	91	-	117
Utworzenie odpisów/ aktualizacja wyceny	-	(10)	-	-	(2)	-	(12)
OGÓŁEM ZYSK/ (STRATA)	33	(8)	47	2	120	(182)	12

25.5 Zabezpieczenia spłaty wierzytelności i zobowiązań

Jako zabezpieczenia spłaty kredytów Grupa stosuje wiele instrumentów zabezpieczających oraz ich kombinacje. Do najczęstszych należą umowy przelewu wierzytelności, weksle oraz oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Dodatkowo Grupa wykorzystuje pełnomocnictwa do rachunków bankowych i cesje wierzytelności.

Na dzień sprawozdawczy aktywa o następującej wartości stanowiły zabezpieczenia spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Rzeczowe aktywa trwałe	862	915
Zapasy	45	51
Należności z tytułu dostaw i usług	52	34
RAZEM WARTOŚĆ AKTYWÓW STANOWIĄCYCH ZABEZPIECZENIE SPŁATY ZOBOWIĄZAŃ	959	1.000

Rzeczowe aktywa trwałe wykazane w powyższej tabeli stanowią zabezpieczenie zaciągniętych kredytów inwestycyjnych. Najbardziej istotną pozycją na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku jest hipoteka kaucyjna na bloku 858 MW w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów.

Zabezpieczenia ustanowione na zapasach stanowią przede wszystkim zastawy związane z otrzymanymi pożyczkami z funduszy środowiskowych.

Spółki Grupy Kapitałowej PGE, zgodnie z regulaminem Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. („IRGIT”), są zobowiązane do utrzymywania określonego stanu środków pieniężnych na rachunkach prowadzonych w Bankach PKO BP i Nordea Bank AB oraz do uczestniczenia w funduszu gwarancyjnym. Stan środków pieniężnych wykazywanych jako środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania z tych dwóch tytułów wynosił 92 mln PLN na 31 grudnia 2017 roku (72 mln PLN w okresie porównawczym).

26. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Celem nadrzędnym zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej PGE jest wsparcie procesu tworzenia wartości Grupy dla akcjonariuszy oraz realizacji strategii biznesowej Grupy poprzez ograniczenie i kontrolę ryzyka finansowego do poziomu akceptowanego przez kierownictwo Grupy.

Odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej PGE spoczywa na Zarządzie PGE S.A. Zarząd określa apetyt na ryzyko, który jest rozumiany jako akceptowalny poziom pogorszenia wyniku finansowego Grupy Kapitałowej PGE mając na uwadze jej aktualną i planowaną sytuację ekonomiczno-finansową. Zarząd decyduje także o alokacji apetytu na ryzyko do poszczególnych obszarów działalności.

Organizacja funkcji zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej PGE jest oparta o zasadę niezależności organizacyjnej jednostki odpowiedzialnej za pomiar i kontrolę ryzyka w Grupie Kapitałowej PGE (Departament Ryzyka w PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.) od jednostek biznesowych będących właścicielami ryzyk. Raporty ryzyk przekazywane są bezpośrednio do Komitetu Ryzyka, Komitetu Audytu i Zarządu PGE S.A.

W Grupie Kapitałowej PGE funkcjonuje Komitet Ryzyka, sprawujący nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem finansowym i korporacyjnym w Grupie Kapitałowej PGE. Komitet Ryzyka monitoruje poziom ekspozycji Grupy Kapitałowej PGE, ustala limity w zakresie istotnych ryzyk finansowych, akceptuje stosowane metodyki w obszarze ryzyka finansowego wynikającego z działalności handlowej i finansowej, zezwala na rozszerzenie działalności w nowych obszarach biznesowych, a także podejmuje pozostałe kluczowe decyzje w obszarze zarządzania ryzykiem.

Ryzyko finansowe jest zarządzane z perspektywy całej Grupy Kapitałowej PGE w sposób zintegrowany. Proces ten jest realizowany i/lub nadzorowany w ramach Centrum Korporacyjnego Grupy Kapitałowej PGE, będącego centrum kompetencji w tym obszarze. Ekspozycje na ryzyko generowane przez poszczególne obszary biznesowe są rozpatrywane kompleksowo, przy uwzględnieniu występujących współzależności, możliwości wykorzystania efektów hedgingu naturalnego oraz łącznego wpływu na profil ryzyka i sytuację finansową całej Grupy Kapitałowej PGE.

Model zarządzania ryzykiem finansowym obejmuje:

- gromadzenie i analizowanie danych rynkowych i danych o ekspozycjach w podziale na poszczególne kategorie ryzyka finansowego;
- kalkulację miar ryzyka finansowego Value-at-Risk i Profit-at-Risk dla poszczególnych czynników ryzyka i łącznie wszystkich czynników ryzyka;
- zarządzanie skonsolidowaną ekspozycją Grupy Kapitałowej PGE w odniesieniu do kapitału narażonego na ryzyko oraz ustalonych na jego podstawie limitów ryzyka (m.in. poprzez określenie i realizację strategii zabezpieczających).

W kluczowych obszarach występowania ryzyk finansowych Grupa Kapitałowa PGE wdrożyła wewnętrzne regulacje określające zasady zarządzania tymi ryzykami.

Grupa Kapitałowa PGE narażona jest na różne typy ryzyk finansowych:

- ryzyko rynkowe (ryzyko towarowe, ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe);
- ryzyko płynności;
- ryzyko kredytowe.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PGE z tytułu poszczególnych ryzyk finansowych zależy od zakresu prowadzonej działalności na rynkach towarowych i finansowych.

26.1 Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe obejmuje ryzyko towarowe, ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe.

Głównym celem zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie Kapitałowej PGE jest utrzymanie poziomu ryzyka rynkowego wynikającego z działalności handlowej i finansowej na akceptowanym poziomie oraz wsparcie realizacji strategii biznesowej i maksymalizacji wartości Grupy dla akcjonariuszy.

Wdrożone w Grupie Kapitałowej PGE procedury zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka rynkowego w zakresie działalności handlowej i finansowej określają m.in.:

- cel, zakres i zasady zarządzania ryzykiem;
- zakresy odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem;
- procesy zarządcze i operacyjne w ramach zarządzania ryzykiem w działalności handlowej na rynkach energii elektrycznej i produktów powiązanych oraz w zakresie działalności finansowej;
- sposoby identyfikacji źródeł ekspozycji na ryzyko;
- metody pomiaru i monitorowania ekspozycji na ryzyko;

Zasady zarządzania ryzykiem rynkowym obowiązujące w Grupie Kapitałowej PGE określają ponadto sposób ustalania apetytu na ryzyko rynkowe, limitowania ekspozycji na ryzyko rynkowe w oparciu o miary Profit-at-Risk i Value-at-Risk oraz mechanizmy zabezpieczenia ekspozycji w sytuacji przekroczenia limitów.

26.1.1 Ryzyko towarowe

Ryzyko towarowe jest związane z możliwością pogorszenia wyniku finansowego wskutek zmian cen towarów.

Ekspozycja spółek z Grupy Kapitałowej PGE z tytułu ryzyka towarowego dotyczy następujących rynków towarowych:

- energii elektrycznej;
- uprawnień do emisji CO₂;
- praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej;
- węgla kamiennego;
- gazu ziemnego;
- biomasy i innych paliw.

W Grupie Kapitałowej PGE znajdują się kopalnie węgla brunatnego, które dostarczają paliwo produkcyjne do dwóch elektrowni działających w ramach Grupy, w związku z tym ekspozycja Grupy na ryzyko cenowe w tym obszarze nie jest istotna.

Wybrane kluczowe rodzaje ryzyka towarowego (w tym również walutowego), na które ekspozycja jest Grupa Kapitałowa PGE:

Ryzyko	Charakterystyka	Przykładowe źródła ekspozycji
Ryzyko zmian cen energii elektrycznej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ GK PGE ma naturalną pozycję długą ze względu na posiadane aktywa wytwórcze oraz brak możliwości uplasowania na rynku produkcji po z góry ustalonej cenie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koszty wytwarzania energii elektrycznej; ▪ Ceny kontraktów sprzedaży energii elektrycznej do klientów detalicznych; ▪ Ceny transakcji zakupu/sprzedaży energii na rynku hurtowym.
Ryzyko zmian cen praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ GK PGE ma pozycję krótką netto, wynikającą z obowiązku umorzenia praw majątkowych z tytułu sprzedaży energii elektrycznej do klientów końcowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ceny transakcji zakupu/sprzedaży praw majątkowych na rynku hurtowym.
Ryzyko zmian cen uprawnień do emisji CO ₂	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ryzyko dotyczące zmian cen uprawnień do emisji CO₂ w EUR i ryzyko zmian kursu walutowego EUR/PLN; ▪ GK PGE ma krótką pozycję, ze względu na wytwarzanie energii elektrycznej w jednostkach uczestniczących w systemie EU-ETS. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Różne od planowanego wykorzystanie poszczególnych źródeł wytwórczych przy ich zróżnicowanej emisyjności; ▪ Niepewność co do wolumenu darmowych uprawnień otrzymanych w systemie EU-ETS; ▪ Ceny transakcji zakupu/sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ na rynku hurtowym.
Ryzyko zmian cen paliw (w tym węgiel kamienny, gaz ziemny, biomasa, oleje opałowe)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ryzyko dotyczące zmian cen towarów, w tym towarów denominowanych w walucie obcej (lub indeksowanych do waluty obcej) i ryzyko zmian kursu walutowego; ▪ GK PGE ma krótką pozycję, ze względu na konieczności zakupu paliw na rynku. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ceny transakcji zakupu/sprzedaży paliw na rynku hurtowym.
Ryzyko wolumenu w długim terminie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ryzyko dotyczące zmian zapotrzebowania na energię elektryczną w Krajowym Systemie Energetycznym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sytuacja makroekonomiczna, w szczególności w energochłonnych branżach; ▪ Zmiany technologiczne, w szczególności w zakresie efektywności energetycznej; ▪ Zmiany klimatyczne; ▪ Regulacje, w tym preferencje dla poszczególnych sektorów energetyki; ▪ Stopień integracji z zagranicznymi systemami energetycznymi.
Ryzyko wolumenu w krótkim terminie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ryzyko dotyczące zmian planowanego wolumenu sprzedaży energii elektrycznej wskutek zmian zapotrzebowania na energię elektryczną klientów detalicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Trendy wśród klientów detalicznych dotyczące zmian dostawców energii; ▪ Regulacje, w tym dotyczące możliwości zmiany dostawcy energii; ▪ Krótko-, średnioterminowe zmiany pogodowe; ▪ Ryzyko modelu planowania zapotrzebowania na energię i jakość danych źródłowych wykorzystywanych do planowania.

Grupa Kapitałowa PGE realizuje strategię zabezpieczania kluczowych ekspozycji w obszarze obrotu energią elektryczną i towarami powiązаныmi adekwatną do poziomu apetytu na ryzyko w horyzoncie średnioterminowym. Poziom zabezpieczenia pozycji otwartej ustalany jest z uwzględnieniem zmienności cen energii elektrycznej i towarów powiązanych, płynności poszczególnych rynków, sytuacji finansowej Grupy i założonych celów wynikających z przyjętej strategii Grupy.

Ekspozycję Grupy Kapitałowej PGE na ryzyko cen towarów (w zakresie dotyczącym surowców) odzwierciedla wolumen zakupów zewnętrznych poszczególnych surowców, który został przedstawiony w poniższej tabeli:

TOWAR	Rok zakończony 31 grudnia 2017		Rok zakończony 31 grudnia 2016	
	Tonaż – zakup zewnętrzny (tys. ton)	Koszty zakupu (mln PLN)	Tonaż – zakup zewnętrzny (tys. ton)	Koszty zakupu (mln PLN)
Węgiel kamienny	6.211	1.395	5.340	1.141
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	11.447	247	40.681	937
Gaz ziemny [tys. m ³]	756.850	527	659.542	454
Biomasa	528	99	868	190
Olej opałowy	36	51	41	41
RAZEM		2.319		2.763

Jak opisano w nocie 15 niniejszego sprawozdania Grupa zmieniła zasady zakupu uprawnień do emisji CO₂.

26.1.2 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest związane z możliwością pogorszenia wyniku finansowego wskutek zmian stóp procentowych.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PGE z tytułu ryzyka stopy procentowej wynika głównie z faktu, że spółki Grupy finansują działalność operacyjną i inwestycyjną pozyskując finansowanie oparte na zmiennej stopie procentowej, przede wszystkim w formie kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji w walucie krajowej i obcej oraz z tytułu inwestycji w aktywa finansowe oprocentowane według zmiennej stopy procentowej.

Grupa Kapitałowa PGE kontroluje ryzyko stopy procentowej poprzez system limitów odnoszących się do maksymalnej potencjalnej straty z tytułu zmian stóp procentowych w odniesieniu do skonsolidowanej ekspozycji na ryzyko stopy procentowej Spółek z Grupy. Miara ryzyka stopy procentowej oparta jest na metodologii wartości zagrożonej (Value at Risk).

Ponadto Grupa Kapitałowa PGE określa strategię zabezpieczenia w odniesieniu do skonsolidowanej ekspozycji na ryzyko stopy procentowej Grupy, poprzez współczynniki zabezpieczeń podlegające akceptacji Komitetu Ryzyka i Zarządu PGE SA. Realizacja strategii zabezpieczenia oraz poziom ryzyka stopy procentowej podlegają monitorowaniu i są regularnie raportowane do Komitetu Ryzyka.

Spółki z Grupy Kapitałowej PGE zawierają transakcje pochodne w zakresie instrumentów opartych o stopę procentową wyłącznie w celu zabezpieczenia zidentyfikowanej ekspozycji na ryzyko. Regulacje obowiązujące w Grupie Kapitałowej PGE nie pozwalają w zakresie transakcji pochodnych opartych o stopę procentową na zawieranie transakcji spekulacyjnych, czyli takich, które miałyby na celu generowanie dodatkowych zysków wynikających ze zmian poziomu stóp procentowych, jednocześnie narażając spółkę na ryzyko poniesienia ewentualnej straty z tego tytułu.

Obligacje wyemitowane na kwotę 1 mld PLN w ramach Programu emisji obligacji na kwotę 5 mld PLN są obligacjami oprocentowanymi według zmiennej stopy procentowej w PLN. Płatności z tytułu tych obligacji są zabezpieczone za pomocą kontraktów IRS (Interest Rate Swap).

Obligacje wyemitowane w ramach Programu Emisji Euroobligacji Średnioterminowych są obligacjami oprocentowanymi według stałej stopy procentowej w EUR. Płatności z tytułu tych obligacji są zabezpieczone za pomocą instrumentów zabezpieczających CCIRS (Cross Currency Interest Rate Swap).

Kredyty długoterminowe w łącznej kwocie 1,5 mld PLN w ramach Umów Kredytowych zawartych odpowiednio w dniach 17 grudnia 2014 roku oraz 4 grudnia 2015 roku z Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz kredytu konsorcjalnego (transza terminowa) w wysokości 3,63 mld PLN w ramach Umowy Kredytowej z dnia 7 września 2015 roku, są instrumentami oprocentowanymi według zmiennej stopy procentowej w PLN. Płatności z tytułu niniejszych kredytów są zabezpieczone za pomocą kontraktów IRS.

Programy emisji obligacji zostały opisane w nocie 25.1.4, instrumenty zabezpieczające w nocie 25.1.2 sprawozdania finansowego.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PGE na ryzyko stopy procentowej oraz koncentrację tego ryzyka w podziale na waluty:

		Rodzaj oprocentowania	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Instrumenty pochodne – aktywa, narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	-	-
		Zmienne	122	125
	Inne waluty	Stałe	-	-
		Zmienne	133	240
Lokaty, środki pieniężne oraz papiery dłużne	PLN	Stałe	2.553	5.046
		Zmienne	4	-
	Inne waluty	Stałe	153	59
		Zmienne	-	89
Instrumenty pochodne – zobowiązania, narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	-	-
		Zmienne	(13)	(23)
	Inne waluty	Stałe	-	-
		Zmienne	(111)	(7)
Kredyty, pożyczki i wyemitowane obligacje, leasing	PLN	Stałe	(356)	(121)
		Zmienne	(6.351)	(6.381)
	Inne waluty	Stałe	(2.682)	(2.842)
		Zmienne	(655)	(670)
Ekspozycja netto	PLN	Stałe	2.197	4.925
		Zmienne	(6.238)	(6.279)
	Inne waluty	Stałe	(2.529)	(2.783)
		Zmienne	(633)	(348)

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów.

26.1.3 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest związane z możliwością pogorszenia wyniku finansowego wskutek zmian kursów walutowych.

Poniżej przedstawiono główne źródła ekspozycji na ryzyko walutowe Grupy Kapitałowej PGE:

- wydatki inwestycyjne denominowane/indeksowane do kursów walut obcych;
- zadłużenie denominowane w walutach obcych;
- sprzedaż energii elektrycznej w eksporcie denominowana w walutach obcych;
- opłaty denominowane/indeksowane do kursów walut obcych z tytułu zakupu mocy przesyłowych;
- transakcje zakupu i sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ i gazu oraz transakcje zakupu węgla kamiennego oraz innych paliw denominowane/indeksowane do kursów walut obcych;
- wydatki związane z bieżącą eksploatacją środków produkcji denominowane/indeksowane do kursów walut obcych;
- aktywa finansowe o charakterze lokacyjnym denominowane w walutach obcych
- pozostałe operacyjne przepływy denominowane lub indeksowane do walut obcych.

Grupa Kapitałowa PGE kontroluje ryzyko walutowe poprzez system limitów odnoszących się do maksymalnej potencjalnej straty z tytułu zmian kursów walutowych w odniesieniu do skonsolidowanej ekspozycji na ryzyko walutowe Spółek z Grupy. Miara ryzyka walutowego oparta jest na metodologii wartości zagrożonej (Value at Risk).

Ponadto Grupa Kapitałowa PGE określa strategię zabezpieczenia w odniesieniu do skonsolidowanej ekspozycji na ryzyko walutowe Grupy, poprzez współczynniki zabezpieczeń podlegające akceptacji Komitetu Ryzyka i Zarządu Spółki. Realizacja strategii zabezpieczenia oraz poziom ryzyka walutowego podlegają monitorowaniu i są regularnie raportowane do Komitetu Ryzyka.

Spółki z Grupy Kapitałowej PGE zawierają transakcje pochodne w zakresie instrumentów opartych o walutę wyłącznie w celu zabezpieczenia zidentyfikowanej ekspozycji na ryzyko.

Regulacje obowiązujące w Grupie Kapitałowej PGE nie pozwalają w zakresie transakcji pochodnych opartych o walutę na zawieranie transakcji spekulacyjnych, czyli takich, które miałyby na celu generowanie dodatkowych zysków wynikających ze zmiany kursów walutowych, jednocześnie narażając spółkę na ryzyko poniesienia ewentualnej straty z tego tytułu.

Poniższe tabele prezentują ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na szczególne klasy instrumentów finansowych:

	Łączna wartość w sprawozdaniu w PLN	POZYCJA WALUTOWA NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017			
		EUR		USD	
		waluta	PLN	waluta	PLN
AKTYWA FINANSOWE					
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe, w tym:	3.680	3	13	3	10
<i>Należności z tytułu dostaw i usług</i>	3.159	-	-	3	10
<i>Pozostałe należności</i>	350	3	13	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.552	32	132	6	21
Instrumenty pochodne, w tym:	305	720	3.004	23	79
<i>Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	89	9	38	23	79
<i>Instrumenty zabezpieczające</i>	44	711	2.966	-	-
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE					
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje, w tym:	(10.045)	(753)	(3.306)	(55)	(191)
<i>Oprocentowane kredyty i pożyczki</i>	(6.358)	(111)	(464)	(55)	(191)
<i>Wyemitowane obligacje i papiery dłużne</i>	(3.683)	(642)	(2.842)	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu w tym:	(3.610)	(8)	(34)	(22)	(76)
<i>Zobowiązania z tytułu dostaw i usług</i>	(1.650)	(1)	(5)	(22)	(76)
<i>Zobowiązania z tytułu zakupu RAT i WN</i>	(1.418)	(1)	(4)	-	-
<i>Pozostałe zobowiązania finansowe</i>	(542)	(6)	(25)	-	-
Instrumenty pochodne, w tym:	(124)	(338)	(1.405)	(167)	(583)
<i>Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	(106)	(338)	(1.405)	(140)	(488)
<i>Instrumenty zabezpieczające</i>	(5)	-	-	(27)	(95)
POZYCJA WALUTOWA NETTO		(344)	(1.596)	(212)	(740)

Wartość księgową instrumentów pochodnych stanowi wycena do wartości godziwej. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych (forward) stanowi ich wartość nominalną w walucie. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych CCIRS stanowi wartość w walucie zdyskontowanych przepływów pieniężnych nogi walutowej.

	Łączna wartość w sprawozdaniu w PLN	POZYCJA WALUTOWA NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016			
		EUR		USD	
		waluta	PLN	waluta	PLN
AKTYWA FINANSOWE					
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe, w tym:	6.562	39	173	-	-
<i>Nabyte obligacje, weksle, boni</i>	89	20	89	-	-
<i>Należności z tytułu dostaw i usług</i>	2.705	19	84	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.669	13	59	-	-
Instrumenty pochodne, w tym:	365	743	3.288	-	-
<i>Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	9	15	66	-	-
<i>Instrumenty zabezpieczające CCIRS</i>	231	728	3.222	-	-
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE					
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje, w tym:	(10.014)	(771)	(3.411)	(24)	(101)
<i>Oprocentowane kredyty i pożyczki</i>	(6.171)	(129)	(569)	(24)	(101)
<i>Wyemitowane obligacje i papiery dłużne</i>	(3.842)	(642)	(2.842)	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu w tym:	(3.589)	(16)	(65)	-	-
<i>Zobowiązania z tytułu dostaw i usług</i>	(976)	(8)	(33)	-	-
<i>Zobowiązania z tytułu zakupu RAT i WN</i>	(1.237)	>(1)	(2)	-	-
<i>Pozostałe zobowiązania finansowe</i>	(123)	(7)	(30)	-	-
Instrumenty pochodne, w tym:	(30)	-	-	(2)	(7)
<i>Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	(30)	-	-	(2)	(7)
POZYCJA WALUTOWA NETTO		8	44	(26)	(108)

Wartość księgową instrumentów pochodnych stanowi wycena do wartości godziwej. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych (forward) stanowi ich wartość nominalną w walucie. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych CCIRS stanowi wartość w walucie zdyskontowanych przepływów pieniężnych nogi walutowej.

26.2 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności finansowej dotyczy sytuacji, w której podmiot nie może wykonać swoich zobowiązań (krótko- lub długoterminowych) płatniczych w dacie ich wymagalności.

Głównym celem zarządzania płynnością finansową w Grupie Kapitałowej PGE jest zapewnienie i utrzymanie zdolności spółek do wywiązywania się zarówno z bieżących jak i przyszłych zobowiązań finansowych, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Zarządzanie ryzykiem płynności Grupy Kapitałowej PGE polega m.in. na planowaniu i monitorowaniu przepływów pieniężnych w krótkim i długim okresie w zakresie prowadzonej działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej oraz na podejmowaniu działań mających na celu zapewnienie środków na prowadzenie działalności Grupy Kapitałowej PGE przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów tych działań.

Okresowe planowanie i monitorowanie płynności Grupy Kapitałowej PGE pozwala zabezpieczyć środki na pokrycie ewentualnej luki płynnościowej, zarówno poprzez alokację środków pomiędzy spółkami z Grupy Kapitałowej PGE (mechanizm cash pooling), jak również z wykorzystaniem finansowania zewnętrznego, w tym kredytów w rachunkach bieżących.

Zarządzanie ryzykiem płynności w długim horyzoncie czasowym pozwala na określenie zdolności Grupy Kapitałowej PGE do zadłużania się i wspiera decyzje dotyczące finansowania długoterminowych inwestycji.

W Grupie Kapitałowej PGE obowiązuje centralny model finansowania, zgodnie z którym co do zasady umowy finansowania zewnętrznego zawierane są przez PGE S.A. Spółki zależne w Grupie Kapitałowej PGE korzystają z różnych źródeł finansowania wewnątrzgrupowego takich jak: pożyczki, obligacje czy umowy konsolidacji rachunków bankowych oraz umowy zarządzania środkami pieniężnymi w grupie rachunków (cash pooling rzeczywisty).

Grupa Kapitałowa PGE korzysta z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak: kredyty w rachunku bieżącym, pożyczki terminowe i inwestycyjne, emisje obligacji krajowych i euroobligacji.

Tabela poniżej przedstawia wymagalność zobowiązań finansowych Grupy na dni sprawozdawcze według daty wymagalności na podstawie umownych niezdykontowanych płatności.

STAN NA 31 GRUDNIA 2017	Wartość w sprawozdaniu	Razem płatności	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty i pożyczki	6.358	7.103	90	499	3.871	2.643
Wyemitowane obligacje	3.683	3.949	-	1.064	2.189	696
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	3.610	3.610	3.189	40	48	333
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	4	4	1	1	2	-
Instrumenty pochodne	124	125	15	81	33	(4)
RAZEM	13.779	14.791	3.295	1.685	6.143	3.668

STAN NA 31 GRUDNIA 2016	Wartość w sprawozdaniu	Razem płatności	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty i pożyczki	6.171	6.887	69	278	2.084	4.456
Wyemitowane obligacje	3.842	4.206	-	79	3.370	757
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	3.589	3.589	2.263	1.293	33	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	1	1	-	1	-	-
Instrumenty pochodne	30	30	-	20	10	-
RAZEM	13.633	14.713	2.332	1.671	5.497	5.213

26.3 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest związane z potencjalnym zdarzeniem kredytowym, które może mieć formę niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności, istotnego opóźnienia w spłacie należności lub innego odstępstwa od warunków kontraktowych (w tym w szczególności braku realizacji dostawy i odbioru uzgodnionego towaru zgodnie z zawartą umową i ewentualnego braku płatności odszkodowań i kar umownych).

Spółki Grupy Kapitałowej PGE narażone są na ryzyko kredytowe powstające w obszarze:

- podstawowej działalności spółek - źródłem ryzyka kredytowego są m.in. transakcje zakupu i sprzedaży energii elektrycznej oraz ciepłej, transakcje zakupu i sprzedaży praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej oraz uprawnień do emisji CO₂, transakcje zakupu paliw itp. Dotyczy to między innymi możliwości i braku dokonania płatności przez kontrahentów i odbiorców Grupy Kapitałowej PGE lub realizacji ich zobowiązań dostawy w stosunku do spółki Grupy Kapitałowej PGE, jeżeli wartość godziwa transakcji jest dodatnia z punktu widzenia Grupy;
- działalności inwestycyjnej spółek - ryzyko kredytowe generowane jest przez transakcje wynikające z realizacji projektów inwestycyjnych, których powodzenie jest uzależnione od pozycji finansowej dostawców Grupy;
- lokowania wolnych środków pieniężnych spółek - ryzyko kredytowe powstaje na skutek lokowania wolnych środków pieniężnych przez spółki Grupy Kapitałowej PGE w instrumenty finansowe obciążone ryzykiem kredytowym tj. inne instrumenty finansowe niż emitowane przez Skarb Państwa.

W Grupie Kapitałowej PGE występuje koncentracja ryzyka kredytowego związana z należnościami z tytułu dostaw i usług. Udział trzech największych kontrahentów wyniósł około 7% salda należności z tytułu dostaw i usług.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych Grupy Kapitałowej PGE jest równa wartościom księgowym tych pozycji.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	3.680	6.562
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.552	2.669
Instrumenty pochodne - aktywa	305	365
MAKSYMALNA EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE	6.537	9.596

26.3.1 Należności z tytułu dostaw i usług. Pozostałe pożyczki i należności finansowe

Należności z tytułu dostaw i usług mają zazwyczaj 2-3 tygodniowe terminy płatności. W 2017 roku Grupa Kapitałowa PGE oczekiwała średnio na spłatę należności 49 dni (wskaźnik szybkości obrotu należności w głównych spółkach w Grupie Kapitałowej PGE wahał się w przedziale od 12 do 61 dni). Należności z tytułu dostaw i usług dotyczą głównie należności z tytułu sprzedanej energii i usług dystrybucji. Poprzez bieżącą kontrolę należności z tytułu dostaw i usług - zdaniem kierownictwa - nie istnieje dodatkowe istotne ryzyko braku spłaty należności, ponad poziom określony odpisem aktualizującym.

Grupa Kapitałowa PGE ogranicza i kontroluje ryzyko kredytowe związane z transakcjami handlowymi zgodnie z jednolitymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym wdrożonymi we wszystkich istotnych spółkach handlowych Grupy Kapitałowej PGE. W przypadku transakcji handlowych, które ze względu na wysoką wartość mogą generować znaczące straty w wyniku niewywiązania się kontrahenta z umowy, przed zawarciem transakcji przeprowadzana jest ocena kontrahenta uwzględniająca analizę finansową, historię kredytową kontrahenta i inne czynniki. Na podstawie oceny Grupa Kapitałowa PGE nadaje wewnętrzny rating lub korzysta z ratingu nadanego przez niezależną renomowaną agencję ratingową. Na podstawie ratingu wyznaczany jest limit dla kontrahenta. Zawieranie kontraktów, które powodowałyby wzrost ekspozycji powyżej limitów, co do zasady wymaga ustanowienia zabezpieczenia zgodnego z obowiązującymi w Grupie Kapitałowej PGE zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym. Poziom wykorzystania limitów jest regularnie monitorowany i raportowany do Komitetu Ryzyka, a w przypadku pojawienia się istotnych przekroczeń, jednostki odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem kontrahenta zobowiązane są do podjęcia działań zmierzających do ich zlikwidowania. Grupa Kapitałowa PGE na bieżąco monitoruje płatność należności oraz stosuje wczesną windykację, przy uwzględnieniu terminów wynikających z prawa energetycznego i wysokiego poziomu spłaty należności o krótkim terminie przeterminowania. Współpracuje także z wywiadowcami gospodarczymi i firmami windykacyjnymi.

W ujęciu geograficznym ryzyko kredytowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług prezentuje poniższa tabela:

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Saldo należności	Udział %	Saldo należności	Udział %
Polska	3.070	97%	2.691	99%
Holandia	59	2%	-	-
Pozostałe	30	1%	14	1%
RAZEM	3.159	100%	2.705	100%

Wiekowanie należności i odpisy aktualizujące

Na dzień 31 grudnia 2017 roku część aktywów finansowych była objęta odpisami aktualizującymi. Zmiana stanu odpisów aktualizujących dla tych klas instrumentów finansowych została zaprezentowana w poniższej tabeli:

2017 rok	Należności z tytułu dostaw i usług	Pozostałe należności finansowe	Obligacje
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	(170)	(195)	(297)
Wykorzystanie odpisów	13	5	-
Rozwiązanie odpisów	5	9	-
Utworzenie odpisów	(14)	(22)	(89)
Nabycie nowych spółek zależnych	(16)	-	-
Wyjście jednostek z GK PGE	7	-	-
Pozostałe zmiany	5	-	-
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	(170)	(203)	(386)
Wartość przed odpisem aktualizującym	3.329	724	386
Wartość pozycji netto (wartość księgowa)	3.159	521	-

Większość odpisów aktualizujących należności handlowe dotyczy segmentu obrotu i dystrybucji. Łączna kwota odpisów aktualizujących należności handlowe tych spółek na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 141 mln PLN (w 2016 roku 147 mln PLN).

Utworzone odpisy aktualizujące wartość obligacji w kwocie 89 mln PLN dotyczą spółki Autostrada Wielkopolska S.A.

Grupa nie posiada istotnych pozycji należności, które na dzień sprawozdawczy były znacznie przeterminowane, lecz nie objęte odpisem aktualizującym, za wyjątkiem należności spornej z Enea S.A. opisanej szczegółowo w nocie 28.4 niniejszego sprawozdania finansowego.

2016 rok	Należności z tytułu dostaw i usług	Pozostałe należności finansowe	Obligacje
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	(212)	(181)	(386)
Wykorzystanie odpisów	46	12	-
Rozwiązanie odpisów	4	11	89
Utworzenie odpisów	(16)	(25)	-
Pozostałe zmiany	8	(12)	-
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	(170)	(195)	(297)
Wartość przed odpisem aktualizującym	2.875	3.963	386
Wartość pozycji netto (wartość księgowa)	2.705	3.768	89

Poniżej przedstawiono analizę wiekowania należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych pożyczek i należności, uwzględniając odpisy z tytułu utraty wartości:

	31 grudnia 2017 roku			31 grudnia 2016 roku		
	Brutto	Odpisy aktualizujące	Wartość księgowa netto	Brutto	Odpisy aktualizujące	Wartość księgowa netto
Należności nieprzeterminowane	3.776	(449)	3.327	6.638	(360)	6.278
<i>Przeterminowane <30 dni</i>	242	(9)	233	197	(2)	195
<i>Przeterminowane 30-90 dni</i>	51	(2)	49	40	(1)	39
<i>Przeterminowane 90-180 dni</i>	28	(7)	21	14	(8)	6
<i>Przeterminowane 180-360 dni</i>	20	(15)	5	62	(19)	43
<i>Przeterminowane >360 dni</i>	322	(277)	45	273	(272)	1
Należności przeterminowane, razem	663	(310)	353	586	(302)	284
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe	4.439	(759)	3.680	7.224	(662)	6.562

Na dzień 31 grudnia 2017 roku powyżej 55% salda przeterminowanych należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych pożyczek i należności, które nie zostały objęte odpisami aktualizującymi, dotyczą sprzedaży energii do odbiorców końcowych.

26.3.2 Lokaty, depozyty, środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Grupa zarządza ryzykiem kredytowym związanym ze środkami pieniężnymi poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Grupa Kapitałowa PGE zawiera transakcje depozytowe, działają w sektorze finansowym. Są to wyłącznie banki zarejestrowane w Polsce bądź działające w Polsce w formie oddziałów banków zagranicznych, posiadający rating na poziomie co najmniej inwestycyjnym, a także dysponujące odpowiednim wskaźnikiem wypłacalności i kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Udział trzech głównych banków, w których Grupa Kapitałowa PGE posiada największe salda środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił około 72% (80% w okresie porównawczym).

26.3.3 Instrumenty pochodne

Wszystkie podmioty, z którymi Grupa Kapitałowa PGE zawiera transakcje pochodne działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające rating inwestycyjny, a także dysponujące odpowiednią wysokością kapitału własnego oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Na dzień sprawozdawczy Grupa Kapitałowa PGE posiadała zawarte transakcje pochodne, szczegółowo opisane w nocie 25.1.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

26.3.4 Udzielone gwarancje i poręczenia

Gwarancje i poręczenia udzielone przez spółki z Grupy Kapitałowej PGE zostały przedstawione w nocie 28 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

26.4 Ryzyko rynkowe (finansowe) – analiza wrażliwości

Grupa Kapitałowa PGE narażona jest głównie na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN i USD/PLN oraz na ryzyko zmian referencyjnych stóp procentowych PLN, EUR i USD. Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa PGE wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej, tj. scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości.

Prezentowane w niniejszym punkcie analizy scenariuszowe mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka rynkowego na skonsolidowane wyniki finansowe. W zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego przedmiotem analizy są objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa Kapitałowa PGE stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka zostałyby odniesiony w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów do pozycji przychodów/kosztów odsetkowych lub do pozycji aktualizacji wartości instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej.

W kolejnych tabelach przedstawiono analizę wrażliwości dla każdego rodzaju ryzyka rynkowego, na które Grupa Kapitałowa PGE jest narażona na dzień sprawozdawczy, pokazując jaki wpływ na wynik finansowy brutto miałyby potencjalnie możliwe zmiany poszczególnych czynników ryzyka według klas aktywów i zobowiązań finansowych.

Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych (forward) stanowi ich wartość nominalna wraz z naliczonymi do dnia sprawozdawczego odsetkami, przeliczona na polskie złote według kursu zamknięcia na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz odpowiednio na dzień 31 grudnia 2016 roku, bez uwzględnienia dyskonta. Z kolei wartość księgową tych instrumentów pochodnych stanowi wycena do wartości godziwej.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość instrumentów finansowych na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	Wartość w sprawozdaniu w PLN	Wartość narażona na ryzyko	ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO WALUTOWE NA 31 GRUDNIA 2017 ROKU			
			EUR/PLN		USD/PLN	
			wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały	
			+10%	-10%	+10%	-10%
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	3.680	23	1	(1)	1	(1)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.552	153	13	(13)	2	(2)
Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik	89	117	13	(13)	2	(2)
<i>Instrumenty pochodne zabezpieczające</i>	44	2.966	274	(274)	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(6.358)	(655)	(46)	46	(19)	19
Wyemitowane obligacje	(3.683)	(2.282)	(268)	268	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(3.610)	(109)	(3)	3	(8)	8
Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik	(106)	(1.893)	(141)	141	(49)	49
WPŁYW NA WYNIK FINANSOWY			(157)	157	(71)	71
Instrumenty zabezpieczające	39	2.871	22	(22)	(10)	10
WPŁYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			22	(22)	(10)	10

KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	Wartość w sprawozdaniu w PLN	Wartość narażona na ryzyko	ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO WALUTOWE NA 31 GRUDNIA 2016 ROKU			
			EUR/PLN		USD/PLN	
			wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały	
			+10%	-10%	+10%	-10%
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	6.562	172	17	(17)	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.669	59	6	(6)	-	-
Instrumenty pochodne - aktywa	9	66	7	(7)	-	-
<i>Instrumenty pochodne zabezpieczające CCIRS</i>	231	3.222	291	(291)	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(6.171)	(670)	(57)	57	(10)	10
Wyemitowane obligacje	(3.842)	(2.842)	(284)	284	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(3.589)	(65)	(7)	7	-	-
Instrumenty pochodne - zobowiązania	(30)	(7)	-	-	(1)	1
WPLYW NA WYNIK FINANSOWY			(27)	27	(11)	11
Instrumenty zabezpieczające CCIRS	231	3.222	31	(31)	-	-
WPLYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			31	(31)	-	-

Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, EURIBOR oraz LIBOR. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość instrumentów finansowych na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	Wartość w sprawozdaniu w PLN	Wartość narażona na ryzyko	ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ NA 31 GRUDNIA 2017 ROKU					
			WIBOR		EURIBOR		LIBOR USD	
			wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały	
			+50pb	-50pb	+25pb	-25pb	+25pb	-25 pb
Instrumenty pochodne w wartości godziwej przez wynik - aktywa	305	111	<1	<(1)	<1	<(1)	<1	<(1)
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(6.358)	(6.002)	(27)	27	(1)	1	<(1)	<1
Wyemitowane obligacje	(3.683)	(1.000)	(5)	5	-	-	-	-
Leasing	(4)	(4)	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne w wartości godziwej przez wynik - zobowiązania	(114)	(27)	-	-	-	-	-	-
WPLYW NA WYNIK FINANSOWY			(32)	32	(1)	1	-	-
Instrumenty zabezpieczające CCIRS	44	44	46	(48)	(27)	27	-	-
Instrumenty zabezpieczające IRS – aktywa	98	98	109	(113)	-	-	-	-
Instrumenty zabezpieczające IRS – zobowiązania	(5)	(5)	(12)	16	-	-	-	-
WPLYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			143	(145)	(27)	27	-	-

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	Wartość w sprawozdaniu w PLN	Wartość narażona na ryzyko	ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ NA 31 GRUDNIA 2016 ROKU					
			WIBOR		EURIBOR		LIBOR USD	
			wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały	
			+50pb	-50pb	+25pb	-25pb	+25pb	-25 pb
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	6.562	88	-	-	<1	<(1)	-	-
Instrumenty pochodne w wartości godziwej przez wynik - aktywa	365	9	-	-	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(6.171)	(6.050)	(10)	10	(1)	1	-	-
Wyemitowane obligacje	(3.842)	(1.000)	(5)	5	-	-	-	-
Leasing	(1)	(1)	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne w wartości godziwej przez wynik - zobowiązania	(30)	(30)	5	(5)	-	-	<1	<(1)
WPLYW NA WYNIK FINANSOWY			(10)	10	(1)	1	-	-
Instrumenty zabezpieczające CCIRS	231	231	60	(62)	(37)	37	-	-
Instrumenty zabezpieczające IRS	125	125	128	(133)	-	-	-	-
WPLYW NA KAPITAŁ AKTUALIZACJI WYCENY			188	(195)	(37)	37	-	-

Analiza wrażliwości na ryzyko zmian cen towarów

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian cen towarów, w tym surowców do produkcji energii elektrycznej i ciepła z aktywów wytwórczych Grupy.

Poniższa tabela przedstawia analizę wrażliwości zmian kosztów zakupu wybranych towarów w oparciu o 10% zmianę ceny:

TOWAR	NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU			NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016 ROKU		
	Koszt zakupu towarów	Wpływ na wynik finansowy		Koszt zakupu towarów	Wpływ na wynik finansowy	
		+10%	-10%		+10%	-10%
Węgiel kamienny	1.395	140	(140)	1.141	114	(114)
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	247	25	(25)	937	94	(94)
Gaz ziemny [tys. m ³]	527	53	(53)	454	45	(45)
Biomasa	99	10	(10)	190	19	(19)
Olej opałowy	51	5	(5)	41	4	(4)
RAZEM	2.319	233	(233)	2.763	276	(276)

26.5 Rachunkowość zabezpieczeń

W związku z zawarciem pożyczek ze spółką PGE Sweden AB (publ), PGE S.A. zawarła transakcje CCIRS, zabezpieczające kurs walutowy. W transakcjach tych banki-kontrahenci płać PGE S.A. odsetki oparte na stopie stałej w EUR a PGE S.A. płać odsetki oparte na stopie stałej w PLN. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpowiednia część transakcji CCIRS traktowana jest jako zabezpieczenie obligacji wyemitowanych przez PGE Sweden AB (publ).

PGE S.A. zabezpiecza ryzyko zmian przepływów pieniężnych wynikające z kursów walutowych w związku z zawartymi kontraktami forwardowymi nabycia uprawnień do emisji dwutlenku węgla, których cena wyrażona jest w EUR.

PGE S.A. stosuje również rachunkowość zabezpieczeń do transakcji IRS, zabezpieczających stopę procentową w związku z zaciągniętymi zobowiązaniami finansowymi w ramach umów kredytowych takich jak Umowa Kredytowa z konsorcjum banków zawarta w dniu 7 września 2015 roku. oraz Umowa Kredytowa z Bankiem Gospodarstwa Krajowego zawarta w dniu 17 grudnia 2014 roku. W ramach zawartych transakcji IRS banki – kontrahenci płać PGE S.A. odsetki oparte na stopie zmiennej w PLN a PGE S.A. płać odsetki na stopie stałej w PLN.

Dla ujęcia powyższych transakcji CCIRS i IRS Grupa Kapitałowa PGE stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Wpływ rachunkowości zabezpieczeń na kapitał z aktualizacji wyceny został przedstawiony w nocie 20.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

27. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

27.1 Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

(Zysk)/ strata na działalności inwestycyjnej

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
(Zysk)/ strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	(13)	(11)
(Zysk)/strata na zbyciu finansowego majątku trwałego	93	-
Wynikowa zmiana odpisów na udziały i inne aktywa finansowe	90	(84)
Wycena memoriałowa instrumentów pochodnych	(76)	(62)
Pozostałe	38	26
(ZYSK)/ STRATA NA DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ, RAZEM	132	(131)

Zmiana stanu należności

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych należności finansowych	2.882	(2.672)
Korekta o zmianę stanu objętych obligacji	(88)	89
Korekta o zmianę stanu lokat i depozytów	(2.282)	2.311
Netowanie należności/zobowiązań z tytułu KDT	(1.241)	-
Korekta o nabycie nowych spółek zależnych	321	-
Pozostałe	(26)	(3)
ZMIANA STANU NALEŻNOŚCI, RAZEM	(434)	(275)

Zmiana stanu zapasów

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu zapasów	(283)	363
Korekta o przeniesienie materiałów inwestycyjnych do RAT	(2)	(12)
Korekta o prawa majątkowe z rozruchu próbnego	-	(9)
Korekta o nabycie nowych spółek zależnych	398	-
Pozostałe	2	-
ZMIANA STANU ZAPASÓW, RAZEM	115	342

Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług i pozostałych zobowiązań finansowych	21	(390)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań niefinansowych	(119)	36
Korekta o zmianę stanu zobowiązań inwestycyjnych	(101)	298
Korekta o zmianę stanu zobowiązań podatku z tytułu podwyższenia kapitału podstawowego	110	(110)
Netowanie należności/zobowiązań z tytułu KDT	1.241	-
Korekta o nabycie nowych spółek zależnych	(829)	-
Pozostałe	20	(3)
ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ, RAZEM	343	(169)

Zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych, rozliczeń międzyokresowych i uprawnień do emisji CO₂

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu pozostałych aktywów	231	516
Zmiana stanu CO ₂	907	(177)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych przychodów	(107)	(44)
Korekta o zmianę stanu zaliczek na środki trwałe w budowie	(285)	(329)
Korekta o zmianę stanu dotyczącą działalności finansowej/inwestycyjnej	(15)	(45)
Korekta o nabycie nowych spółek zależnych	144	-
Pozostałe	(1)	(17)
ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH, ROZLICZEŃ MIĘDZYOKRESOWYCH I UPRAWNIEŃ DO EMISJI CO₂, RAZEM	874	(96)

Zmiana stanu rezerw

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu rezerw	885	(668)
Korekta o zmianę stanu rezerw aktuarialnych odniesioną w inne całkowite dochody	(101)	249
Korekta o zmianę stanu rezerw rekultywacyjnych odniesioną w aktywa	(192)	174
Korekta o nabycie nowych spółek zależnych	(478)	-
Pozostałe	3	1
ZMIANA STANU REZERW, RAZEM	117	(244)

27.2 Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

W 2017 roku największe wydatki zostały poniesione przez segment Energetyka Konwencjonalna 4.200 mln PLN, (z czego 1.605 mln PLN dotyczy wydatków na budowę bloków energetycznych nr 5 i 6 w Elektrowni Opole, 830 mln PLN dotyczy wydatków na budowę bloku 11 w Elektrowni Turów, 184 mln PLN dotyczy wydatków na modernizację bloków 1-3 w Elektrowni Turów, 174 mln dotyczy wydatków na zmianę technologii składowania odpadów paleniskowych oraz instalacje z tym związane w Elektrowni Bełchatów) oraz przez segment Dystrybucja 1.619 mln PLN (dotyczące w głównej mierze przyłączenia nowych odbiorców oraz modernizacji i rozbudowy sieci, stacji i linii).

W 2016 roku segment Energetyka Konwencjonalna poniósł wydatki o wartości 5.788 mln PLN a segment Dystrybucja 1.730 mln PLN.

Nabycie aktywów finansowych oraz zwiększenie udziałów w spółkach Grupy Kapitałowej

Wydatki poniesione w 2017 roku w wysokości 213 mln PLN dotyczyły inwestycji w Polską Grupę Górniczą (126 mln PLN) oraz inwestycji w Polimex-Mostostal S.A. (szerzej opisane odpowiednio w nocie 33.2 i 33.4 niniejszego sprawozdania finansowego).

W 2016 roku kwota w wysokości 467 mln PLN dotyczyła przede wszystkim inwestycji w Polską Grupę Górniczą (444 mln PLN), przedpłaty na akcje BOŚ oraz nabycia akcji w jednostce stowarzyszonej Electromobility.

Założenie i rozwiązanie lokat powyżej 3 miesięcy

W 2017 roku PGE S.A. rozwiązała lokaty powyżej trzech miesięcy zawiązane w bieżącym i poprzednim okresie sprawozdawczym na łączną wartość 2.340 mln PLN. W 2016 roku PGE S.A. zawarła lokaty powyżej trzech miesięcy na łączną wartość 2.290 mln PLN.

Dodatkowo spółki z segmentu Energetyki Konwencjonalnej są zobligowane do posiadania środków pieniężnych funduszu likwidacji zakładu górniczego (FLZG) gromadzonych i lokowanych zgodnie z wymogami ustawy prawo górnicze i geologiczne.

Nabycie jednostek zależnych po potrąceniu przejętych środków pieniężnych

Grupa prezentuje wydatki na nabycie spółek EDF w Polsce. Przekazane środki pieniężne 1.992 mln PLN, subrogacja zobowiązań 2.285 mln PLN, skorygowane o przejęte środki pieniężne 186 mln PLN. Szczegóły rozliczenia zostały zaprezentowane w nocie 1.4 niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprzedaż jednostek zależnych po potrąceniu oddanych środków pieniężnych

29 marca 2017 roku podpisana została umowa sprzedaży 100% akcji EXATEL S.A. na rzecz Skarbu Państwa. Jednocześnie ze sprzedażą akcji spółki EXATEL S.A. Grupa utraciła kontrolę nad jej jednostką zależną ENERGO-TEL S.A. Sprzedaż z tego tytułu w wysokości 369 mln PLN została skorygowana o oddane środki pieniężne.

27.3 Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów

W 2017 roku spółki segmentu Energetyka Konwencjonalna otrzymały kredyty i pożyczki zaciągnięte w funduszach środowiskowych o łącznej wartości około 116 mln PLN. PGE Paliwa sp. z o.o. zwiększyła zadłużenie z tytułu linii kredytowej o 67 mln PLN. W 2016 roku Grupa wykorzystwała część kredytów dostępnych w ramach zawartych przez PGE S.A. w poprzednich latach umów z Bankiem Gospodarstwa Krajowego i Konsorcjum Banków w łącznej kwocie 4.630 mln PLN.

Splata pożyczek, kredytów, obligacji i leasingu finansowego

Pozycja obejmuje głównie spłatę kredytów i pożyczek zaciągniętych w funduszach środowiskowych przez segment Energetyka Konwencjonalna o łącznej wartości około 193 mln PLN w bieżącym i 203 mln PLN w poprzednim okresie sprawozdawczym.

Dywidendy wypłacone akcjonariuszom

Jak opisano w nocie 20.8 niniejszego sprawozdania finansowego, zgodnie ze zaktualizowaną Polityką dywidendy, Grupa zawiesiła wypłatę dywidendy z zysków za lata 2016, 2017 i 2018.

W 2016 roku Walne Zgromadzenia Akcjonariuszy PGE S.A. przeznaczyło z zysku roku 2015 kwotę 467 mln PLN na wypłatę dywidendy. Dodatkowo, 4 mln PLN dotyczy dywidend wypłaconych akcjonariuszom mniejszościowym.

Odsetki zapłacone

W 2017 roku w pozycji wykazane są głównie odsetki od pożyczek i kredytów w wysokości 143 mln PLN, od obligacji w wysokości 77 mln PLN oraz od instrumentów finansowych (CCIRS i IRS) w wysokości 75 mln PLN.

W 2016 roku w Grupa zapłaciła odsetki przede wszystkim: od pożyczek i kredytów 34 mln PLN, od obligacji 79 mln PLN oraz od instrumentów finansowych (CCIRS i IRS) 83 mln PLN.

POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

28. Zobowiązania i należności warunkowe. Sprawy sądowe

28.1 Zobowiązania warunkowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Zabezpieczenie zwrotu dotacji z funduszy środowiskowych	753	469
Zobowiązania z tytułu pozwów sądowych	188	73
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych	223	-
Zabezpieczenie zwrotu otrzymanych nieodpłatnie uprawnień	-	115
Roszczenia z tytułu kar umownych	12	12
Roszczenia pracowników	2	1
Inne zobowiązania warunkowe	74	61
ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE, RAZEM	1.252	731

Zabezpieczenie zwrotu dotacji z funduszy środowiskowych

Zobowiązania przedstawiają wartość możliwych przyszłych zwrotów środków otrzymanych przez spółki Grupy Kapitałowej PGE z funduszy środowiskowych na wybrane inwestycje. Zwrot środków będzie musiał nastąpić, jeżeli inwestycje, na które otrzymano dofinansowanie, nie przyniosą oczekiwanego efektu środowiskowego.

Zobowiązania z tytułu pozwów sądowych

Spór z WorleyParsons

Zobowiązanie warunkowe dotyczy głównie sporu z WorleyParsons, który wystąpił z pozwem o zapłatę kwoty 59 mln PLN tytułem należnego w ocenie powoda wynagrodzenia oraz zwrotu kwoty, zdaniem powoda nienależnie pobranej przez PGE EJ 1 sp. z o.o. z gwarancji bankowej. PGE EJ 1 sp. z o.o. złożyła odpowiedź na pozew. Ponadto wartość roszczeń wymienionych w pozwie WorleyParsons w kwocie 54 mln PLN została objęta złożonym w dniu 13 marca 2015 roku przez WorleyParsons żądaniem zapłaty kwoty 92 mln PLN w związku z rozwiązaniem umowy. Pismem otrzymanym dnia 24 marca 2017 roku WorleyParsons rozszerzył powództwo w sprawie z kwoty 59 mln PLN na kwotę 104 mln PLN (tj. o kwotę 45 mln PLN). Wyznaczony przez Sąd termin na ustosunkowanie się do pisma WorleyParsons rozszerzającego powództwo upłyne w dniu 31 marca 2018 r. Grupa nie uznaje zgłoszonych w stosunku do niej roszczeń, a ewentualne ich zasądzenie przez sąd uważa za mało prawdopodobne.

Roszczenia dotyczące umów sprzedaży praw majątkowych zawartych z Energa-Obrót S.A.

W październiku 2017 roku PGE Energia Odnawialna S.A. oraz PGE Energia Natury sp. z o. o. (obecnie przejęta przez PGE Energia Odnawialna S.A.) otrzymały pozwы, w których Energa-Obrót S.A. wносиła o ustalenie nieistnienia stosunków prawnych, które miały powstać wskutek zawarcia w 2009 roku umów sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej z FW Kisielice z 2009 roku, FW Koniecwałd (Malbork) oraz FW Galicja (FW należąca do PGE Energia Natury sp. z o.o.). Żądania wszystkich pozwów Energa-Obrót S.A. opierała na zarzucie zawierania umów wykonawczych (umów sprzedaży konkretnych praw majątkowych) z pominięciem ustawy Prawo zamówień publicznych. Alternatywnie, w przypadku uznania, że umowy ramowe są umowami o udzielenie zamówienia publicznego, Energa-Obrót S.A. zarzucała w pozwie bezwzględną nieważność umów, gdyż zostały one zawarte z naruszeniem ustawy Prawo zamówień publicznych. W listopadzie 2017 roku spółki PGE złożyły odpowiedzi na pozwы, w których wskazały na bezpodstawność zarzutów Energa-Obrót S.A. Postępowania w tych sprawach są w toku.

Dodatkowo wnioskami z września 2017 roku Energa-Obrót S.A. wezwała PGE Energia Odnawialna S.A. i PGE Energia Natury sp. z o. o. (obecnie przejęta przez PGE Energia Odnawialna S.A.) do ugodowego rozwiązania sporów o zapłatę roszczenia o łącznej wartości 71 mln PLN z tytułu nienależnie uiszczonych świadczeń na podstawie nieważnych umów z 2009 roku. Na posiedzeniach, które odbyły się w listopadzie i grudniu 2017 roku nie doszło do zawarcia ugód. W związku z tym w niniejszym sprawozdaniu roszczenia o wartości 71 mln PLN zostały wykazane jako zobowiązania warunkowe. Grupa nie uznaje zgłoszonych w stosunku do niej roszczeń, a ewentualne ich zasądzenie przez sąd uważa za mało prawdopodobne.

Energa-Obrót S.A. powołując się na nieważność umów z 2009 roku odmówiła nabycia praw majątkowych powstałych w związku z produkcją energii elektrycznej odnawialnej w FW Kisielice, FW Koniecwałd (Malbork) oraz FW Galicja, co stanowiło naruszenie postanowień umowy i spowodowało powstanie roszczeń z tytułu kar umownych, które zostały ujęte jako przychody w bieżącym okresie, w wysokości ponad 16 mln PLN. Wobec odmowy zapłaty kar umownych, PGE Energia Odnawialna S.A. zamierza dochodzić ich zapłaty w toku postępowania sądowego.

Szacowany wolumen zielonych certyfikatów, objętych ww. umowami z Energa-Obrót S.A. wynosi 836 tys. MWh. Powyższa wielkość została obliczona według wielkości produkcji za okres od lipca 2017 (FW Koniecwałd/Malbork) lub od sierpnia 2017 (pozostałe farmy) do końca zakładanych okresów wsparcia dla poszczególnych farm wiatrowych.

Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych

Zobowiązania w znacznej mierze przedstawiają wystawione przez banki gwarancje wniesione jako depozyt celem zabezpieczenia transakcji giełdowych wynikających z członkostwa w Giełdowej Izbie Rozrachunkowej. Na dzień 31 grudnia 2017 roku łączna kwota gwarancji wystawionych przez banki wynosiła 215 mln PLN.

Roszczenia z tytułu kar umownych

Zobowiązanie warunkowe dotyczy naliczonych kar umownych za opóźnienia w realizacji inwestycji wystawionych przez Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino spółce PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.). Grupa zobowiązała się wobec Gminy Gryfino do realizacji dwóch inwestycji o łącznej wartości nie niższej niż 8 mln PLN do końca 2018 roku. Niezrealizowanie inwestycji objętych umową oznaczać będzie dochodzenie przez Gminę Gryfino roszczeń z tytułu kar określonych w umowie.

Inne zobowiązania warunkowe

Na inne zobowiązania warunkowe składa się w głównej mierze wartość potencjalnego powództwa WorleyParsons w wysokości 33 mln PLN, co zostało opisane powyżej także kwota 31 mln PLN dotycząca ryzyka poniesienia dodatkowych kosztów związanych z programami finansowania dłużnego w Grupie Kapitałowej PGE.

28.2 Pozostałe istotne kwestie związane ze zobowiązaniami warunkowymi

Bezumowne korzystanie z nieruchomości

Jak zostało przedstawione w nocie 21.4 Grupa Kapitałowa PGE tworzy rezerwę na spory dotyczące bezumownego korzystania z nieruchomości służących działalności dystrybucyjnej, które zostały zgłoszone w postępowaniu sądowym. Ponadto w Grupie Kapitałowej PGE występują spory na wcześniejszych etapach postępowania, a także nie można wykluczyć zwiększenia liczby i wartości podobnych roszczeń w przyszłości.

Zobowiązania kontraktowe dotyczące zakupu paliw

Zgodnie z zawartymi umowami na zakup paliw (głównie węgla i gazu), Grupa Kapitałowa PGE zobowiązana jest do odebrania określonej minimalnej ilości paliw, a także do nieprzekroczenia określonej wielkości maksymalnej poboru gazu w poszczególnych godzinach i miesiącach. Brak odebrania minimalnych ilości paliw określonych w umowach może skutkować koniecznością uiszczenia odpowiednich opłat (w przypadku paliwa gazowego ilości nieodebrane przez poszczególne elektrociepłownie, ale optacone, mogą być odebrane w ciągu kolejnych trzech lat umownych).

W ocenie Grupy Kapitałowej PGE warunki dostaw paliw do jednostek wytwórczych w przytoczonym powyżej zakresie nie odbiegają od warunków dostaw do innych elektrowni stosowanych na polskim rynku.

28.3 Należności warunkowe

Na dzień sprawozdawczy Grupa Kapitałowa posiada należności warunkowe na kwotę 10 mln PLN z tytułu niezbilansowania zakupu i sprzedaży energii na rynku krajowym. W roku poprzednim na dzień 31 grudnia 2016 roku zdarzenie to wystąpiło po stronie zobowiązań warunkowych i wynosiło 19 mln PLN.

28.4 Inne sprawy sądowe i sporne

Kwestia odszkodowania dotyczącego konwersji akcji

Byli akcjonariusze PGE Górnictwo i Energetyka S.A. występują do sądów z wnioskami o zawezwanie PGE S.A. do prób ugodowych o zapłatę odszkodowania z tytułu nieprawidłowego, ich zdaniem, ustalenia parytetu wymiany akcji spółki PGE Górnictwo i Energetyka S.A. na akcje PGE S.A. w procesie konsolidacji, jaki miał miejsce w 2010 roku. Łączna wartość dotychczasowych roszczeń wynikających z zawezwań do prób ugodowych skierowanych przez byłych akcjonariuszy PGE Górnictwo i Energetyka S.A. wynosi ponad 10 mln PLN.

Niezależnie od powyższego 12 listopada 2014 roku spółka Socrates Investment S.A. (nabywca wierzytelności od byłych akcjonariuszy PGE Górnictwo i Energetyka S.A.) złożył pozew sądowy o zasądzenie odszkodowania w łącznej kwocie ponad 493 mln PLN (plus odsetki) za szkodę poniesioną w związku z nieprawidłowym (jej zdaniem) ustaleniem parytetu wymiany akcji w procesie połączenia spółki PGE Górnictwo i Energetyka S.A. z PGE S.A. Spółka złożyła odpowiedź na pozew i obecnie toczy się postępowanie sądowe w pierwszej instancji.

Ponadto z podobnym roszczeniem wystąpiła spółka Pozwy sp. z o.o., nabywca wierzytelności byłych akcjonariuszy spółki PGE Elektrownia Opole S.A. Spółka Pozwy sp. z o.o. pozwem wniesionym do Sądu Okręgowego w Warszawie przeciwko PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., PGE S.A. oraz PwC Polska sp. z o.o. (dalej jako Pozwani) wniosła o zasądzenie od Pozwanych na zasadzie in solidum, ewentualnie solidarnie na rzecz Pozwy sp. z o.o. odszkodowania w łącznej kwocie ponad 260 mln PLN wraz z odsetkami z tytułu rzekomo nieprawidłowego (jej zdaniem) ustalenia stosunku wymiany akcji PGE Elektrownia Opole S.A. na akcje PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. w procesie łączenia tych spółek. Pozew ten został do PGE S.A. doręczony w dniu 9 marca 2017 roku, zaś termin na złożenie odpowiedzi na pozew został wyznaczony przez sąd do dnia 9 lipca 2017 roku. Spółki PGE S.A. i PGE GiEK S.A. 8 lipca 2017 roku złożyły odpowiedź na pozew i obecnie toczy się postępowanie sądowe w pierwszej instancji.

Spółki z Grupy PGE nie uznają żądań Socrates Investment S.A., Pozwy sp. z o.o. oraz pozostałych akcjonariuszy występujących z zawezwaniami do prób ugodowych. Zdaniem PGE S.A. roszczenia te są bezzasadne, a cały proces konsolidacji był przeprowadzony rzetelnie i prawidłowo. Sama wartość akcji spółek podlegających połączeniu została określona przez niezależną spółkę PwC Polska sp. z o.o. Dodatkowo plany połączenia ww. spółek, w tym parytety wymiany akcji, były badane w zakresie poprawności i rzetelności przez wyznaczonego przez sąd rejestrowy biegłego, który nie stwierdził żadnych nieprawidłowości. Następnie sąd zarejestrował połączenia ww. spółek. Na zgłoszone roszczenie Grupa PGE nie utworzyła rezerwy.

Pozwy o stwierdzenie nieważności uchwał Walnych Zgromadzeń

W dniu 1 kwietnia 2014 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwał nr 1, 2 oraz 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 6 lutego 2014 roku. Spółka wniosła odpowiedź na pozew. W dniu 22 czerwca 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok oddalający w całości powództwo akcjonariusza. Akcjonariusz złożył apelację, a Spółka złożyła odpowiedź na apelację. W dniu 24 marca 2017 roku odbyła się rozprawa przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie. Sąd umorzył postępowanie w związku z cofnięciem powództwa bez zrzeczenia się roszczenia.

W dniu 21 sierpnia 2015 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwały nr 5 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 24 czerwca 2015 roku. Spółka wniosła odpowiedź na pozew. Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo akcjonariusza. 3 kwietnia 2017 roku została przez akcjonariusza złożona apelacja. Sąd Okręgowy postanowieniem z 18 kwietnia 2017 roku odrzucił apelację, z uwagi na niedotrzymanie terminu na jej złożenie. Postanowienie uprawomocniło się z dniem 6 maja 2017 roku.

W dniu 17 września 2014 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwały nr 4 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 6 czerwca 2014 roku. Spółka wniosła odpowiedź na pozew. W dniu 13 sierpnia 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok oddalający w całości powództwo akcjonariusza. Akcjonariusz złożył apelację, a Spółka złożyła odpowiedź na apelację. Wyrokiem z dnia 2 marca 2017 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację akcjonariusza. Akcjonariusz złożył skargę kasacyjną datowaną na dzień 10 czerwca 2017 roku. W dniu 3 sierpnia 2017 roku Spółka wystosowała odpowiedź na skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 10 stycznia 2018 r. odrzucił skargę kasacyjną akcjonariusza.

W dniu 23 października 2015 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwały nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 14 września 2015 roku. Spółka wniosła odpowiedź na pozew. Rozprawa przed Sądem Okręgowym w Warszawie odbyła się 24 kwietnia 2017 roku. Wyrokiem ogłoszonym 8 maja 2017 roku sąd oddalił powództwo akcjonariusza. 3 lipca 2017 roku została złożona przez akcjonariusza apelacja. W dniu 27 sierpnia 2017 roku Sąd Okręgowy wydał postanowienie o odrzuceniu apelacji akcjonariusza. Postanowienie uprawomocniło się z dniem 13 września 2017 roku.

W dniu 20 maja 2016 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwały nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 1 marca 2016 roku. Spółka złożyła odpowiedź na pozew. Postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 14 marca 2017 roku wskutek cofnięcia powództwa przed pierwszą rozprawą.

W dniu 12 września 2016 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności Uchwały nr 1 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PGE S.A. z dnia 28 czerwca 2016 roku. Spółka złożyła odpowiedź na pozew. Postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 17 marca 2017 roku wskutek cofnięcia powództwa przed pierwszą rozprawą.

W dniu 30 grudnia 2016 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwały nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 5 września 2016 roku. Spółka złożyła odpowiedź na pozew. Postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 16 marca 2017 roku wskutek cofnięcia powództwa przed pierwszą rozprawą.

W dniu 15 marca 2017 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o uchylenie uchwały nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 5 września 2016 roku. Spółka złożyła odpowiedź na pozew. Sąd Okręgowy w Warszawie, po rozpatrzeniu w dniu 11 października 2017 roku na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa akcjonariusza wydał postanowienie o skierowaniu stron do mediacji. PGE S.A. podjęła decyzję o nie przystąpieniu do mediacji. W dniu 1 marca 2018 r. odbyła się rozprawa - termin ogłoszenia wyroku został odroczone do dnia 15 marca 2018 roku.

Wypowiedzenie umów sprzedaży praw majątkowych przez Enea S.A.

W październiku 2016 roku i w listopadzie 2016 roku spółki PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., PGE Energia Odnawialna S.A. oraz PGE Energia Natury PEW sp. z o.o. otrzymały z Enea S.A. oświadczenia o wypowiedzeniu długoterminowych umów sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii z odnawialnych źródeł tzw. „zielonych certyfikatów”. W uzasadnieniu wypowiedzeń Enea S.A. twierdziła, że spółki poważnie naruszyły postanowienia tych umów w postaci nieprzystąpienia do negocjacji postanowień umów w trybie kontraktowym zgodnie z klauzulą adaptacyjną, o których przeprowadzenie wystąpiła Enea S.A. w lipcu 2015 roku w związku z rzekomą zmianą regulacji prawnych mających wpływ na wykonywanie tych umów.

Zdaniem Grupy Kapitałowej PGE, oświadczenia o wypowiedzeniu umów przedstawione przez Enea S.A. zostały złożone z naruszeniem warunków umownych. Spółki podjęły stosowne kroki w celu dochodzenia swoich praw. Wobec odmowy wykonywania długoterminowych umów przez Enea S.A. w postaci nabywania praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia otrzymanych przez spółki z Grupy PGE w związku z produkcją energii elektrycznej odnawialnej, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. oraz PGE Energia Natury PEW sp. z o.o. wystąpiły przeciwko Enea S.A. z żądaniem zapłaty kar umownych, a PGE Energia Odnawialna S.A. z żądaniem zapłaty odszkodowania z tytułu poniesionej z tego tytułu szkody. Wobec odmowy zapłaty tych wierzytelności, Spółki zamierzają dochodzić ich zapłaty w toku postępowania sądowego. We wszczętym przez PGE Energia Natury PEW sp. z o.o. postępowaniu o zapłatę Sąd Okręgowy w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy uwzględnił w całości żądanie pozwu i wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. Wskutek wniesionego sprzeciwu przez Enea S.A. z mocy prawa nakaz zapłaty utracił swoją moc. Postępowanie w tej sprawie jest w toku, kolejny termin rozprawy został wyznaczony na kwiecień 2018 roku.

W związku z tym, że zdaniem Grupy Kapitałowej PGE, oświadczenia o wypowiedzeniu umów przedstawione przez Enea S.A. zostały złożone z naruszeniem warunków umownych, na dzień sprawozdawczy Grupa rozpoznała należności z tytułu kar umownych i odszkodowań w wysokości 128 mln PLN. Jednocześnie zapasy praw majątkowych, które były pierwotnie wyceniane w wartościach wynikających z zawartych umów zostały objęte odpisem do wysokości cen rynkowych. Zdaniem spółek Grupy Kapitałowej PGE, opierając się między innymi na dostępnych opiniach prawnych, korzystne rozstrzygnięcie powyższych sporów jest bardziej prawdopodobne niż rozstrzygnięcie niekorzystne.

Szacowany wolumen zielonych certyfikatów, objętych umowami z Enea S.A., wynosi ok. 2.662 tys. MWh. Powyższa wielkość została obliczona za okres od daty wypowiedzenia umów końca pierwotnie zakładanego okresu obowiązywania umów.

Dodatkowo, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. PGE Energia Odnawialna S.A. oraz PGE Energia Natury PEW sp. z o.o. wystąpiły z powództwami przeciwko Enea S.A. o zapłatę należności w łącznej wysokości 47 mln PLN z tytułu wystawionych na rzecz Enea S.A. faktur sprzedaży praw majątkowych na podstawie umów. Enea S.A. odmówiła zapłaty tych należności twierdząc, że je skutecznie potrąciła ze swoimi wierzytelnościami wobec spółek z Grupy z tytułu odszkodowania naliczonego w związku z rzekomą szkodą powstałą wskutek nieprzystąpienia przez spółki do renegotjacji umowy w trybie kontraktowym. Zdaniem spółek Grupy potrącenia są bezskuteczne, ponieważ wierzytelności Enea S.A. o zapłatę odszkodowania nigdy nie powstały, brak jest również podstaw do uznania stanowiska Enea S.A., że doszło do naruszenia przez spółki jakichkolwiek postanowień umownych. Postępowania są w toku, a kolejne rozprawy zostały wyznaczone na kwiecień 2018 roku.

29. Przyszłe zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa PGE zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie około 5.891 mln PLN. Kwoty te przeznaczone będą głównie na budowę nowych bloków, modernizację majątku jednostek Grupy oraz zakup maszyn i urządzeń.

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016 <i>dane przekształcone*</i>
Energetyka Konwencjonalna	4.755	7.647
Dystrybucja	897	796
Energetyka Odnawialna	67	38
Obrót	1	2
Działalność pozostała	171	201
PRZYSZŁE ZOBOWIĄZANIA INWESTYCYJNE, RAZEM	5.891	8.684

*Z danych na 31 grudnia 2016 roku wyłączono zakres opcjonalny umowy doradczej zawartej przez PGE EJ1 sp. z o.o.

Najbardziej istotne przyszłe zobowiązania inwestycyjne dotyczą:

- Energetyka Konwencjonalna:
 - Oddział Elektrownia Opole – budowa bloków nr 5 i 6 – około 1.290 mln PLN,
 - Oddział Elektrownia Turów – budowa nowego bloku energetycznego – około 2.282 mln PLN,
 - Oddział Elektrownia Turów – modernizacja bloków 1-3 – około 442 mln PLN,
 - Oddział Elektrociepłownia Rzeszów - budowa Instalacji Termicznego Przetwarzania z Odzyskiem Energii – około 173 mln PLN,
- Dystrybucja – zobowiązania inwestycyjne związane z majątkiem sieciowym w łącznej wysokości około 897 mln PLN,
- Działalność pozostała, PGE EJ1 sp. z o.o. – umowa na usługi doradztwa technicznego w procesie inwestycyjnym związanym z budową pierwszej polskiej elektrowni jądrowej, zakres podstawowy 159 mln PLN. Opcjonalny zakres umowy uwzględni kwotę około 1.121 mln PLN.

30. Leasing

30.1 Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
W okresie 1 roku	9	9
W okresie od 1 do 5 lat	37	37
Powyżej 5 lat	134	147
PRZYSZŁE ZOBOWIĄZANIA, RAZEM	180	193

Spółki Grupy Kapitałowej PGE ponoszą koszty opłat rocznych z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów. Wysokość tych kosztów w ciągu roku zakończono dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównawczym wyniosła około 18 mln PLN.

30.2 Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Spółki z Grupy Kapitałowej PGE posiadają umowy z Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. o świadczenie usług interwencyjnych polegających na dysponowaniu oraz wykorzystywaniu jednostek wytwórczych przez operatora systemu do interwencyjnego równoważenia bilansu mocy czynnej i biernej w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym (KSE) w celu zapewnienia bieżącego bezpieczeństwa pracy. Umowy te, pomimo że nie posiadają formy prawnej leasingu, przekazują prawo do użytkowania składników aktywów w zamian za serię płatności.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku przyszłe należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
W okresie 1 roku	252	249
W okresie od 1 do 5 lat	-	252
PRZYSZŁE NALEŻNOŚCI, RAZEM	252	501

30.3 Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień sprawozdawczy wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych krótkoterminowych oraz długoterminowych wyniosła około 2 mln PLN, natomiast w porównawczym okresie sprawozdawczym wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych krótkoterminowych oraz długoterminowych wyniosła około 1 mln PLN.

30.4 Należności z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień sprawozdawczy wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych krótkoterminowych i długoterminowych wyniosła odpowiednio 1 mln PLN oraz 3 mln PLN. W sprawozdawczym okresie porównawczym Grupa nie zidentyfikowała istotnych należności.

31. Rozliczenia podatkowe

Obowiązki i uprawnienia podatkowe są określone w Konstytucji, ustawach podatkowych oraz ratyfikowanych umowach międzynarodowych. Zgodnie z ordynacją podatkową podatek definiuje się jako publicznoprawne, nieodpłatne przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej. Uwzględniając kryterium przedmiotowe, obowiązujące w Polsce podatki można uszeregować w pięciu grupach: opodatkowanie dochodów, opodatkowanie obrotu, opodatkowanie majątku, opodatkowanie czynności, oraz inne opłaty, nie zaklasyfikowane gdzie indziej.

Z punktu widzenia działalności podmiotów gospodarczych zasadnicze znaczenie ma opodatkowanie dochodów (podatek dochodowy od osób prawnych), opodatkowanie obrotów (podatek od towarów i usług VAT, podatek akcyzowy) oraz opodatkowanie majątku (podatek od nieruchomości i od środków transportowych). Nie można pominąć innych opłat i wpłat, które zaklasyfikować można jako quasi – podatki. Wśród nich wymienić należy między innymi składki na ubezpieczenia społeczne.

Podstawowe stawki podatkowe kształtowały się następująco: w 2017 roku stawka podatku dochodowego od osób prawnych – 19%, podstawowa stawka podatku VAT - 23%, obniżone: 8%, 5%, 0%, ponadto, niektóre towary i usługi są objęte zwolnieniem z podatku VAT.

System podatkowy w Polsce charakteryzuje duża zmienność przepisów podatkowych, wysoki stopień ich skomplikowania, wysokie potencjalne kary przewidziane w razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności, podlegające regulacjom (kontroli celnej, czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli odpowiednich władz, które uprawnione są do nakładania kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Kontrolą mogą być objęte rozliczenia podatkowe przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku.

Podatkowa Grupa Kapitałowa

18 września 2014 roku została zawarta na okres 25 lat umowa podatkowej grupy kapitałowej pod nazwą „PGK PGE 2015”, dla której PGE S.A. jest spółką reprezentującą.

Spółki tworzące podatkową grupę kapitałową muszą spełnić szereg wymogów, obejmujących między innymi: odpowiedni poziom kapitałów, udział spółki dominującej w kapitałach spółek tworzących PGK na poziomie minimum 95% (od 2018 r. 75%), brak powiązań kapitałowych między spółkami zależnymi, brak zaległości podatkowych, osiągnięcie udziału dochodu w przychodach na poziomie przynajmniej 3% (liczonego dla całej PGK, od 2018 r. 2%) oraz zawieranie transakcji z podmiotami powiązаныmi spoza PGK wyłącznie na warunkach rynkowych. Naruszenie powyższych wymogów będzie oznaczać rozwiązanie podatkowej grupy kapitałowej i utratę przez nią statusu podatnika. Od momentu rozwiązania każda ze spółek wchodzących w skład podatkowej grupy kapitałowej staje się samodzielnym podatnikiem dla podatku CIT.

Zmiany w podatku CIT obowiązujące od 1 stycznia 2018 roku

W wyniku zmian przepisów począwszy od 2018 roku przychody podatników zostały rozdzielone na dwa źródła: z działalności gospodarczej (operacyjnej) i z zysków kapitałowych. Oznacza to, że każde źródło przychodów będzie rozliczane oddzielnie i spółki nie mogą kompensować strat poniesionych na jednym źródle z dochodami realizowanymi na źródle drugim. Do źródła „zyski kapitałowe” zalicza się między innymi: dywidendy, przychody uzyskane w wyniku łączenia lub podziału spółek, wniesienia aportu, zbycia udziałów (akcji), zbycia nabytych wierzytelności, przychody z praw majątkowych (praw autorskich, licencji) oraz przychody z papierów wartościowych.

Zgodnie z obecnymi szacunkami wprowadzenie dwóch źródeł przychodów nie powinno istotnie wpłynąć na obciążenia podatkowe Grupy Kapitałowej PGE.

Mechanizm podzielonej płatności w VAT

Począwszy od 1 lipca 2018 roku zostanie wprowadzony tzw. mechanizm podzielonej płatności podatku VAT. Rozwiązanie to ma uszczelnić system podatkowy poprzez wydzielenie kwot VAT z przelewów realizowanych przez nabywców towarów i usług i lokowanie ich na dedykowanych rachunkach VAT sprzedawcy. Środki zgromadzone na rachunku VAT będą mogły być wykorzystane tylko do płatności podatku VAT z otrzymanych faktur oraz rozliczenia podatku VAT z urzędem skarbowym. Korzystanie z podzielonej płatności VAT będzie uprawnieniem, a nie obowiązkiem nabywcy.

Środki zgromadzone na rachunku VAT będą stanowić środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania. W związku z powyższym wprowadzenie mechanizmu podzielonej płatności może wpłynąć na wzrost długu netto oraz na wzrost relacji długu netto do EBITDA. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie ma ustalonej praktyki, w jaki sposób środki pieniężne na rachunkach VAT zostaną uwzględnione w wyliczeniach wskaźników zadłużenia, które są przedstawiane instytucjom finansującym. Grupa Kapitałowa PGE zamierza efektywnie wykorzystywać środki otrzymywane od kontrahentów na rachunkach VAT do płatności swoich zobowiązań zawierających podatek VAT. Wysokość środków na rachunkach VAT w danym dniu będzie zależeć w głównej mierze od tego, jak wielu kontrahentów Grupy Kapitałowej PGE skorzysta z mechanizmu oraz relacji między terminami płatności należności i zobowiązań. Wykonane przez Grupę szacunki wskazują, iż średnie saldo środków pieniężnych na rachunkach VAT może kształtować się w przedziale od 100 do 200 mln PLN.

Podatek akcyzowy

W związku z nieprawidłową implementacją przepisów unijnych do polskiego systemu prawnego w spółce PGE GiEK S.A. w 2009 roku rozpoczęły się postępowania w zakresie uzyskania zwrotu nienależnie uiszczanego podatku akcyzowego w okresie styczeń 2006 – luty 2009 roku. Nieprawidłowość polegała na opodatkowaniu energii elektrycznej na pierwszym etapie jej sprzedaży, tj. przez producentów, podczas gdy powinna być opodatkowana sprzedaż na rzecz tzw. nabywców końcowych.

Sądy administracyjne rozpatrując skargi spółki w zakresie roszczeń restytucyjnych na wydawane przez organy podatkowe decyzje odmawiające stwierdzenia nadpłaty akcyzy orzekały, iż spółka nie poniosła ciężaru ekonomicznego nienależnie uiszczanego podatku akcyzowego (co w świetle uchwały NSA z dnia 22 czerwca 2011 roku sygn. akt I GPS 1/11 wyklucza możliwość zwrotu nadpłaty). Zdaniem NSA roszczenia, które spółka wykazywała, w szczególności za pomocą analiz ekonomicznych, mają charakter kompensacyjny i w związku z tym mogą być dochodzone wyłącznie przed sądami cywilnymi. W związku z powyższym PGE GiEK S.A. podjęła decyzję o wycofaniu się z postępowań w zakresie roszczeń restytucyjnych. Obecnie działania w zakresie nadpłaty podatku akcyzowego prowadzone są na drodze cywilnej i zmierzają do zawarcia ugody ze Skarbem Państwa w zakresie roszczeń kompensacyjnych.

Z uwagi na istotną niepewność odnośnie ostatecznego rozstrzygnięcia powyższej kwestii Grupa nie ujmuje w sprawozdaniu finansowym żadnych skutków związanych z ewentualnym uzyskaniem odszkodowania na drodze cywilnej w związku z nienależnie uiszczanym podatkiem akcyzowym.

Podatek od nieruchomości

Mając na uwadze toczące się spory Grupa Kapitałowa PGE utworzyła na dzień sprawozdawczy rezerwy na podatek od nieruchomości w wysokości 81 mln PLN. Rezerwy te w większości dotyczą postępowań podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości w wybranych elektrowniach. Spór toczy się w zakresie przedmiotu opodatkowania i dotyczy głównie rozstrzygnięcia, czy instalacje w budynkach oraz wolno stojące urządzenia techniczne podlegają odrębnemu opodatkowaniu jako samoistne budowle. Postępowania podatkowe znajdują się obecnie na różnych szczeblach organów podatkowych, tj. przed organami pierwszej instancji (wójt, burmistrz), przed samorządowymi kolegiami odwoławczymi oraz przed sądami administracyjnymi.

Dodatkowo 15 lipca 2016 roku weszła w życie ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Ustawa definiuje „elektrownię wiatrową” jako fundament, maszt oraz urządzenia techniczne (urządzenia techniczne to m.in. wirnik z zespołem topat, gondola, układ sterowania). Ustawa wprowadziła zmiany do ustawy prawo budowlane, a poprzez to na wysokość podatku od nieruchomości, gdyż ustawa o podatkach i opłatach lokalnych odsyła do przepisów tej ustawy. Do końca 2016 roku (na podstawie orzecznictwa bazującego na przepisach zmienianej Ustawą prawa budowlanego) powszechnie przyjmowano, że opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają jedynie części budowlane elektrowni wiatrowych tj. fundament i wieża, podczas gdy urządzenia techniczne elektrowni są wolne od tego podatku. Konsekwencje podatkowe związane z ustawą zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2017 roku.

Zmiany przewidziane w ustawie spowodowały konieczność opodatkowania całości elektrowni wiatrowej, co doprowadziło do zwiększenia obciążenia podatkowego z tytułu podatku od nieruchomości o ponad 39 mln PLN w skali roku. Zdaniem Grupy Kapitałowej PGE istnieją argumenty prawne wskazujące na to, że nowelizacja prawa budowlanego nie prowadziła do zmiany przedmiotu opodatkowania, lub też że wartość przedmiotu opodatkowania powinna być na nowo określona. W ciągu 2017 roku Grupa otrzymała 2 negatywne interpretacje dotyczące opodatkowania elektrowni na zasadach obowiązujących przez 1 stycznia 2017 roku. Obecnie postępowania dotyczące tych interpretacji toczą się przed sądami I i II instancji.

W związku z tym, że prowadzone są zaawansowane prace dotyczące zmian przepisów, skutkujące przywróceniem sposobu opodatkowania elektrowni wiatrowych obowiązującego przed 1 stycznia 2017 roku, Grupa wstrzymała proces składania korekt rozliczeń podatkowych za 2017 rok, do czasu wejścia w życie tych zmian.

32. Informacja o podmiotach powiązanych

Transakcje Grupy Kapitałowej PGE z jednostkami powiązаныmi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów i usług lub oparte są o koszt ich wytworzenia.

32.1 Jednostki stowarzyszone i współkontrolowane

Łączna wartość transakcji, sald z jednostkami stowarzyszonymi i współkontrolowanymi została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Sprzedaż do jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	14	88
Zakupy od jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	1.854	571
	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Należności handlowe od jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	9	41
Zobowiązania handlowe wobec jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	180	16

Większa wartość zakupów oraz saldo zobowiązań wynikają z uwzględnienia w niniejszym sprawozdaniu finansowym transakcji z Polską Grupą Górniczą sp. z o.o. oraz Polimex-Mostostal S.A.

32.2 Spółki zależne od Skarbu Państwa

Dominującym właścicielem PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. jest Skarb Państwa, w związku z tym zgodnie z MSR 24 *Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych* spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane. Spółki Grupy PGE identyfikują szczegółowo transakcje z około 40 najważniejszymi spółkami zależnymi od Skarbu Państwa.

Łączna wartość transakcji, sald z powyższymi jednostkami została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	2.164	2.137
Zakupy od podmiotów powiązanych	3.987	3.579
	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Należności handlowe od podmiotów powiązanych	280	313
Zobowiązania handlowe wobec podmiotów powiązanych	629	418

Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa o największych wartościach przeprowadzono z Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A., PGNiG SA, spółkami Grupy Kapitałowej Energa, spółkami Grupy Kapitałowej Enea, Grupą Azoty Zakłady Azotowe Puławy S.A., PKN Orlen S.A. oraz z polskimi kopalniami.

Ponadto Grupa Kapitałowa PGE dokonuje istotnych transakcji na rynku energii za pośrednictwem Towarowej Giełdy Energii S.A. Z uwagi na fakt, iż jednostka ta zajmuje się jedynie organizacją obrotu giełdowego, zakup i sprzedaż za jej pośrednictwem nie są traktowane jako transakcje z podmiotem powiązanym.

W dniu 29 marca 2017 roku podpisana została umowa sprzedaży 100% akcji EXATEL S.A. na rzecz Skarbu Państwa. Sprzedaż z tego tytułu w wysokości 369 mln PLN nie jest prezentowana w powyższych zestawieniach.

32.3 Wynagrodzenie kadry kierowniczej

Główna kadra kierownicza obejmuje Zarząd i Radę Nadzorczą jednostki dominującej oraz istotnych spółek zależnych.

tys. PLN	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	31.433	32.508
Świadczenia po okresie zatrudnienia	2.427	9.446
ŁĄCZNA KWOTA WYNAGRODZENIA GŁÓWNEJ KADRY KIEROWNICZEJ	33.860	41.954
Wynagrodzenie kadry kierowniczej spółek działalności pozostałej	15.858	15.395
ŁĄCZNA KWOTA WYNAGRODZENIA KADRY KIEROWNICZEJ	49.718	57.349

tys. PLN	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zarząd jednostki dominującej	7.454	11.669
<i>w tym świadczenia po okresie zatrudnienia</i>	168	3.066
Rada Nadzorcza jednostki dominującej	760	510
Zarządy - jednostki zależne	23.192	27.448
Rady Nadzorcze - jednostki zależne	2.454	2.327
RAZEM	33.860	41.954
Wynagrodzenie kadry kierowniczej spółek działalności pozostałej	15.858	15.395
ŁĄCZNA KWOTA WYNAGRODZENIA KADRY KIEROWNICZEJ	49.718	57.349

Do 30 czerwca 2017 roku Członkowie Zarządów spółek Grupy Kapitałowej PGE byli zatrudnieni w oparciu o umowy cywilne i umowy o pracę. Od końca czerwca 2017 roku w spółkach GK PGE (pośrednio i bezpośrednio zależnych) realizowana jest zasada, że członkowie zarządów zatrudniani są na podstawie umowy o świadczenie usług zarządzania.

W nocie 7.2 Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym wynagrodzenia z tego tytułu są prezentowane w pozycji koszty świadczeń pracowniczych oraz pozycji pozostałe koszty rodzajowe.

33. Istotne zdarzenia oraz zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

33.1 Rozwiązanie kontraktów długoterminowych KDT

W związku z rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii („KDT”), zgodnie z Ustawą KDT, wytwórcy będący wcześniej stronami tychże umów uzyskali prawo do otrzymywania rekompensat na pokrycie tzw. kosztów osieroconych. Koszty osierocone stanowiły wydatki wytwórcy wynikające z nakładów poniesionych przez tego wytwórcę do 1 maja 2004 roku na majątek związany z wytwarzaniem energii elektrycznej, niepokryte przychodami uzyskanymi ze sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej, rezerw mocy i usług systemowych na rynku konkurencyjnym po przedterminowym rozwiązaniu umowy długoterminowej. Ustawa KDT ogranicza całkowitą kwotę środków, które mogą być wypłacone wszystkim wytwórcom na pokrycie kosztów osieroconych, zdyskontowanych na dzień 1 stycznia 2007 roku, do kwoty 11,6 mld PLN.

W poniższej tabeli zaprezentowano podstawowe dane dotyczące wytwórców Grupy objętych Ustawą KDT.

Wytwórca	Czas obowiązywania KDT	Maksymalna kwota kosztów osieroconych i dodatkowych (w mln PLN)
Elektrownia Turów	do 2016	2.571
Elektrownia Opole	do 2012	1.966
Zespół Elektrowni Dolna Odra	do 2010	633
Elektrociepłownia Lublin Wrotków	do 2010	617
Elektrociepłownia Rzeszów	do 2012	422
Elektrociepłownia Gorzów	do 2009	108
RAZEM oddziały PGE GiEK S.A.		6.317
Elektrociepłownia Zielona Góra S.A.	do 2024	778

Decyzje Prezesa URE i spory w ramach realizacji Ustawy KDT dla PGE GiEK S.A.

W grudniu 2016 roku zakończył się okres korygowania dla wytwórców objętych systemem rekompensat w PGE GiEK S.A.

Proces ustalenia wysokości korekty rocznej kosztów osieroconych za 2016 rok zakończył się wydaniem decyzji przez Prezesa URE w dniu 31 lipca 2017 roku, natomiast proces ustalenia wysokości korekty końcowej kosztów osieroconych – wydaniem decyzji przez Prezesa URE w dniu 25 sierpnia 2017 roku. Z powodu braku kwestii spornych w powyższych procesach, wydane decyzje przez Prezesa URE ostatecznie zakończyły uczestnictwo wytwórców PGE GiEK S.A. w systemie rekompensat:

- korekta roczna kosztów osieroconych za 2016 rok jest dodatnia i wyniosła (+) 276 mln PLN
- korekta końcowa kosztów osieroconych jest dodatnia i wyniosła (+) 937,8 mln PLN.

Powyższe kwoty zostały wpłacone na rachunek PGE GiEK S.A. we wrześniu i grudniu 2017 roku.

Wartość pobranych środków w całym okresie korygowania wyniosła 9.035 mln PLN, w tym z tytułu kosztów osieroconych 8.749 mln PLN oraz z tytułu kosztów gazowych 286 mln PLN.

W trakcie całego okresu korygowania odbyło się wiele spraw sądowych w zakresie kwestii spornych dotyczących wydanych decyzji Prezesa URE. Na dzień sporządzania niniejszego sprawozdania wszystkie postępowania sądowe zostały zakończone.

W okresie od 2009 roku do 31 grudnia 2017 roku:

- Z inicjatywy PGE GiEK S.A. uruchomiono 19 postępowań sądowych w tym: w sprawie niekorzystnych decyzji dotyczących wysokości korekt rocznych kosztów osieroconych – 14 spraw, w sprawie niekorzystnych decyzji dotyczących wysokości korekt rocznych kosztów gazowych – 5 spraw,
- 7 postępowań zakończyło się korzystnym wyrokiem dla PGE GiEK; 5 postępowań zakończyło się korzystnym wyrokiem dla Prezesa URE; 7 postępowań zakończyło się wyrokiem w części korzystnym dla PGE GiEK.

W dniu 28 sierpnia 2017 roku PGE GiEK S.A. wycofała z Sądu Apelacyjnego swoją apelację i tym samym zrezygnowała z dochodzenia roszczeń odszkodowawczych od Skarbu Państwa – Prezesa URE w związku z wydaniem dla PGE GiEK S.A. decyzji Prezesa URE w sprawie wielkości rocznych korekt kosztów osieroconych i gazowych.

Rekompensaty przynależne Elektrociepłowni Zielona Góra S.A.

Z uwagi na objęcie kontrolą Elektrociepłowni Zielona Góra S.A. w sprawozdaniu finansowym ujmowane są również rekompensaty przynależne tej spółce począwszy od dnia 13 listopada 2017 roku (tj. od daty nabycia).

Wpływ na sprawozdanie za 2017 rok

Zgodnie z przyjętymi zasadami księgowania wartość korekty końcowej prognozowana przez PGE GiEK S.A. została rozliczona w przychodach za lata 2008-2016. Wydana w 2017 roku decyzja o korekcie końcowej różniła się od dotychczas prognozowanej. Związane to było głównie z uwzględnieniem przez Prezesa URE wyroku TSUE z dnia 15 września 2016 roku, który wskazywał na dynamiczne podejście do aspektu grupy kapitałowej w rozliczeniach KDT. Dlatego też wydana decyzja uwzględniała wydłużenie okresu korygowania dla wszystkich jednostek wytwórczych. Dodatkowo Prezes URE w korekcie końcowej zastosował płynnościowe podejście przy uwzględnieniu pobranych środków w postaci zaliczek i korekt rocznych, co również było korzystne dla PGE GiEK S.A.

Ponadto wyroki sądowe, jakie miały miejsce do dnia 31 grudnia 2017 roku spowodowały w sprawozdaniu finansowym korektę rozliczeń rekompensat KDT o kwotę 69 mln PLN. Wartość korekty została ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów per saldo w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych.

W sprawozdaniu finansowym za 2017 rok Grupa Kapitałowa PGE ujęła następujące przychody z tytułu KDT:

	PGE GiEK S.A.	Elektrociepłownia Zielona Góra S.A.	Razem
Przychody ze sprzedaży	1.211	4	1.215
Pozostałe przychody operacyjne	69	-	69
RAZEM	1.280	4	1.284

33.2 Umowa Inwestycyjna w sprawie inwestycji finansowej w Polską Grupę Górnictwa sp. z o.o.

31 marca 2017 roku PGE GiEK S.A., zawarła kolejną umowę inwestycyjną określającą warunki inwestycji finansowej w Polską Grupę Górnictwa sp. z o.o. ("PGG" obecnie Polska Grupa Górnictwa S.A.) ("Inwestycja") ("Umowa Inwestycyjna").

Stronami Umowy Inwestycyjnej są PGE GiEK S.A., Enea S.A., ENERGA Kogeneracja sp. z o.o., PGNiG TERMIKA S.A., Węglókoks S.A., Towarzystwo Finansowe Silesia sp. z o.o., Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych (zwani dalej łącznie "Inwestorami") oraz PGG. Umowa Inwestycyjna przewiduje, że PGG nabędzie wybrane aktywa górnicze od Katowickiego Holdingu Węglowego S.A. na podstawie umowy przyrzeczonej, której zawarcie nastąpiło w dniu 1 kwietnia 2017 roku.

Umowa Inwestycyjna reguluje sposób przeprowadzenia Inwestycji, zasad funkcjonowania PGG oraz jej organów, a także zasady wyjścia Inwestorów z Inwestycji. Umowa Inwestycyjna zakłada dokapitalizowanie PGG w trzech etapach przez PGE GiEK, Enea S.A., ENERGA Kogeneracja sp. z o.o., PGNiG TERMIKA S.A. i Towarzystwo Finansowe Silesia sp. z o.o. na łączną kwotę 1 mld PLN.

W ramach dokapitalizowania PGG, spółka PGE GiEK S.A. zobowiązała się do objęcia nowych udziałów PGG o łącznej wartości nominalnej 100 mln PLN w zamian za wkład pieniężny w kwocie 100 mln PLN, w trzech etapach:

- w ramach pierwszego etapu PGE GiEK S.A. objęła nowe udziały PGG w zamian za wkład pieniężny w kwocie 50 mln PLN. Dokapitalizowanie w ramach pierwszego etapu nastąpiło 6 kwietnia 2017 roku,
- w ramach drugiego etapu PGE GiEK objęła nowe udziały PGG w zamian za wkład pieniężny w kwocie 20 mln PLN. Dokapitalizowanie w ramach drugiego etapu nastąpiło 23 czerwca 2017 roku,
- w ramach trzeciego etapu PGE GiEK objęła nowe akcje PGG w zamian za wkład pieniężny w kwocie 30 mln PLN. Dokapitalizowanie w ramach trzeciego etapu nastąpiło 13 lutego 2018 roku,

Po objęciu wskazanych powyżej akcji w ramach trzeciego etapu PGE GiEK S.A. będzie posiadała 15,3% udziału w kapitale zakładowym PGG wobec 15,8% na dzień 31 grudnia 2017 roku.

33.3 Zakup aktywów EDF w Polsce

11 maja 2017 roku PGE S.A. oraz EDF International SAS i EDF Investment II B.V. (razem „EDF”) podpisały umowę opcji put (ang. Put Option Agreement, „Umowa POA”) dotyczącą sprzedaży aktywów EDF w Polsce. PGE S.A. Zgodnie z Umową POA EDF uzyskał opcję do wezwania PGE S.A. do podpisania umowy sprzedaży akcji wskazanych niżej aktywów po spełnieniu pewnych warunków, w tym uzyskaniu zgód korporacyjnych EDF na transakcję sprzedaży.

W dniu 19 maja 2017 roku, w związku z wykonaniem przez EDF opcji put wynikającej z Umowy POA, EDF oraz PGE podpisały warunkową umowę sprzedaży.

Umowa sprzedaży dotyczyła w szczególności:

- nabycia 99,52% akcji EDF Polska S.A.,
- nabycia 100% akcji EDF Investment III B.V.,
- pośredniego nabycia 50% i 1 akcji ZEW Kogeneracja S.A. (akcje w posiadaniu EDF Polska S.A. i EDF Investment III B.V.), oraz nabycia akcji w spółkach zależnych od EDF Polska S.A. prowadzących działalność pomocniczą.

Wobec spełnienia wszystkich warunków zawieszających transakcja została przeprowadzona w dniu 13 listopada 2017 roku.

W wyniku wykonania Umowy, PGE S.A. nabyła szereg aktywów wytwórczych, w tym: 8 elektrociepłownie tj. Kraków, Gdańsk, Gdynia, Toruń, Wrocław, Zielona Góra, Czechnica i Zawidawie, sieci dystrybucji ciepła w Toruniu, Zielonej Górze, Siechnicach i Zawidawiu oraz Elektrownię Rybnik.

Ostateczna wartość transakcji wyniosła ok. 4,27 mld PLN. W wyniku rozliczenia, całkowite wydatki jakie PGE poniosła w związku z transakcją uwzględniły:

- wartość kapitałów własnych w wysokości ok. 2,45 mld PLN ustalona na dzień 31 grudnia 2016 roku wg formuły Locked-Box,
- wewnątrzgrupowy dług na dzień 13 listopada 2017 roku, w kwocie ok. 1,68 mld PLN oraz około 10 mln USD,
- koszty odsetek od wartości kapitałów własnych narosłych pro rata licząc od 1 stycznia 2017 roku do dnia transakcji w kwocie 93,27 mln PLN z tytułu osiągnięcia przez zakupione spółki korzyści ekonomicznych z działalności przedmiotu transakcji po dacie ustalenia ceny, tj. 31 grudnia 2016 roku,
- pozostające do zapłaty na dzień zamknięcia transakcji odsetki od zadłużenia wewnątrzgrupowego (oraz inne opłaty) w kwocie odpowiednio 18,21 mln PLN oraz 0,05 mln PLN.

W związku z zamknięciem Transakcji oraz pośrednim nabyciem akcji Zespołu Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A. („Kogeneracja”) skutkującym przekroczeniem przez PGE progu 33% ogólnej liczby głosów w Kogeneracji, w dniu 1 lutego 2018 roku PGE S.A. ogłosiła wezwanie do zapisywania się na sprzedaż 2.383.999 (dwa miliony trzysta osiemdziesiąt trzy tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć) zdematerializowanych akcji zwykłych na okaziciela wyemitowanych przez Kogenerację, po cenie 81,80 PLN za każdą akcję, uprawniających do wykonywania 16,00% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Kogeneracji. Podmiotem nabywającym akcje jest PGE Energia Ciepła S.A. Po przeprowadzeniu wezwania, nabywający, wraz ze swoim podmiotem zależnym Investment III B.V., zamierza osiągnąć łącznie 66% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Kogeneracji, czemu odpowiada 9.834.000 (dziewięć milionów osiemset trzydzieści cztery tysiące) akcji Kogeneracji.

Na potrzeby niniejszego sprawozdania finansowego dokonano wstępnego rozliczenia nabycia aktywów EDF. Szczegóły zostały opisane w nocie 1.4.

33.4 Inwestycja kapitałowa w Polimex-Mostostal S.A.

W dniu 18 stycznia 2017 roku PGE S.A. zawarła następujące umowy związane z inwestycją kapitałową w Polimex-Mostostal S.A. („Polimex”):

- umowę inwestycyjną z Enea S.A., Energa S.A., PGNiG Technologie S.A. (łącznie z PGE - „Inwestorzy”) oraz z Polimex, na podstawie której, z zastrzeżeniem warunków zawieszających wskazanych w tej umowie, Inwestorzy zobowiązali się dokonać inwestycji w Polimex. Przedmiotowa inwestycja polega na objęciu przez Inwestorów łącznie 150.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii T o wartości nominalnej 2 PLN każda, po cenie emisyjnej wynoszącej 2 PLN za jedną akcję („Akcje Nowej Emisji”), emitowanych przez Polimex w ramach podwyższenia kapitału zakładowego Polimex o kwotę do 300 mln PLN. Na podstawie umowy inwestycyjnej PGE zobowiązała się do objęcia 37.500.000 Akcji Nowej Emisji za łączną cenę emisyjną wynoszącą 75 mln PLN,
- umowę pomiędzy Inwestorami, określającą zasady współpracy oraz wzajemne prawa i obowiązki Inwestorów przy realizacji inwestycji przeprowadzanej na podstawie Umowy Inwestycyjnej,
- umowę pomiędzy Inwestorami a SPV Operator Sp. z o.o. zobowiązującą strony tej umowy, pod warunkiem ziszczenia się warunków zawieszających, do przeprowadzenia transakcji dotyczącej zbycia przez SPV Operator łącznie 6.000.001 akcji Polimex na rzecz Inwestorów, w ramach której PGE zobowiązała się do nabycia 1.500.001 akcji Polimex,
- umowę pomiędzy Inwestorami a Towarzystwem Finansowym Silesia sp. z o.o. („TFS”), na mocy której TFS przyznał na rzecz Inwestorów, za wynagrodzeniem, opcję nabycia akcji Polimex od TFS, w przypadku wykonania przez TFS prawa konwersji obligacji zamiennych wyemitowanych przez Polimex, oraz zobowiązał się względem Inwestorów, że nie dokona konwersji posiadanych obligacji zamiennych serii A wyemitowanych przez Polimex, bez uprzedniego pisemnego żądania Inwestorów.

W dniu 18 stycznia 2017 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał zgodę na dokonanie koncentracji polegającej na przejściu przez Inwestorów wspólnej kontroli nad Polimex.

W dniu 20 stycznia 2017 roku, w związku ze ziszczeniem się warunków zawieszających zastrzeżonych w Umowie inwestycyjnej, PGE S.A. przyjęła złożoną przez Zarząd Polimex ofertę objęcia w trybie subskrypcji prywatnej 37.500.000 akcji zwykłych na okaziciela serii T o wartości nominalnej 2 PLN każda emitowanych przez Polimex, po cenie emisyjnej wynoszącej 2 PLN za jedną akcję i za łączną cenę emisyjną 75 mln PLN.

Ponadto, w wykonaniu umowy zawartej z SPV Operator, w dniu 20 stycznia 2017 roku w związku ze ziszczeniem się warunków zawieszających zastrzeżonych w Umowie Inwestycyjnej, Spółka nabyła 1.500.001 akcji Polimex od SPV Operator za kwotę około 5,6 mln PLN.

W dniu 21 marca 2017 roku Inwestorzy ogłosili wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji Polimex w liczbie powodującej osiągnięcie 66% ogólnej liczby głosów, w wyniku którego PGE S.A. będzie mogła nabyć do 42.102 akcji Polimex, za cenę 4,90 PLN. W dniu 28 marca 2017 roku Inwestorzy skorygowali cenę zaproponowaną w wezwaniu z poziomu 4,90 PLN na 4,91 PLN za jedną akcję Polimex. Rozliczenie przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych transakcji zakupu akcji w ramach Wezwania nastąpiło w dniu 28 kwietnia 2017 roku. W wyniku Wezwania PGE S.A. nabyła 24 akcje za kwotę 117,84 PLN i łącznie posiada 39.000.025 akcji stanowiących 16,48% kapitału zakładowego Polimex oraz uprawniających do 16,48% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Polimex.

Umowa inwestycyjna umożliwia inwestorom wpływ na politykę finansową i operacyjną Polimex. Uprawnienia te są realizowane przez Radę Nadzorczą. Umowa przewiduje, że Rada Nadzorcza będzie się składać z maksymalnie 7 członków, w tym z 4 członków wskazanych przez Inwestorów. Ponadto Inwestorzy podpisali porozumienie dotyczące inwestycji w Polimex („Porozumienie”). Celem zawarcia Porozumienia jest zapewnienie zwiększonej kontroli nad Polimex Inwestorom, którzy posiadają łącznie większościowy udział w głosach na Zgromadzeniu Wspólników Polimex (65,93%). Porozumienie zakłada m.in. uzgadnianie, w drodze głosowania, wspólnego stanowiska przy podejmowaniu kluczowych decyzji będących w gestii Zgromadzenia Wspólników i Rady Nadzorczej, w tym ustalanie składu osobowego Zarządu Polimex.

Z uwagi na wskazane powyżej uprawnienia Inwestorów, przekładające się na posiadanie znaczącego wpływu, udział w Polimex został zaklasyfikowany jako jednostka stowarzyszona ujmowana metodą praw własności.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa zakończyła prace związanych z alokacją ceny nabycia Polimex zgodnie z MSSF 3. Szczegóły zostały opisane w nocie 1.4 niniejszego sprawozdania.

33.5 Zdarzenia po dniu sprawozdawczym

Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły istotne zdarzenia po dniu sprawozdawczym, których wpływ bądź ujawnienie nie zostały uwzględnione w niniejszym sprawozdaniu.

34. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do udostępnienia przez Zarząd dnia 6 marca 2018 roku.

Warszawa, 6 marca 2018 roku

Podpisy Członków Zarządu PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Prezes Zarządu **Henryk Baranowski**

Wiceprezes Zarządu **Wojciech Kowalczyk**

Wiceprezes Zarządu **Marek Pastuszko**

Wiceprezes Zarządu **Paweł Śliwa**

Wiceprezes Zarządu **Ryszard Wasilek**

Wiceprezes Zarządu **Emil Wojtowicz**

Podpis osoby odpowiedzialnej za sporządzenie sprawozdania finansowego

Michał Skiba - Dyrektor Departamentu Sprawozdawczości i Podatków